

Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Cette œuvre est hébergée sur « *Notes du mont Royal* » dans le cadre d'un exposé gratuit sur la littérature.

SOURCE DES IMAGES
Google Livres

PYTHAGORAE

VITA EX IAMBlichO

COLLECTA,

*Per Nicolaum Scutellum Tridentinum Ordinis
Eremitarum Sancti Augustini.*

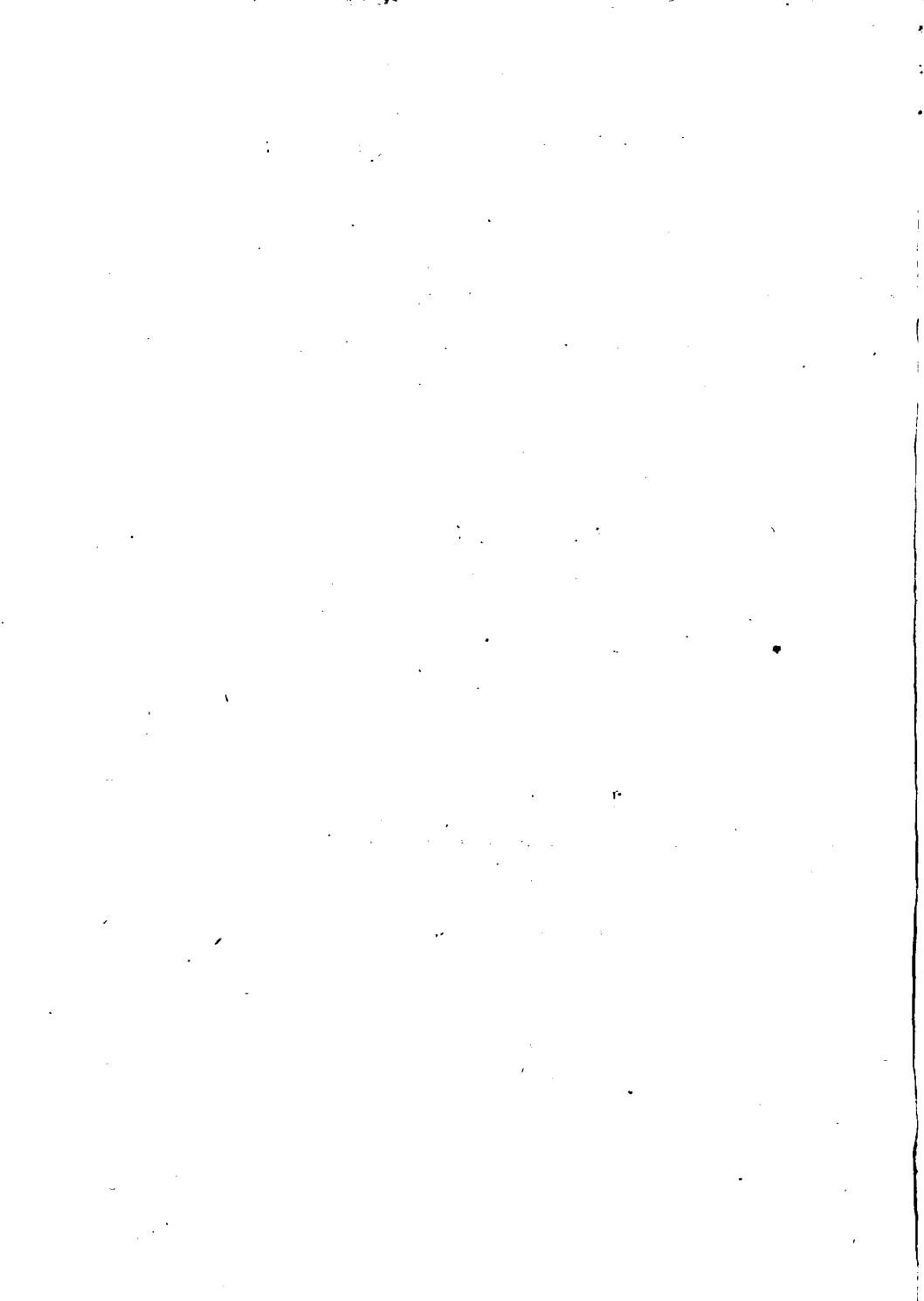

ROMAE.

In Aedibus ANTONI BLADI Pontificis Maximi

Excusoris.

M. D. LVI.

AMPLISSIMO DOMINO S. R. E.

Cardinali Ioanni Morono patrono suo, SCIPIO

Bongallus Ci. Ro. Ciuitatum Castella-

næ & Ortanæ Episcopus.

S. P. D.

AM tandem, dum cognominatur hodie, τῶν προέργων π, & ipse delibero, paruæ licet sim auctoritatis & gratiæ, totusq; sanè in eam curâ & cogitationem incumbo, nec me quæ terra mariq; hodie hinc & inde hostiliter geruntur commouent, nec vniuersa isthæc quæ impendet malorum ἰλιον, nisi Quartus succurrat Paulus, retardat ab instituto, quantumlibet sæuiat Mars, & Neptunus furiat. Rerū enim curâ Deo permitto, qui & de sua orbem condidit voluntate, & eundem de sua conseruat misericordia, pugnatq; pro sua futura potentissimus, & licet in uitam quandoq; immo semper, protegit benignissimus. Quamobrem quæ supra nos sunt missa facio, & priuatam rem cogito, nostrosq; Pythagoræ facile subscribo, qui in sacro, hoc est, in arcanis dei introspicendum non esse prædicabat. At tu interea temporis, ingredi quæso mitissime Pater, cum Madrutio tuo & Truccis illustrissimis, qui opere in tanto magnam partem habent. ingredi auspicato Platonici Iamblichi tabernaculum: excipieris iucundissime super omnia sine supercilio, hilariq; vultu, vernantes hic inter quippe rosas, Dædaleosq; mille antiquæ sapietiæ colores. magna animi voluptate de Pythagoræ vita expressum Tridentinū gustabis mel, quod nullū certe admisit fel; qñ id de altis illis cacuminibus omne florilegiū depasta, solertissima apis Tridentina cōfecit. Ingredere, inquam, tabernaculū quod fixit homo, & propera, vt facis, ad quod fixit Deus, vbi vera sit emundatio conscientiarum ab operibus mortuis: veruntamen ne despice & istud pro tua clementia atq; prudentia. Despiciant alii, tui dissimiles, & non respiciant: qui quidē nō possunt frigida fomenta curarum

relinquere, quos nō ducit cælestis sapientia, qui scioli tantum sunt, & doctrinarum ac sensuum nouitates venantur, scissis retribus per auia quædā & diuersa dogmata, que orbe toto, & ecclesia tumultante iamdiu sepulta sunt: hisq; sibi perplacent, vt fiat eorum vita tota vanitas vanitatum: Iamblichonāq; portæ, vestibula, gradus, atria omnia sunt munda mundis, sunt præclaræ zetæ, sunt insignia fastigia, illustria, sublimia, & quæ alta à longe cognoscūt, præsentia pandunt, & ad ventura pelliciūt: demum mirifica sane, ad traducendum æuum, mortalitatemq; hanc nostrā exanclandam magnopere accommodata. Næ tu putabis (mihi crede) hos hortos Hesperidū, & paradisos dæliciarū positos ad orientē, vbi inter cætera & mala punica fortassis inuenies esu visūq; mirabilia. Et quāmuīs hic nulla videre sit veterū sacra nostrorū cādelabra, nullas mēsas aureas, nullā propositionem panum, urnam nullam auream, aut virgam Aaron, & Cherubin obumbrantia propitiatorium: quamplurima tamen offendes posteris tradita diuinitus, inuitantia ad æternam illam hæreditatem, patriam illā, veram illā vitam (de qua iam tempus est nos assidue cogitare) capefendam. vputa cūm dulcissima lectio auocat à voluptate, cūm silētium indicit, cūm diuinum oculum, cum Platone, mille carneis esse meliorem dicit, cum Pythagoricos aculematicos, fide tantum, nullaq; alia ratione, tenuisse quæ didicerant, recolit: cū animos omnino immortales, & mortem non timendam narrat: cum, quid pulcherrimum sit? harmoniam esse inquit: quid fortissimum? sapientiam: quid optimum? felicitatem scilicet sempiternam: cum ait populares non esse ineundas vias, disalciatum sacrificare oportere, continendam linguam, per numerum edocendas sacrarum rerum Leges, & Theologiam: cum matutinū tempus, optimum: cum non euellendas fructuosas plantas recenset, cum prædicat qd fides sit fundamentum vnicū amoris, sexcentaq; alia huiusmodi cōmemorat: quæ vt olim vetera illa nostra exemplari seruiebant, & vmbra cælestium, sic ista ancillantur imagini futurorum. Spatiare igitur inter

amænissima vireta citra sudorem, & lege & liga fasciculos
non deprimentes, vernantissimasq; texe corollas piorū cer-
uicibus imponendas, & alta mente selectissima contempla-
re floralia, quæ si vndecūq; lustraueris, nihil profectò tem-
poris, nihil delectatiōis, nihil vtilitatis, nihil dignitatis sen-
ties tibi deperisse. *μυστηριώτατος* est Pythagoras atq; di-
gnissimus, cuius tu flores mortalibus tradas odorādos, fru-
ctus daturus postea de Iesu veritate suauissimos, cū Deo
placuerit: quod sæpe interloquendum cum magno senas-
tus lumine, lectissimo atq; doctissimo Scotto Bernardino
Cardinale soleo dicere, cū eum viso. Sed cui nā? potius
Iamblichana ista fragrantia, quæ est ad curationem animo-
rū nata, dedicetur? quā tibi? qui es raras inter aues Chris-
ti bonus odor. Qui es diuī Augustini literarum nō solū
cupidissimus, sed & suæ totius familiæ, vnde ista emana-
runt, amantissimus. Qui mundi rebus ita vteris vt moriturus,
ita illis parcis vt semper victurus. Qui subiectos ita be-
ne in pace regis, vt nō imperes, sed vt præsīs & prosīs. Cui
(inquam) potius, quā tibi? cui vt nauis gubernatori se-
cundus cursus, vt medico salus, vt Imperatori victoria. sic
summæ curæ est vita ciuium tibi creditorum, quo locuples
& vndecūq; sit quāmbearissima. Vale, & post tot peractos
tecum dies & annos Episcopum fidelem tuum, licet
non diuitem, dilige & ama, & quātum vales seu
voles foue & faue. Romæ die. 10. Ia-
nuarii. M. D. L V I.

**Iosephi Pamphili Veronensis
Augustiniani .**

**Quicquid habent sacri Nilotica templa repositi ,
 Myſticus arcana Iamblichus arte legit :
Non hic inuenies lachrymoſas Iſidis aras ,
 semicanemq; uirum , ſemiuirumq; canem :
Non hic diſcerptus gladijs quæratuſ Oſyris ,
 His nihil in ſcriptis corniger Apis habet.
Aeternum hic numen caſtus uenerare ſacerdos ,
 Occulta hic ſummus pingitur arte Deus .
Cedite uos uulguſ , ſeries obtuſa , prophanum ,
 Hæc animæ , cultis mentibus æſca datur .**

QVAEDAM E' IAMBlichO

de uita Pythagoræ collectanea, Auctore & interprete

Nicolao scutellio Tridentino Ordinis Fratrum

Eremitarum sancti Augustini.

N OMNI PHILOSOPHIAE opere inuocare Deū vniuersis sobrijs mos est. Idq; præsertim in Pythagoræ doctrina : cum enim diuinitus tradita fuerit , non nisi diuinitus etiam suscipienda. Philosophia Pythagorica, quoniam excedit humanam vim, ut nemo statim intueri ipsam queat , nisi quospiam Deorum interpretante, maxime iccirco Deorum auxilio eget. Sequas

mur quò Dij iusserint. Sat nobis erit Deorum voluntas. Adit sacerdotes, patre vrgente, ut diuina res disceret. Miræ Pythagoras religionis, ingenij, cōtinentiæ, mansuetudinis, animi ab omni turba alieni. Temporis erat parcissimus, monitu Thaletis, atq; eius gratia, vini & carnis usu, & præsertim edacitate, & ventris inglutie abstinebat. Subtilium rerum, & facilis digestionis nutrimento alebatur : tum pauci somni. Saluti maxime animi, deinde corporis consulebat. Potissimum sacra deorum frequentabat. Traiçit in Carnielum, montem Phœnicie, vbi in templo mansit diutius. In Aegyptum transit, multo studio templa petit, & terit. Nullum illustrem virum, nullum sapientem, nullum sacrificium, nullum deniq; locum prætermittens, vbi plus quicq; sese inuenturū speraret. Sacerdotes visebat omnes. Duos & viginti per Aegyptum annos perstitit in adytis Astronomorum & Geometrarum. Et initiatus nequaquā obiter, nec fortuito sacra deorum omnia discibat, donec cum Cambyse captiuus in Babylonem deducitur. Hic lubens Magorum, & lubentium consuetudine utitur, edoctus ab eis sacra, & deorum exactissimum cultum. A Magis numeros, & musicā capit, & mathematicas reliquas. Duodecimq; alios commoratus annos, in Samum regressitur. In Samo symbolicū doctrinæ institutum, Aegyptiorum more aggreditur. Symbolicum doctrinæ genus patria Sainus non recipit.

Cum Samij Pythagoræ disciplinas à Barbaris acceptas fermè contemnerent, iuuenes pretio aliciebat, qui discerent. Discenti curdam adolescenti triobolum tribuebat in præmium. Locum in patria extruxit, ubi versaretur. qui & hodie quoq; dicitur Pythagoræ Hemicyclion. In quo de summa Reip. Samij cōsulât, rati de honestis, & iustis, ac vitibus, eo î loco agendum esse. Vbi horum omnium curam constituit Pythagoras. Extra urbem vero Antrum Philosophiæ ponit. In hoc, dies, noctesq; totas disceptabat. Pythagoras conficit verū cælestium disciplinas arithmeticis, ac geometricis demonstrationibus. Sapientissimæ Græciæ ad Pythagoram proficiscuntur Samum, vt inde doctrinas ebiberent. Cū iudicaret difficillimum esse, et legibus patriæ seruire, & Philosophiæ ob munera publica, refugit in Italiam, patriam multorum arbitratus, qui optime docentes audiant. Crotonæ primum constitit. Duo millia, & eo amplius virorum conueniunt cum liberis & vxoribus, cōmunem locum condunt. Hinc magna Græcia, omnia habebat communia. Deorum ascribitur numero Pythagoras, perinde ac optimus quis demon, bonorum beneficio missus, Pythium nonnulli, quidā Apollinem, ex hyperboreis Pæana complures, alij inhabitantium lunā deamnam vnum. Sed plurimi, deorum omnino quempiam, humana in forma aduentasse aiebant, opem ad bene, beateq; viuendum mortalibus allaturum, vt felicitatis, ac Philosophiæ domum nobis reberet. quo certe diuinus nec apparuit à Dijs, nec apparebit vnq;. Est quoq; Aristotelis illa de Pythagoræ philosophia vulgata partitio. Animalium ratione viuentiū aliud quidem deus, aliud verò homo, aliud Pythagoras. Purgare docebat interiorem oculum, ad cernēda vniuersa principia. Affulsere Graijs, auctore Pythagora, optimus Reip. status, & popularis consensus, & cōmunicatio amicorum, & cultus deorum, & sanctitas, legumq; institutio & eruditio: & silentium, & ab alijs amantibus abstinentia, & modestia, & cōtinentia, & solertia, & quicquid diuinum & pium. Lure igitur optimo cum tanq; numen, non hominem mirabantur. Vbi feruere seditiones & odia ciuiū videbat, concordia seminabat Pythagoræ apophitegmatum summa. fugari quidem debere omni studio, atq; igne & ferro amputari à corpore quidē morbū, ab ammo vero indocilitatem, à cubiculo sanptum nimium, seditionē ab vrbe, à domo discordia: simulq; ab omnibus, vt ne quid supra modū.

Persuadebat adolescentibus à seniorum latere non recedere, affirmans, & in mundo, & in vna, & in urbibus, & in natura, et semper quod anteit tempore, honestius esse, q̃ quod sequitur, vti ortum occasu, aurorā

Humana î forma Deus.

Arist. de Pythagora.

vespero, genituram corruptione, principium termino, indigenas externis, colonos vrbibus, deos demonibus, hos semideis, heroes hominibus. Nō minores reddendæ parentibus gratiæ, q̃ illi qui iam mortuum in lucem reuocaret. Beneficis amor debetur. Temperantiæ virtus maxima est, vix potest quæ & pueros, & virgines, & senes, & matronas decet. At hæc adolescentibus maxime est necessaria. Nam vna hæc & pulchritudinem corporis continet, conseruatq; animi sanitatem, atq; optimorum institutorū desiderium. Tam quantum temperantia expediat, intemperantia Græcorū exercitiis apud Alium, testis locupletissima potest esse. Cura corporum multis amicis confertur: nam statim deficit. Bonorum benefactorum, quædam & ab alijs accipi queunt, quædā minime, vt forma, robur, validudo. Educatio facit, ut distet homo a pecude, Græcus à Barbaro, liber à seruo, philosophus ab imperito. Primum à Pythagora inuentum Philosophiæ nomen. In primis erigi Musarum templum consulit. Has siquidem deas & appellationem eandem habere omnes, & honoribus maxime gaudere iuuvis, & cunctis vnum eundemq; semper chororum musarum cōmunitatis amāissimas musas docebat. quarum certe vis non modo circa optima theorematata versatur, verum & circa concentum omnium quæ sunt, & harmoniam. Omnis locus iustitia indiget. Vnde finxerunt homines eodem consistere ordine apud Ionem Themidem, ius apud ditem, ac apud respublicas leges, vt intelligatur esse vniverso iniurius, qui ordinem iustitiæ violat. Deorum nullus in iusiurandum promouendus: at re ipsa seruanda, potius q̃ iuras mēto, fides. Bonum, opportunitas, in omni actione. Maxima iniuria est, filios dirimere à parentibus. Optimi, qui per se ipsos bona norunt. Secūdi, qui aliorum cūctibus. Deterrimi, expectantes malo suo melius discere. Solitus est hæc pueris suadere, vt neq; conuitia incipiāt, nec vlescantur conuitiāntes: atq; circa disciplinas, quæ nomen ab ætate sumpserunt, exercereantur. Bene nato adolescenti, facile est probum esse. Nō bene nato, difficile. Magis vero nec fieri vilo pacto potest, q̃ à praua occasione ad finem recte curratur. Iuuentiæ cū maxime Genius fauceat, potestas fit in templis versari: ac ideo mitissimos decorum, Apollinem et Amorem pueros ab omnibus pingi. Omnes ferè ludi decore exerceantur per pueros. Puerorum genitura Apollo est prouidentia. Ætatis vero progredientis omnes Dij. Neq; has eis repugnare maioribus.

Mulierculas pro sacris offerendis & prece monebat, pueros ad id vt viros deo gratos eligant. Deinceps eas ad Aras nullo seruorū comitante veg-

Musæ cōmunitatis studiosæ.
iustitia.

Iuuenta genialis.

nire. Cede namq̃ litandum. Nuptis amandi plus iri, q̃ parentes. Vitans de senellis omnino lites, atq; inimicam comameliæ: hinc fama est, tres annos oculo vsas. Religionis maxime propriam mulierum genus.

Purissimi hominũ, & clarissimi peregre cantium, opusculorum rerum cognoscendarum gratia. Primum rerum, illud s. numerorum & rationum naturam, omnia percurrere. Velle vniuersum hoc, & digestum esse sedulo, et ornatum decetior. Et sapientia quidẽ ea verissime est, quæ circa pulchra prima, & diuina, & incorrupta, & semper ærea eadem, & inde se habentia versatur: quorum participatione reliqua pulchra redduntur. Phi-

Philosophia
zelus sapiens
tie.

Musice via

losophia vero zelus huiusmodi sapientie, erat Pythagoræ sermo, etiam nationis, & mentis expertia mouens, Dauidum Vrsam vestantem inchoas donat. Homini primæ turæ est, seruum pulchritudinis sensus. Musice tamã

Et cetero discẽs
dum.

Archetypa.

vis, ut animi, corporisq; sstere queat, affectus, & egritudines curare. Omnes hominum perturbationes diatonicis numeris, & chromaticis sedat, & ad virtutem excitat, ad somnum ipse suo plectro, & lyra, cælestium sphaerarum harmoniam imitabatur. Dicebat e celo Pythagoras ipse. Alios accitabat in se spectantes doceri illicore per imagines, & exempla, quando in ueri hominem nequeunt, archetypa ipsu prima, & pura, sicuti non in ædonibus fixæ solomaspicere propter radiorum excellentiam in fulgore, vsus est & remedium ex aqua, vel pæe liquasacta, vel speculo, purgandi sunt anabematice animi: & ita, musica oportet illustrari.

Lustradum
mi.

Gibis illis abstinentium, qui rationis puritatem impediunt. Siletium obseruandum. Percutendum vino, asce, somno, gloriæ, diuitiis. Vertendi sine hypocrissi, signi. Reales diligendi serio. Hortandi absq; inuidia iuuesces. Seruandus omnibus in tebus amor: atq; i omnia, amicitia rerum omnium Pythagoris nuibor erat, & institutor.

Amor.

Ab omni voluptate mentem auocat. Toto studio tendebat ad salutem, & curã oculi diuini: qui (ut præclare inquit Plato) mille carnis est melior.

Diuini oculi
cura.

Venientes ad se discendi gratia, non prius admittet, q̃ mores diligenter tentasset: experiri volebat risu, siletium, voluptates, merores, si guram, incessum, ætius corporis motum. Tres annos in eo periculo sumendo dicebant: rã plane secreti signis naturæ, & consuetudine, temptare ne possent disciplinas. Siletium per quinquennium inducens: in quo maxime cognoscere dicebat se, constantiam, perinde ac si continere linguam, difficultissimum inter omnia fuit: Probati per quinquennij siletium, ingredi permittiebantur ad audiendum Pythagoram ipsam.

Exploratio
iuuenũ pytha
gore.

Silentium.

Myſteria veræ philoſophiæ velandæ indignis; ne, ſi puriores aquæ in puteos cænoſos immiſſæ ſint, & cænum turbetur, & aquarū ſplendor cõtaminetur. Tollendæ ergo prius affectiones. Vita ante penitus extirpanda ferro; igneq; ac omnibus diſciplinarum machinis. Non autem omnia omnibus doctrinarum generâ communicabunt. Sed ſuam cuiq; pro ingeniorum captu, & dignitate diſtribuebat. Hos quidẽ Pythagoræos legitimos, illos verò dicere ſolebat Pythagoriſtas, æmulos Pythagoræorum. Sic Attiæ eos & Atticiſtas. Pythagoræorum omnia cõmunia. quosdã vocabat Acuſmaticos. Alios Mathematicos. Acuſmatici, fide tantum, nulla ratione, quæ didicerant, tenebant; vt diuinas res. Eorū audita triplicia. Nonnulla quid eſt ſignificant. Nonnulla quid maxime? Alia quid agendum, quid non? Quid eſt? vt quid inſule beatorum? ſol & luna. Quid eſt in delphis vaticinium? quaternitas: quod quidem eſt harmonia, in qua ſyrenes. Quid maxime? vt quid iuſtiſſimum? ſacrificare. Quid ſapientiſſimũ? numerus. Quid ſapientiſſimum apud nos? medicina. Quid pulcherrimum? harmonia. Quid fortiſſimum? ſententia. Quid optimũ? felicitas. Quid veriſſimum dicitur? q̃ hominem malũ. Fluiſmodi ſapientia ſeptem ſophiſtarum dicebatur. Ii enim non quid bonum requirebant, ſed quid maxime? Quid agendum, quid non? Vt q̃ oportet generare filios. Oportet dextrum calciare prius. Non oportet populares ire vias. In publico non baptizandum. In balneo non lauandum. Occultum quippe in his omnibus. An puri ſint omnes communicantes. Onus non ſimul leuandum: neq; enim danda occaſio eſt non laborandi. Nil ſine luce ſari licet. Litandũ aure calicis. In annulo in ſignum imago dei non geſtandã, ne maculetur. Per dextram capiendum. Gallus albus non offerendus. Conſulenti, optima conſulenda: nã ſacra res, eſt conſilium. Bonum, labores. Voluptas, omnino malum. Diſcalciatum, oportet ſacra facere, & ad diuina accedere. In ſacro nõ reſpicendum. Panis non frangendus: quia ad iudicium in inferis non cõfert: quid non decet congregantem diſſoluere: omnes enim ad vñũ panem amici conueniant. Omnia autem talia præcepta: propter diuina, & ad diuina reſeruantur. Et hoc eſt principium. Vita quoq; omnis ita inſtituenda, q̃ ſequatur deum. Et ea ratio eſt eius philoſophiæ.

Ridiculum efficiunt homines, alitnde q̃ a deo querentes bonum. Si quis ſupprincipem caret in ſepu, dimiſſo omnium principe. Sic omnium dominus Deus. Bonum verò ab omnium hero petendum; amice enim ijs, quos amant, & quibus gaudent, bona largiuntur.

Velanda phi
loſoppbia.

Fides.

Tetractys.

Sapientiſſimũ
numerus.

Pulcherrimũ,
harmonia.

Optimũ ſoc
licitas.

Dextrũ priũ
mus.

Onus.

Nil ſine luce
ſari licet.

Annula nõ fe
rẽda Dei icon.

Sacra res cõt
ſilium.

Diſcalciatum
oportet ſacra

ficare.

A Deo que
rendum bonũ.

Talia instituta quidam Hippaso tribuant Pythagoræo : qui, cum sphæram duodecim Pentagonorum impius descripsisset, per fretum periit. Geometria apud Pythagoram Historia appellabatur. Docebat varijs vijs, iuxta cuiusque naturam & aptitudinem portiones dans. Testis est Abaris sacerdos Apollinis, quem relictis testamentis, & silentio, statim ad intima rerum dogmata traxit, de Dijs, de Natura instruens. Hic siquidem Abaris venit ex Hyperboreis, ut veheret ad propria, sapientissima quæque italica.

Arcus mirificus.

Is arcum donat Pythagoræ, quo flumina, montes, maria, & cuncta inuia facile traiecit.

Theologia per numeros.

Pythagoras beneficio hominibus venit. Idcirco sub humana forma, ne nouitate perturbarentur, atque doctrinam eius resugerent. Theologiam, & rerum sacrarum leges per numeros docebat : ratus hæc puriorem existere & diuinorem cognitionem, ac cælestibus deorum numeris magis propriam, aptiorem etiam Abaridis ingenio.

Cratylus, leuitas.

Primum in experendis ingenijs animaduertebat, an continere os possent : deinde se vererendi. Et multo plaris silentium faciebat, quam sermonem. Prænam cogitationem, & curam de moribus. Secundam de ingenio, de memoria habebat. Sed ante omnia mansuetudinem requirebat, dictam ab eo Cratylum. Expertes mansuetudinis, ineptos sapientiæ indicabat.

Silemium.

Mane Pythagoræi per ea loca dumtaxat deambulabant, in quibus quies & silentium mediocre, & templa, saltusque erant. Nec nisi constituto prius animo, occurrendum alicui censebant : constituendo vero animo aptissimum dicebant huiusmodi silentium esse. Post matutinam deambulationem unâ conueniebant ad imbuendos disciplinis & moribus animos. Deinde corpora curabant, videntes, currentes, luctantes. Tempus optimum, matutinum. Cibum utebantur melle, fauo, pane optimo. Vinum die nescientes. Post tempus optimum, circa Politicas, Oeconomias versabantur, & Exteras, & Xenicas. Crepusculo rursus deambulabant tribus, duobusue iuncti, uti disciplinam rememorarent. Sed mane, soli deambulabant. Post deambulationem crepusculi, lauebantur. Laute cenabant, non plures quam decem conuivæ : prius litatis numinibus. Ante solis occasum explebant. Post conuiuium, sacrificium. Deinde lectio, quæ imponebatur minimis nata à maioribus. Libantibus hæc monita dubitantur, Domesticam plantam & fructuosam ne vellis, te, neque ledas. De Deorum, Dæmonum, Herum genere, & sentite recte, & loquimini iidem ; & de parentibus, & de beneficiis. Facite legibus, estote iniquitatis hostes. His actis, domum abibant veste pura & candida.

Stratis puris & candidis utebantur absq; lodicibus . Indumenta lineæ . Et strata non ex pellibus , villisue .

Fertur & alius instituendæ vitæ modus p Apophrases huiusmodi . Tol-
lenda ex vera amicitia lis omnis & contentio . Atq; id quidem ex omni
amicitia . Quod si fieri non potest , ex paterna saltem , & ea , quam erga
maiores , & beneficos gerimus . Partes iuniorum (si inciderit turgru) cõ-
tinere , q̃ maxima impetum , & furorem ; & semori cedere . Fundamen- Fides fundam
tum amoris , fides . Ea sublata , tota amicitiarum lex , ius , vis , ratio perit . mentum .
Nunq̃ mentiendum amicis .

Modus Pythagorææ philosophiæ per symbola . Is character antiquiss- Symbolica
mus apud Græcos , et Ægyptios , occultâdis diuinis mysterijs accomodassim9 . theologica .

Ex auditorio Pythagoræ , maxime vetustissimi & cõtemporanei , & di-
scipuli (ipso Pythagora sene) iuuenes , Phylolaus , Eurytus , Charondas ,
Zaleucus , Brysson , Archytas senior , Aristæus , Lysis , Empedocles , Za-
molxis , Epimenides , Milo , Leucippus , Alcmaeon , Thymaridas , exierunt
sapientissimi omnes . Li non cõmuni editione & populari philosophabatur ,
sed ex institutione Pythagoræ diuina mysteria indignis & imperfectis ve-
labant per symbola . Et si quis differuisset non per symbola , & vi lege Py-
thagoræ cautu erat , ridicula cuncta & anilia censebantur . Obscuris enim
vera , & grandia inuoluenda putabant . Talia symbola erant , Obiter nec
in templa ingrediendum , nec procidendum omnino : neq; si ad fores ipsas
astares . Discalciaus sacra , & adora . Populares declina vias . Vade
per inaccessa . De Pythagoræis sine lumine ne garrias .

Dissuadebat aliena Dijs , et ab eorū familiaritate abducẽtia nos , et quicq̃
quid diuinationem & sobrietatem mentis impediunt . Hæc vulgo de alimo-
nia . Priuatim verò illis , qui altius , subtiliusq; philosophabantur , edicebat .
Tollens prorsus superuacua pabula , & impia . Nil edendam , animæ par-
ticeps . Bibendum nullo modo vinum . Nec animantia mactanda Dijs , vel
ulla ex parte lædẽda . Hæc eadẽ ipse , lege inuiolabili custodiebat , Aman-
tissimus , Altarium , nulla cæde nullius sanguine madentium . Hæc eadem
& legumlatoribus sanciebat . Nam cæde animantium arbitrabatur frangi
eam naturæ societatem , & eam , quæ ipsis nobiscum est , cõiunctionem , ac
ita iustitiam contaminari . At quibus vita satis purgata , & sancta , & di-
gna philosopho non erat , contingere quædam animantium committebat : ita
tamen statim vti diebus abstinerent , ijs ipsis decernebat . Cor non absume Cor .
re , nec edere cerebrum , & ab eis abstinere Pythagoricos vniuersos . Prin- Cerebrum .

cipia enim sunt, ac tanq̃ sedes quedam sapiendi & viuendi. Bellam minime irritandum monebat: quoniam primus nūcius exiit, signumq; compatiendi cœlestia ad terrena. Metamurum ne tangito: terrestrium quippe deorum. A rubellione pisce abstine, & fabis.

Fabis abstine.

DE MUSICA.
CE.

Lyra.

Organū. Py-
thagor. Lyra.

Musicae bona.

Musica apprimè conducere valetudini & salutis corporis opinabatur, si aptis numeris vteretur. Vere nouo solebat conuentus in circulum facere, in medio statuens lyra psallentem. Illo psallente, quot quot recte poterant, in harmoniam concinebant. Sic adhiberi facile remedia animi perturbationibus assueuerat. Vsurpabat pro organo lyram. Nam sonitus tibiae illicet ralem, & tumultuarius explodebat. Choreas etiam duciari pangebatur. Homeri dicta, atq; Hesiodi ad institutionem vitæ diligebat. Dicitur etiam Pythagoras spondiaco quondam rhythmo pertibicina extinxisse Tauronem itani pueri furentis rabiem, nocte irruentis ad amicā à Riuali possessum, & feres domus incensuri. Sic & Empedocles pacauit musica furorē adolescentis, qui strido ense Anchitum hospitem Empedoclis persequebatur occisurus. Hic Empedocles in mouendis sono & concentu precordis, & quò voluit flectendis, illustrissimus inter omnes Pythagoræos exiit. Et sonitu cudentium malleis fabrorum Diapason, Diapente, & Diatessaron proportionem deprehendit harmoniam. Excogitauit etiā fere innumeras proportionales, & organa musicae haud pauca. Tetrachordum, Heptachordum, Monochordum, Pentachordum constituit.

Animus offerentium spectat
Dij.
In Italia.

Et multa etiam laudantur politicè ab ipso tractata. Dum enim Crotonæ efferrentur maximo sumptu funera, hæc de diuinis Pythagoras sator. Caelites animos offerentium spectant, non rerum copiam. Contra deorū Inferi, tanq̃ inferiorum hæredes, cantibus, ludis, querelis, magnis gaudent impensis. Vnde ob capiendi auiditatem Plutoni, dici Orcum arbitrabatur.

Ea tempestate florere videbantur & in Sicilia Charondas Catanensis Pythagoræus, Zalcueus, & Timæus Locrensis, optimi legum latores.

Rerū pub. lib.
neæ res.

Pythagoras totius ciuilitatis scientiæ repertor. Nihil (inquit) hic purū, mixta contrariis omnia. Ex hac hypothesis ratio ad utranq; partem impetam sumunt. Duo autem motus, corporis, & animi. Corporis, irrationalis. Animi, electius. Rerum publicarum constituebant lineas rectas, huiusmodi extremis latibus contiguas inuicem, vnum rectum angulū efficientes. Hanc quidem sesquiterciam naturam habentem. Illam vero, quinq; huiusmodi valentem. Harum verò etiam, utarumq; mediā. Computantibus autem nobis & hinc arum inuicem conuersiones, & locorum ab his, optimam partem effe

Reipublice formam. Constat, & vendicasse sibi hanc sententiam Platonem in Repu. dicentem plane sesquiterciam illa radicem, & propaginem quinte iunctam, & duplices præbentem harmonias. Ex crecebat affectuum temperantiam, & modestiam. Mulieribus pudorem suadebat. Pythagoras excusatus à Crotoniatis Apollo.

Signa sanctitatis Pythagorae. Primū, quoniam norat suam ipsius animā, Nosse suū ipse quæ nā erat, & vade in corpus ingressa, & priores eius vitas. Tum transiit suam animam, secum Nefus fluvius, Salus aut Pythagora. Is terremotum sedat, auertit pestes, ponit remotionem vim, & tempestates maris, fluminumq; Terræ motum in puteo futuram, unde potauit, prædixit. Et de nave secundis ventis currente, q; mergenda foret. Agenda deo placita. Talia verò haud facile scire est, nisi quis ab eo, qui deum audient, vel ipse deum audierit, vel Deo placita arte diuina didicerit. Non quædam deo possibilia, quedam verò impossibilia deo discenda. liam, ut opinio est Sophistarum: sed omnia possibilia, & principium idem Lini carminum. Sperare omnia oportet, quoniam nil spera fugit. Facile Spes. cuncta deo perficere, nibili; Deo non facile. Pythagoras in sacris vniq; est Nil deo nō futurum non gustans quicq;. Lacedæmon expulsa per Pythagoram, immunis a tile. pestē. In Siliari anguem petratiosum capiti & intermit: alibi in Tyrribetia parum morsu necantem. Etotone albam Aquilam præbent expes. Aquila alba. Elantem. Triassimum Pythagoræ eorum verbum, Sipes homo est, & suis, et tertium, diuū scilicet Pythagora. Casui nihil, ut fluuius omnia cōsilio tribuebat. Testis Androcylla in vidamine de symbolis Pythagoreis, diuina non reductari prævidentia sapientissimum, vnde iura religio. Dicitur Theologie & Pythagoricæ per mōneras theologie exemplar indubitantū apud Orpheum, nec obscurum. occasione ab Orpheo sumpsisse Pythagoram: atq; numeros. ita de deo constatuissē sermonem. quem & deo sacrum inscripsimus, tamq; Theo. Dei ver ex maxime mystico apud Orpheum loco. Vnde Pythagoras inquit, rigne, hum. ri substantiam sempiternam esse, plane principium omnis celi, & terre, Orpheus & mediæ naturæ. Amplius & deorum, & dætarum & dæmonum sedes. Numerus omis radicare. Nec apud Orpheum. Inde perspicuum, q; numero terminatam eo omnium. essentiam deorū ex Orphicis sumpsit. Efficitur vero numerus ipse & ad Orphica. mirabilem præstentiam, & curam deorum. Sanctius, q; sanguant lumen. Numero prædam. Sacram censebat gallum Potantes omnem Dy putandi. Credenda scientia diuinis dogmatibus, quæ Pythagoras tradidit. Amicibatur induitio al. Vestis candida bo, & puri. Præbatores laudabat. Linis, & corpus, & strata segebat. pura. Opera fame, & diuinationibus datat, ut sortibus. Lelabat Djs ihus, mi-

dum, & placentalas rotundas, fauos, & alia etiã ibymiamata. Per deorum nomina non iurandũ. Iuramentum Pythagoreorum. Non, per nostræ sapientiæ inuentorem quaternarium. Fontem, semper fluentis naturæ, radices habentem, intelligentes Pythagoram. Pythagoras per studiosus interpretationis Orphei. Et Deos, more ritusq; Orphei, colebat stantes i statuis, & ære, non nostros cõiunctos formis, omnia potentes & scientes, similem vniuerso formam habentes, & naturam. Is coniunxit cultum deorum cum diuina philosophia, quæ didicerat ab Orphicis Ægyptijs sacerdotibus. Chalcidensibus Magis, diuinarum rerum scientiam hausit. Sacrificia verò in Eleusina, Imbro, Samo, Itracia, Delo, Celtis, Hiberia, Latinis. Hic aiebat, litare homines, & vaticinari Apollinem ex Tripode, eo q; per trinitatem primus numerus: Veneri verò sacrificari senario. Quia primus hic numerus omnem quidem numeri naturam communicat. Secundum vero quemcunq; modum diuidatur similem sumit, & eorum quæ auferuntur, & quæ relinquuntur vim. Herculi sacrificandum octauo.

Ingrediendũ in sacra, veste munda, & in qua nemo vnq; dormierit. In templo non paricendum: non enim fas, in sacro colligare diuinitatem, anis inæ ad corpus. Pedunculum in templo ne occidito. Cedro, lauro, cupresso, quercu, & myrto honorand; Dij. Dentes nõ scindendi. Aceruus è cupressis non fabre faciendus: quia sceptrum Iouis cupressinum, vel ob aliam mystificam rationem. Cælo tonante, terra tangenda memoria generationis entium. Adcundo templa. Et dextra loca confitebatur Pythagoras principiu imparis numerorum, & diuinum panem. Sinistrum verò, paris, & dissoluti symbolum.

Pythagoras omnis sapientiæ gnarus, circa geometriã plurimũ insudauit. Quam ob Nilii inundationes, agrorum diuisionibus necessariam inuenerit. Theoremata igitur eius artis permulta ab Ægyptijs coepit. Cælestia verò speculata nonnulli tribuunt Ægyptijs, & Chaldeis. Ratiocinia, & numeros Phœnicibus. Philosophiam primus appellauit, ac studium sapientiæ. Sophiam verò, scientiam inquit veritatis eorũ, quæ sunt. Esse autem ea, quæ materia prorsus carent, & sempiterna, & solum actu subsistentia, hoc est incorporea. Reliqua æquiuocę entia, secundum entium participationem, utpote corporea, materialia, genita, et mortalia, nullo modo vere entia. Sapientiam verò probabat, esse scientiam vere entium, & non æquiuocę entium. Neq; enim sciri queunt corporea, nec firme cognosci: quoniam in infinitum abeunt, neq; vlla comprehendere scientia possunt, cum nõ sint, & terra

mino infinita non existant. Si ergo talia eam naturam sortita fuere, ut nesciantur, eorum scientia non erit. Non itaque etiam fas est, esse amorem scientiae non manentis, sed potius illius scientiae, quae versatur circa vera entia, et circa eadem semper, et identidem perstantia: atque horum apprehensione etiam aequivoce entium tenere cognitionem.

Symbolice loquebatur, breuiloquentiam amabat: in qua diuinissimas reponere sententias, et scientias. Tritum Pythagorae apophthegma, Principium totius dimidium. Alterum apophthegma, In numero omnia lucent. In pretio Pythagoraeis erat Musica, Medicina, Diuinitia. Laudabant in primis eum, qui audire posset, et taciturnum. Dieta ad medicinam plurimum utebantur. Carminibus nonnunquam. Sed musicam ante omnia sanitati prodesse putabant.

In pretio
Musica Me-
dicina Vatici-
nium.

Memoria potissimum opus esse: ubi et quae docentur omnia, et quae dicuntur, contineantur et referantur. Et tamdiu docendum, et audiendum, quoad capere possumus discendo, ingenio, et memoria, circa quam maxime laborant. Vir Pythagoraeus non prius e stratis surgebat, quam beata acta ad memoriam reuocasset. Sic vero rememorabant. Contendebant meminisse, quid locuti primum fuissent, vel audissent, aut alijs mandassent. Vel quid secundum, vel quid tertium. Et de futuris eadem ratio. Rursus cui exeuntes primum occurrissent. Vel cui secundo. Et quosnam sermones egissent primum, quosque secundos, et quosnam tertios: et ita quae toto, gessissent die, reuoluerunt animo studebant. Nihil enim ad scientiam, et experientiam, et prudentiam maius, quam posse meminisse. Ab his ergo institutus Italiae vniuersam contigit viris impleri philosophis. Et prius ignota cum esset, postea propter Pythagoram magnam Graeciam appellatam. Philosophos illic complures, et Poetas, et legum institutores euasisse. Artes quippe Rhetoricas, et Demonstrationes, et Leges scriptas ab illis in Graeciam deferri accidit. Et de rebus naturae quicumque meminissent, primum Empedoclem, et Parmenidem Eleatam adduxerunt. Quique de vita quicumque discipulassent Epicharmi sententias afferunt. Et fere omnes eas Philosophi retinent.

Memoria.

Maximū, me-
minisse.

Italia magna
græcia pp Py-
thagorā appel-
lata.

Empedocles
Parmenides.
Epicharmus.
De prudentia

Prudentiam virtutum reginam ac dominam esse quis dubiet? Hæc namque virtutibus vniuersis virtutem quasi quidam intelligentiae oculus, et ordinem, modumque praescribit, ipsarum moderatrix. Sed quis aliunde querat, aut petat testimonia? Ne longe abiens, per lustra vniuersum oculis. Nam templum hoc omne, quod cernis tam illustre, tam clarum, prudentiam arguit,

opportunissime omnia & commodissime exornantem. Hæc itaq; mundi facile princeps genituram à pura mente, & perfecta capit: & inde proles illa orta. Rursus in ipsam se intelligentiam contemplandam colligit: & ita intiendo, & videndo perficitur. Mentem quippe exemplar suum, & modum spectat pulcherrimum Prudentia, & ad id vti ad amissim omnia mœnera obit, omnes absoluit actiones. Adde, si qua nobis cū Dijs societas est (est autem plurima) eam sanè totam illa præbet virtus. Hæc enim hominem fermè Deo parem efficit, dum bonorum & malorum, vtiliū & inutilium, honestarum rerum & turpium delectū habet. Oritur ex hac etiam solidum in agendis negocijs optimūq; iudicium, & humanarum functionum quasi norma quædam & perpendicularum, & (vt summā dicendi consiciam) sanè Prudentia virtus in puppi sedens, gubernaculum tenet hominū, omnium nostrarum rationum, consiliorum, operum dux. Hæc deinde Respublicas, & domos, quæ etiam priuatam cuiusq; vitam diuinum in exemplar refert. Et inde imaginem effingit, q̃ optimam potest, nūc illa delens, nunc alia abstergens, & moderate vitæq; exprimit. quam ob rem tamæ potestatis, & auctoritatis Prudentia existit, vt suæ factionis homines dei faciem induere, & deos præseferre faciat.

De veritate.

Veritas quidem ipsa, quemadmodum ex nomine etiam ipso declaratur, erga deos immortales conuersionem efficit, & deorū actionem incorruptā. At mima opinio hæc umbrarū, ac imaginum fictio, vt præclare inquit Plato, circum prophana & loca tenebrarum versatur errabunda. Proinde altera sanè pulcherrimarum formarū, soli intelligentiæ, oculo visibilia, diuinarūq; ac verarum, ac sempiternarum lucem intiendo beatur. Altera autem id quod informe est, & essentiæ expers, & varium, atq; volubile spectat, & de eo cæcutiēdo allucinatur, & caligat. Altera item, quod est, contemplatur. Altera quod in mentem venit, multitudinis & vulgi animis videtur. Proinde veritas cum intelligentiæ versatur luce, in hac luce vidit, in hac nascitur, & animi oculum augeat. Altera instar Ixionis, dum inanes picturas consuectatur, obiecta nubecula luditur, nō rem vllam prehens-

DE DIALE

TICA.

Deus optimus maximus proculdubio Dialecticam monstrauit, ac mœneri mortalibus misit. Facundus, inq̃ (ceu perhibent) Mercurius symbolū eius artis in manibus præse ferens, geminos videlicet dracones mutuo sese spectantes. Vt verò probatissimi semper & eximij testantur philosophi, excogitauit musarum antiquissima Calliope inconcussam rationis firmitatem,

ac irreprehensibilem, molli pudore dignam præbuit. Quin etiã in Dlephis deus munera autendit Dialecticæ, nec explicans (iuxta Heraclitum) nec occultans : at innuens vaticinia, excitat ad differendi indagatorem oraculorum audientes , ubi plena ambiguitatum, & æquivocationum omnia . Et Didymum omne responsum scientiæ citat lumen. quo perspecto , Themistocles, etiam oraculum recte accipiens, opportune, ut debuit, lignea mania, causa planè extitit Græcorum salutis. His germana Deus in Branchide opera ostendit dialecticæ, perspicuam inductione significans, quum ait, Nec volatilis sagitta, nec suavis lyra , nec nauigium vllum sine vsu scientiæ potest fieri fructuose.

Heraclitus.

Nutus, Deorum

Dydimum omne responsum.

Lignea mania

Omnes homines Dialecticam vsurpant, innotatam eam tenentes ab incunabulis ferè facultatem & vim aliqua ex parte, quæ id alij magis, alij calleant minus. Itaque deorum immortalium munus, omnino nefas est projici. quin illud potius omni studio, industria, arte, exercitatione, omni denique ope censeo confirmandum, & quæ maxime fieri potest, augendum. Vide namque quæ hoc ipsum ad omnem vitæ partem apportet momenti. Nam in colloquijs cum hominibus habet consuetudinem ex communibus tum sententijs tum opinionibus. Ad inuentionem artium, primas, & summas inuenit origines, ac principiorum fundamenta. Ante, actiones cogitat, & præmeditatur: quid facto opus sciet, & quemadmodum conficienda res. Præludia ad Philosophiam exercitat, ad ea quidem mirificas methodos præbens. Sed si ea loqui oportet, quæ ijs anteant, non est vlla philosophiæ pars, quam quispiam absque Dialecticæ beneficio assequi possit. Nam naturæ dogma inueniunt ipsum logice communimus, & quæcunque de rebus diuinis contemplamur, ratione differendi comprobantur. Quid dicam? nihil prorsus aut loqui aut audire est ab huiusmodi ratione alienos. Immo enim & ipsum non dicere dialecticam, dialectice moliri oportet, perdiscereque. Siue igitur instituere velis, siue minime, tamen illa (ut inquit Parmenides) loquentia exercenda est. Quid præterea absurdius nos, quos ratione, & oratione cæteris omnibus animantibus natura voluit antecire, & illa in primis dote eximia præpollere, tam enim bonum hoc penè diuinum, naturæ humanæ proprium temere & fortuito tractare, & (ut verius loquar) extinguere igniculos illos à natura data? At si quis ea elaborando orationis, & rationis munera secum, & alia sit complexus, scientiam constituit planè mirifica, & præclarissimam, inscriptione Delphica teste minime aspernanda.

Dialectica.

Dei munera

non projicienda.

Parmenides

dialecticam garrituram vocat.

Veniamus iam ad Philosophiæ exercitamentum. Et primum occurrat illa,

De summo dialecticæ vsu.

Instituta ob-
stetricia.
Lucina.

quæ ad recordationem excitant, cuiusmodi tota illa disputatio est, quam tra-
stat cum Menone Socrates, interrogando & respondendo præteritorum me-
moriam experegitur. Secundo loco collocamus institutiones obstetricias, quibus
Lucina præest, ut salui partus in lucem prodeat. Ita beneficio & ope-
ra obstetricia educta in lucem, patent quæ nam vera, quæue etiã mentian-
tur. Hæc robur ab arte differendi petunt. Nam elenchis, quasi eleboro ad
purgandos animos utuntur, in opinionibus aduersariorum refellendis, &
explodendis. Sunt & aliæ disciplinæ experientiæ, & exercitationis gra-
tia auditoribus oblatæ, vel quæcumq; ad positionem aggrediuntur tractan-
do, aut si quæ veterum scrutantur auscultationes, quarum nulla prorsus mu-
nus obit suum sine artis differendi ope. Quid verbis immoramur? fieri ini-
nime potest, ut verbum vllum, aut demus, aut accipiamus rite ac decore,
nisi eam, quæ de ratiocinando, & sermone differit, scientiam teneamus.

DE IVSTI-
TIA.

Cõmunia oĩa.

Initium iustitiæ commune & æquum vsq; adeo, ut corpore vno & ani-
ma vna omnes vterentur, etiam meum diceret idem & alienum, vti & Pla-
to contestatur, accipiens à Pythagoræis omne proprium exterminans, &
commune augens, omnia communia omnibus, etiam fortunæ, resq;. Nemo
proprium possidebat aliquid. Si cui communitas nã placuisset, substantiam
quam contulerat, & alteram tantam recipiens à collegio Pythagoræorum,
dimittebatur. Familiaritas & lenitas in homines, iustitiam adducit. Alie-
natio & aspernatio communis generis, contumeliã. Seruanda etiam ho-
minibus in cognata animantia familiaritas, & mansuetudo, ex institutis
Pythagoræ docebatur: ita ut ea non occiderentur, neue à nobis ederentur.

Mansuetudo.

Domi iustitia est, ideo œconomica dicebat Pythagoras. Quod primum ma-
lorum serpere in vrbes soleret, ne dum ad domos, deliciæ. Secundum, iniu-
riæ. Tertium, clades, & excidium. Aliud iustitiæ genus decreuit, insti-
tutionem legum. In quo Charondas excelluit: Cataneus, & Zaleucus,
Timaratusq; Locrenses: adde Theæbætum, & Elicaonem, & Aristos-
cratem, ac Phytium Rhegiensium legum latores. Zamolxis Thrax Py-
thagoræ seruus, quas à Pythagora tenebat leges Getis dedit, persuasitq;
immortalem Animam esse. Etiam nunc Galatæ ferè omnes, & Traliscæ,
ac Barbarorum pleriq; filios erudiebant, Interire animã nullo modo posse,
sed manere post obitum omnino. Postremò mortem minime metuendã. Opti-
mum, ad constitutionem rerum publicarum in iustitia censuit, Deorũ ini-
tia, & auspicia de sursum petere. Hinc vrbes, & leges, & iura degressit.
Tum inquebat intelligi de diuino, & vti est oportere, & ut sese ad homi-

Alius immor-
talis.

Deorũ initia
de sursum.

num generis habet curam; & non negligens ipsum existimare. Hoc Pythagoræi vtile in primis ducunt.

Sic eo principio statui, naturam nostram propensam ad affectus corporis, & iniurias. Deinde spectandam esse hortatur naturæ varietatem, nec dimittendam vnq̃ de pectore pietatem in Deos, & curam. Post deos, Pietas. Deorum habendam plurimam rationem, parentem etiam, & legum; & his obediētē confirmare. Nil deterius Anarchia, i. q̃ carere Principe. Ex Deterrima sententia Pythagoræ, reditus est animarum. Nil alienius a iustitia, q̃ in anarchia, terrore hominem. Potius sustinenda iniuria, q̃ ob vltionem abire truncare hos Homicidia mines: positum est enim iudicium apud inferos. Querenda opportunitas nil iniquius, omnium. Principe, & Principio opus est in scientia, & experientia, ger. Occasio. neratione, domo, vrbe, exercitiis, Princeps debet lubenter imperare. Et si Princeps, quibus imperatum, non inuiti parere. In adscēte, & docente idem. Stas Stateram ne teram ne supēngredare.

Hoc ad iustitiam refer.

Iustitiæ itaq̃ commodissima numera, & instituta hæc sunt. Catus, hominum lege sociati, comitas, mansuetudo, comunicandi, & commutandi ius, & adiumenta, quæ propulsant actiones perniciosas, & statum cōtras. riorum scilicet vitium cōm decoro cōparantia. Virtutum cerē omnium Iustitia thesauri summa & quasi thesaurus, iustitia est, ad quam, vii ad signum, & finem urus. spectant, & in qua insunt omnes comprehensivæ, quemadmodum in veteri verbo innuitur. quisquis igitur virtutem hanc teneat, vniuersas tenuerit. In humana vita distribuere cuiq̃ pro dignitate, munia. scilicet honores, & cætera quæ obueniant. Id, sanē prima iustitiæ pars, ad vitam humanam pertinens.

Ille demum bonus iure & sit, & habeatur, cuius potissima actio in pu DE BONI-
ra & defecata intelligentia consistit; sitq̃ ita diuinæ pulchritudinis, & TATE.
virtutis particeps, quam sola mentis acies capit.

Bonus, q̃ mētē

Cum aliquando diceret pro concione Demosthenes, Phocionem cernēs habet puram, aduentantem, Ecce mearum (inquit) orationum & malleum, & mueror Demosthenes, nem acerrimum. Adeo non tanti ponderis vel auctoritatis eloquentia est, Phocio, quanti morum, ac dicentis integritas.

Scipio Polybii secutus institutum, omni ope, ac studio enitebatur, foro non exire, q̃ sibi cuiuspiam amicitiam conciliauisset.

Scipio semper

Biantis Præclara illa sententia est, Imposturas facile bonis fieri, ad conciliādos
Alexander cum Phocioni dono misisset centum talenta, rogauit ille, Cur amicos.

miki (inquit) soli ex tanto numero viroꝝ Athenienſium mittuntur? quoniam te vnum (aiunt) bonum, & honeſtum putat. Cur igitur (inquit) talem & videri, & eſſe non ſinat?

DE REPUBLICA. Perinde tuum eſt ſceptrum improbo committere, atq; enſem in manu furentis ponere.

Vita conſtat be- Theophrastus cum neſcio quis percontaretur, quæ res potiſſimum vitæ humanæ continerent. Tria (inquit) beneficia, & bonores, & ſupplicia. **neſcijs, bono-** Rex Chariſſus, ſiſcitanti cuidam, cur pauca admodum legum capitula **ribꝝ, ſupplicijs** Iſcyrus poſuiſſet, Reſpondit, Quoniam paucis viroꝝ legibus, non indigent legibus.

Rex, lex. Verbum illud probatiſſimum exiſtit, ita nempe: Rex omnium, lex diſtatur. Vterq; enim eodem ſpectat. Vterq; imperat honeſta, prohibet cõtraria.

Iuſtitia vti ſol Cui itaq; rerum, legum, optimum inſtitutum æquari liceat, aut quid cum illo conferremus? adeo incredibili, & penè diuina tum magnitudine, tum elegantia præſtat. Et quemadmodum ſol omnium ſiderum claritatem eximio ſuo obſcurat ſplendore, ita omnibus virtutibus iuſtitie ſupereminet iubar. Nam omnis virtutum chorus, & generatim & ſignatim, legum percurrit ſanctiones. Inde vrbium, ac Rerum publicarum optima adminiſtratio. Inde in vniuerſum humanum genus vtilitas longe latèq; propagatur.

Lex. Lex igitur, bonum vniuerſitatis commodum, & ſalus Rempublicarum eſt, latiſſime, & ſuſiſſime patens. Sine quo, quod genus vnq; aut vlla boni ſpecies ſtare poteſt? quisquis verò præeſt ipſis legibus, princeps purgaſſimus eſto, ac ſincerriſſimus, rectam æquitatis, & incorruptam trutinam manibus perpetuò tenens, quem nullæ vel munerum, vel vaſſamentorum impoſituræ, nulla prorsus res à recto queat deſlectere, nec precario, nec vi, neq; pretio corrupèdus. Seruatorem nempe legum, & cuſtodem integerrimũ, & nullo modo violari oportet, quantum humana in poteſtate eſt.

De Principatu & Principis. quemadmodum arborem inſtructoſam ſatius exuri eſt, q̃ permanere, ita homini neq; mors vtilior, q̃ vita. Peruerſum iudicium, malorum omnium radix. Caput adminiſtrandi legitime, imperij, & dominandi in alia, ſibi ipſi eſt imperare, ſibi ipſi leges præſcribere, ſibi inſtituta diſtare bene, beatèq; viuendi: quo nihil videtur maius, aut melius. Hæc ratio, is modus ſuppeditat eximiam, præclaram, ac magnificam omnium bonorum vbertatem,

Scopus boni principis, beate Remp. ac vitæ munus inexplebile. Salutem quoq; affert plurimã. Tum etiam incredibilem animo pacem, & tranquillitatem. Quin potiùs in illud ſignum, ac ſcopum ſpectare debet tam conſilia, q̃ actiones omnes boni Principis, id

agere, idq; moliri, ut subiectos reddat sua opera perbeatos. Quod cum præstat, tum præest subiectis maxime, tum maxime potest autoritate, quando exemplo principis & beneficio agunt viam reipublice feliciter. Salus quippe Civitatum & universitatis cum salute priuatorum cõiunctissima est. Pendet enim ex toto ipso, partium singularum, membrorumq; & bonum, & perfectio, & salus deniq; ipsa, non solum in animantibus & urbibus, verum etiam in cæteris universis naturis.

Miror equidem & amplitudinem & maiestatem, cum in omnibus imperij muneribus & functionibus, tum præsertim in splendore liberalitatis; quæ sit, ut nulli rerum parcatur ad beneficentiam propagandam. Nec vero ita res ad trutinam referenda est, ut par pari duntaxat rependatur, æqua æquis, quasi ad pondus & lancem querant metiri beneficia. Sed ingenuè, & liberaliter, & splendide, ac magnifice gratias iucundissimas elargiri oportet, & profundere non ex cado solum, ut Poetæ commentantur, aut alijs vasibus, quibus retineantur: quin ipsas nudas potius, & delectas sine ullis velamentis deponere debent, gratias (inquit) sese mutuo complectentes vinculo Veneris optimo. Talia nempe gratia, & suavia sunt; & profecto apud Imperium charites eo ornamento coronatæ plurimum decent.

Liberalitas.

Gratiæ.

Charites nuda.

Omnis præclara virtus atq; eximia, plurimorum in se invidiam concitat. Quemadmodum enim lumen umbra semper solet cõsestari, & ubi lucis nihil est, umbra illie nulla fit: ita semper in sublimia, & luculenta serpit liuor: ita eximium omne, & magnificum, invidiosum esse cõsuevit, & nisi temperetur, quasi odiosum. At si maiestas illa summa, ac auctoritas regni, leghandi mansuetudinis, & humanitatis, quodam condimento deliniatur, sal regni, leghandi suavius, mitius, leuius potestas; alioquin dura. Imperandi hæc iustissima existit, et verissima, regnandi, & dominandi ratio, etiam ipsa gratia, in quos exercetur.

DE PRINCEPS
CIPE.LIUOR IN ALTA
SERPIT.

quis nesciat imperium maribus in feminas esse, & hinc imperare, hinc imperari: pace tamen, & concordia utriusq;? quis verò modus, quæ ratio, quodnam erit imperandi genus; num herile, ut verus erga mactipium? ubi inferius superioris rem curat? An civile, ut utrinq; ex æquo curetur res?

De institutis.
nuptialibus.

Communia præcepta iam dicta sunt, quibus igni, ferroq; recidenda quæ præter mensuram. Est etiam eius generis animatum omnium abstinencia, & ciborum lasciuientium, & opponi quidem in alimentis suavia, & dispendio magno parva cibaria; remitti verò ipsa seruis. Aurum nullam liberam ferre, sed solas impudicas, & socias. Inter silentium tunc continuus nec

De temperan
tia,

vnq̃ respirans difficillimorū Theorematum assumptio, & inquisitio. Propter hæc, vini cibi, somniq; summa parcitas. Ac nas gloria, & diuitijs infiores non esse oportet. Pudor non fictus erga conuenientes seruandus: conuicias sincera, & mansuetudo in coetaneos: horatio, & exercitatio erga natu minores sine inuidia.

Dionysius.
Tymicha.

Quidam Pythagoreorum interire potius, q̃ conuulcare fabas voluerunt. Cuius cum causam Dionysius Tyrannus percūctaretur à Tymicha muliere Pythagoræa, nec minis eam, nec ullis potuit tentamentis adducere, vt id aperiret. At ipsa verita, ne cogeretur, linguam iura dentes præcidit. Atque tunc ad idem virtutis illud, quod à pellicum consuetudine Crotoniate, Pythagoræ auctoritate, sunt abducti. Musica etiam adolescens ab libidine in continentia versus. Ea tradebat Pythagoras, quæ ipse agebat. Eodem semper animo, vultuq; persistabant læto.

Eodē semper
aio & vultu.
Prouidēda
oia.

Tenebantq; illud in primis institutum, vt nihil humanorū casu inopinatum, nihil inexpectatum foret apud sapientes. Sed prouidēda omnia, & expectanda, & sustinenda, quorum domini ipsi non sumus. Quod si forte in affectum inciderent, ei statim adhibendum remedium.

In seruum Pythagoreorum, nullus vnq̃ iratus animaduertit: sed prius mentis turbas statuabant. Archytas Tarentinus cum reperisset seruorū negligentia agros ferè perisse suos, Recte (inquit) vobiscum actum, q̃ vobis indignatus, alioquin impune non abiret vestra hæc noxa. Idem tunc Clitias nunq̃ ad castigationes descendit, ni prius animum constitisset. Demū vniuersi ita sese habebant inuicem Pythagorici, yti studiosissimus ad filios parens. Gloriam de inuentis propriam non captabant, nisi aristoteli. Per pauci etenim, quorū viserentur propria cōmentaria, mira certe custodiēdis solertia, quando in tot annorum lapsibus, & sæculis, nullus quicq̃ ante Philolai tēpora, excusit, nil edidit. Primus hic deprompsit libros illos, vulgatos treis, quos Dion Syracusius minus tentum cōparauit, Platone iubente. Atq; ille quidem pretio dedit, extrema compulsum inopia: homini tamē à Pythagoræis minime alieno. De gloria ita prædicabāt, esse dementia, omnia gloria metiri: ea præsertim, quæ à multitudine circumfertur. Recte enim sentire, & arbitrari, sapientibus, et illis certe paucis, datur. Est quoq; amentis, & rudis, omnium opinionem aspernari. Oportet nescientem discere quæ per se consequi nequit, & hæere docentis arbitrio: & omnibus inueniendis conuenit, qui se saluos velint, iniiti maiorum, & seniorum optimorum consilijs, & auctoritati. Tota vitæ hominū, & ætatis summa, in edu-

in educatione pueritiæ sita. Hac neglecta, perdisa sit reliqua tota viuendi ratio. Si curetur, potest proficere iuuenta. Et ætas tenera non suo arbitrio, & libertati cõmitenda, sed affuescere oportet, & educari ad ordinem, & modum; quæ duo, honesta dicuntur. Contraria, turpia, vipote ebrietas, & insatiabilitas. Statim initio vitæ, & catulos docet & pueros illa discere, & in eis consuescere, quæ meliores eos reddant. In primis tenaribus annis fugienda voluptas: est enim turpe, & noxiũ, epiphora seu lippitudo animæ. Vacuo corpore cibum appetere, & rursus impleto, vacuum secundũ naturam videtur. Cupere tamen plus facis id, vel delicias vestiu, & strati, vel dispendijs grandibus extructas domos. superuacuum, & luxuriosum. Docendi igitur quæ nam appetere liceat, quæ etiam non conueniat. Vinũ mediocriter haustum, alacriores homines facit: vltra verò fas, etiam in fusorem, & insaniam rapit. Magna igitur sapientia opus est, vt plane sciatur, quibus, & quantis rerum in alimento vtendum. Eiusmodi institutio Apollinis primum. Et Pæonis, posteriùs Esculapianorũ. Quædam autinensium ad vitam humanam egent. Opsimathia, hoc est præceptione admodum fera, vt venerca.

Ordo, modus.

Sanguine proprio abstinendum.

Obseruandus locus, non in sacris, nec in soro, naturæ lege salua, & modestiæ, & summa prouidentia ad ferendam sobolem accedendũ, sobriq, non pleno stomacho: aliaquĩ, venturam prolem sordidam. Postremo non ambiguum indignam sationem, & negligentem educationem liberorũ, forsissimam, & manifestissimam causam nequitie complurium hominum.

Idem profecto circa vires animi loquor, quas oportet moderatque quædam inter se, & proportionem cõtinere eũ ea animi parte, vbi impetus iræ, vbi etiam libido sæpe dominatur: tum etiam quoq, vbi ratio, sedet. ita omnes componendæ, ac temperandæ quodam temper, & ordine, vt superiori inferiora præcant, quemadmodum & res ipsæ exposcũt, & tempora inde varia nata, temperantiæ virtus præclara.

Mira sanè vis continentiæ ad constituendum animi habitum consentaneum, & constantem, tum societatis quandam conjunctionem conciliandã. Hæc docet animi vti imperia rite, & corporis seruitio non indecora. Hinc morum nascuntur instituta optima, & moderatio voluptatum, ac cupiditatum stant. Impotentem verò, & intemperantem in voluptate, ac dissolutum ex tota morum probitate, quia nesciat eũ oportere.

Emerat paulo plura solia obsonia Phœoniam puer. At, fletis (inquit

DE CONTINENTIA.

De pudore.

ille) si ad esum plura, q̄ edantur, comparaueris.

Quisquis vim habet pudoris, bonos mores optime seruat, atq; ab omni re turpi sibi temperat: tum ex animo delet omnem impudentiæ licentiam, qua plurimi à turpiudibus capiuntur.

DE FORTITVDINE.

Prouidentia.

Huius virtutis sunt peregrinationes Pythagoræ, tot tyrannidum dissolutiones, & seruitutis regionum Italiæ. Tum lenissimū se præbebat iustis duces. Agrestes verò ab humano, & ciuili conuentu explodebat; nec ius ijs dicendum censebat. Prouidentia cælitum, humanā spem omnem, & vim superat. Hac fretus Abaris, institutus per Pythagoram, morborum genera desperata cuaeabat. Econtra Phalaris, audito illo diuino viro, detrior, et tyrannidis appetentior factus, ac deorum contemptor. Sed norat Pythagoras sese nō fatalem, Phalaridi; dixitq; ad Abarim, q̄ cælitus transatus in acria, & terrestria ferri natus est. Deinde cæpit de consecutione in cælū omnium fari, de vi animæ, de cupiditate habendi, & imperandi, de optimo vitæ genere. Præ cæteris illud aperuit omnium pulcherrimū, q̄ in deo rationes malorum non sunt. Multa deinde sapienter de Demonibus, de immortalitate animi differuit, de moribus, de fato. Soluit Siciliā atrocissima Phalaridis tyrannide, secundum oraculum è tripode habitum. Magnum constantiæ argumentum, q̄ Pythagoras ipse, & sui, nulla perturbatione, nullo metu, nulla voluptate, nullo periculo; nulla morte poterant ab instituto suo diuelli. Erantq; apud eos nonnulla rhythmorum, & carminum genera ad ponēdos, citandosq; affectus. Nil precario, aut assentatorie agendum; ne feminas, & illiberales sequerentur.

Idea.

Arcana.

Ad eandem morū ideam pertine etiam, q̄ maxime propria & sapientiæ plena dogmata arcana apud se conseruabant omnes, semper cum dignitissimā silentio; ad ceteros nunq̄ adondo: custodientes sine scriptis in memoriā successorum: mysteria Deorum intra parietes tantum tradebantur. In externis vero, & prophantiis, si contigisset aliquādo verba fieri, per symbola inter se viri innuebant. Quorū vestigium sunt illa vulgo vsurpata, vt ignem ferro ne credito, & huiusmodi symbola; quæ tenui quidem phrasi, anilibus per familia fabellis, videntur. Si vero penetrentur, admirabilem quendam, & diuinum vsum præbent participantibus.

Mens videt, audit.

Maximum institutorum ad fortitudinem, laborare ab incuruabali animū tantis vinculis, & mētem, sine qua sanum nil quisq̄ discet, nil verū. Neq̄ ad enim aliquo sensuum cernere poterit. Mens quippe. (vt eorum sententia est) omnia videt, & omnia audit. Reliqua surda, & cæca. Secūdu, mul-

to studio curare, ut purgato iam animo per mathematica sacra, aliquid diuinorum inferatur, ne oculi aueriantur à fulgore limpidissimo rerum, corpore carentium

Amicitiam in primis attulit omnium in omnes Pythagoras, Deorum ad homines per religionem, & cultum; dogmatum inuicem, & in vniuersum animæ ad corpus, rationabilis ad rationis experts per speculationem et philosophiam, hominum inter se; ciuium quidem per legum salutem, alienorum per Physiologiam; viri verò in mulierem, aut filios, aut fratres, & domesticos per communicationem non peruersam: & collectim omnium ad omnes, etiam usque ad brutorum, quedam per iustitiam, ut naturæ vinculū, ac coniunctionem corporis ad vires sibi contrarias per sanitatem, & modestiam, secundum imitationem ordinis elementorum mundi vno, eodemque amicitie nomine omnia hæc vincienda. Eius nominis repertor Pythagoras.

De amicitia.

De vera amicitia tollendum certamen prorsus, & contentio maxime quidam ex omni, si fieri possit: sin minus, ex paterna, eaque quæ in maiores natu & superiores habetur, ac in beneficos. Contendere nempe aduersus hos quauis de causa, veræ amicitie non salutare. Et si forte iræ incendant, & in amicis vlcera, est iuniorum maioribus cedere. Ac illorum bortamēta & correctiones, quas appellare Pythagoras pædartaſes confueuerat, id est, puerorum compositiones recipere. Ex amicitia nunquam tollenda fides, vel serio agatur, vel ioco. In aduersa fortuna, amicitie non destituendæ. Malorum tantum odia, & inimicie suscipiendæ, malorum (inquit) quorum nulla resipiscentiæ spes est.

Vera amicitia

Admirabilia sunt determinata à Pythagoræis, de communione diuinorum bonorum, de consensu mentis, de diuina anima. Et frequenter profitebantur inuicem, non dilaniare in se ipsis deum. Igitur in dei continentiam quandam, & ad Deū vnitatem, & mentis communionem, & diuinæ animæ spectabat eorum tota amicitie ratio, & studium dicto, & facto. quo certe nil melius reperiri potest in omni genere sermonum, & institutionū. Puto enim quod in eo cōtineantur vniuersa amicitie bona. Vnde & nos tanquam in capite hoc, & summa omnia circumſcribētes priuilegia, quiescimus, ne plura de eo dicamus.

Vnitas cum

Deo.

Dicitur quatenus lingua uti patria cuique afferebant, quotquot Græcorum accedebant ad communionem hanc. Accedebant verò hospites ad Pythagoræ sectam, & Messanenſes, & Leucanorum, & Peucetenſes, & Romani. Metrodorus aut Pythagoram optimam sumpsisse linguam Doricam, quemque

admodum & musices harmoniam. Dorice dictionis vetustatem fabula Ne-
rei assipulari licet. Nercū enim in vxorē duxisse Dorida Oceani. Huic
genitas quinquaginta filias, ex quibus & Achillis mater. Dicere vero
quosdam, inquit, Deucalionis, Promethei, & Pyrrhæ, Epimethei geniū
Dorum, cuius filius Hellen, vnde Æolus. In Babiloniorum verò audire
templis, Hellenem ab Ioue, vnde Dorus, & Xutus, et Æolus. Quas narra-
tiones sequitur & ille Herodotus. quomodo vero sese de prisca res habeāt,
nō facile iunioribus exattū capere, & exploratum. Est tamen per vitasq̃
confessum historias, linguarum antiquissimam & vetustissimam Doricam.
Post hanc Æolicam ab Æolo. Tertiam Ionicam ab Ione, Xuti filio. quart-
am Atticam, à Creus, à filia Erechthei. Hac etiā vsus Orpheus Thrac,
poetarum vetustissimū.

Orpheus.

Reprobabat disciplinarum cauponas, & animas, vt diuersorij cuiuspiā
Pluris præcep- valuas pacificantes hominum cuius accedenti. Debeantur Præceptoribus,
tores q̃ parē- & Philosophis plura, q̃ Parentibus. A parentibus enim sumus quidē, sed
tes. à præceptoribus optimæ vitæ modum capimus.

Reuelātes ar- Reuelantes arcana ita oderat Pythagoras, vt nō modō dignos exterminio
cana sepelien- à societate, & vita communi; sed etiam sepulchro censebat, tanq̃ eictos a
di. viuientium consortio. quidam dæmonum, etiam eosdem propalatores per se
qui famiar. Vnde propalatorem spheræ duodocim pentagonorum ad ma-
re mortuū, inquit, & interemptum. Propterea Pythagoras omnia sym-
bolicis, ænigmatibus, inuolucris præcepta, & doctrinarum instituta velabat,
sicut oracula tripodis. Pleriq̃ fuerunt, qui prælium Pythagoræis viris in-
talere. Ex quibus, obsecute Pythagora, insidiæ factæ, omnes confitentur.

Pherecydes sy-
rus.

Differunt verò de peregrinatione, ij quidē ad Pherecydem Syrum, alij
vero in Metapontum esse, dicentes, profectum peregre.

Citæ insidiarū. Chilon enim Crotoniata perducens, vir aliqui pollutus
moribus, & tyrannicus, omni studio cōtendit apud Pythagorā iā senem, vt
in societate reciperetur. Sed reprobatus ē ob eas causas iam expositas. Vnde
de collecta manu amicorum, bellū Pythagoræis excitauit. Itcirco Pytha-
goras recedit in Metapontum: neq̃ ea seditio destitit, donec Crotonē in
domo Milonis Pythagoræos collectos in consiliū de bello, damani & vis-
ros combussere omnes, præter duos, Archippum, & Lysida. Nullū deinceps
verbum factum de tanto scelere ob vrbium negligentiam. Archippus
verò Tarentum petijt. Lysis etiā indignatus negligentiam, venit in Græ-
ciā, & versatus ē in Peloponneso. Deinde Thebis, eius auditor sit Epas-

minondas, & patrem Iysidem appellauit. Reliqui Pythagoræorum exu-
stis ducibus excessere Italia, præter Archylam Tarentinum. Congregati
in Rhegium, illic versantur. Et progrediēte tempore, & rebus publicis ca-
dentibus in deterius, fuerunt studiosissimi Phaton, Echecrates, Polymestus
atq; Diocles. Philasij seruabant inuio cæptas doctrinas, & mores. Hæc
Aristoxenus.

Nicomachus vero alia quidem confitetur citra peregrinationem Py-
thagoræ. Inquit, atq; insidias has, post triste excidium i solitudinibus vi-
tam agunt, doctrinam & secreta cælantes, cauētesq; ne profusus periret
Philosophiæ nomen. Et Dijs ipsi odio ob id erant, perdentes funditus tantū
ipsorum nomen. Commentaria quædam capitalia, & symbola componen-
tes. Et quæ erant seniorum scripta, & quæ meminerant colligentes relin-
quebant liberis, vel vxoribus committentes, ne cui darent extra domū. Hoc
mandatum diu seruauit, iure quasi hereditario, apud postea ex ipsis or-
tos. Hæc Nicomachus. Symbola.

Quoniam verò Apollonius de eisdem dissonat, multa vero p'ura his ad-
dit. Agē ipsius etiam addamus narrationem de huiusmodi insidijs. Ait igitur
quemadmodum irrepfit illis statim ex filijs inuidia ab alijs. Homines
enim, q̄diu differat venientibus Pythagoras, suauiter sese habebat. Vt ve-
ro solis cæpit discipulis differere, minuebatur: concedebant vinci, veniēte
extra quopiam. Indigenis vero videbantur nil tribuere. Tum surrexit in-
gens manus iuuenum plus q̄ trium millium, suis non cōmunibus legibus vi-
uentium. Quod cum videret Pythagoras, abcessit. Nam erat magna orta
simultas, & distabat animis multitudo: duces erāt etiam diuisionis, Py-
thagoram tamen semper venerantes viuunt, quum vellent significare, diuinam
appellabant. At ubi obiit, virum illum, sicut Homerus ostendit, seruū
de Vlysse memorantem, Hunc equidem hospes & absentem nominare ve-
reor: me namq; & amabat vehementer, & curabat. Nec ex stratis surge-
bant posterius, q̄ sol oriretur. Neq; annulum habentem Dei signum gesta-
bant. Sed solem obseruabant, vt ascendentem orarent. Annulum vero ne
proferrent. Dei signum in aliquem locum non mundum, nil temere, nil in-
consulto gerebant.

Quidam hostis Pythagoræorum simulans velle se in coniectione omnium
edere Pythagoræorū secreta, cū scripisset ea vnde maxime notari possent,
dans scribæ librum, iussit legere. Inscriptio, sermo sacer. Typus erat is.
Amicos vti deos venerari, alios vti feras mancipare, & in seruos habere.

Eandem hanc sententiam de Pythagora meminere in metro discipuli. Socios, ut Dij immortalibus, pares colere: alios nec in ratione, neque in numero esse censendos, teste Homero appellante Regem, Pastorem populorum, ac si populi Belluæ, & Bruta essent. Dicere quippe solebat, melius eẽ vna die Taurum, quẽ toto tempore Bouem, oligarchiam intelligens, & prouidentiam. Seditio ingens fuit, impetusque ab hostibus Pythagoræ. Fugitur. Omnia turbantur.

Successor Pythagoræ in disciplinis fuit Aristæus Demophontis Crotoniata. Is ætate Pythagoræ vixit septem generationibus, proximus Platonioni. Et non solum scholam, verum & puerorum tenebat educationes. Post hunc Mnemarchus, Pythagoræ discipulus. Successit huic Bulagoras. Deinde de Gartydas. Mos Pythagoræis, ut senio multo à vinculis corporis liberarentur. Post Arces ex Leucanis scholam aperuit. Tum Diodorus Asponcinus circa Heracleam, Clinias, & Philolaus. Metapontii, Theorides Eurytus. Tarenti, Archytas. Ex his vero, qui extra auditores Pythagoræ fuerunt, extitit Epicarmus.

CATALOGVS PITHAGORÆORVM.

Crotoniatæ, Timæus, Cleophon, Menon. Metapontini, Agesidamus, Aristomenes, Leon, Æneas, Pyrrhon, Thrasimedes. Agrigentinus, Empedocles. Eleata, Parmenides. Tarentini, Philolaus, Eurytus, Archytas, Cleon, Philonida, Lysus. Sybaritæ, Metopus, Diocles, Tyrrhenus. Calcedonijs, Multiades, Aathenodius. Parij, Alcimachus, Timæus. Locrenses, Gypsius, Zaleucus, Timares, Possidoniata, Simus, Phædon, Hippomedon, Crito Egæi. Leucani, Ocelus, & Oncilus. Dardanus, Mallion. Lacones, Eurycratus, Cleanor. Hyperboreus, Abaris. Rhegienses, Aristides, Demosthenes, Aristocrates. Syracusij, Leptynas, Phytias, Damon. Samij, Melissus, Lacon, Archippus. Cauloniata, Callibrotus, Dicon, Drymon. Philasij, Bochrates, Diocles, Phanton. Sicyonij, Demo, Sosthenes. Cires mei, Prorus, Menalippus, Theodorus. Miziceni, Pythodorus, Hipposthenes. Catanei, Charondas, Lysades. Corinthius, Chrysippus. Tyrrhenus, Nausibeus. Atheniensis, Neocritus. Ponticus, Lyrannus. Omnes Pythagoræi, ducenti, & decem, & septem. Mulieres etiam Pythagorææ sexdecim.

LIBER SECVNDVS.

DE SECTA.

ORdiendum à præparatione communi ad omnem doctrinā, & virtutem: quæ quidem non secundum partem ad vnum aliquid omnium hominē parat idoneum. At simpliciter in omnes disciplinas, scientias, honestas actiones, & ut ita eloqui liceat, ad cūcta, quæ honesti quicquid participant. Neque enim absque monitis excitari est ad virtutem, & recta instituta: nec statim ad summum itur bonum, Ante quod pareretur monitis animus. Sed quemadmodum mens paulatim progreditur ad maiora ob inferioribus, & per omnia currens bona, atque in fine bona summa reperit; ita & hortamenta decet via quadam pergere à communibus inchoantia.

Initia, à primis, & notis, & quæ videntur omnibus, capienda. Denique arcana Pythagoræ aperiantur. Viuentes animo, etiam virtute animi bene vivere dicuntur: sicuti oculis cernentes, horum virtute recte dicendi sunt cernere. Committendum non est, vel aurum rubigine, vel vitio virtutem confici. Virtuti fidendum, ut pudicæ & sobriæ uxori. Fortunæ, uti instat. Virtuti fidendum, ut meretriculæ. Virtus cum paupertate potior, quam mixtæ dum. vitij diuitiæ. Et melior putanda sana sobrietas, quam edacitas morbida. Perniciofa plurimum, tibi quidem, non inuidencia ei, qui male affectus est corpore. Possessionum vero, illi qui animo male affectus. Periculosum, & simile furioso, enssem, & malis; hominibus dare vim. Sicuti putrido melius vri, quam manere: ita etiam viro nequam perire, quam vivere.

Sapientiæ theorematibus fruendum, quo ad fieri potest, uti ambrosia et Sapiencia, neque neſtare. Nunquam enim conſeſcit fructus, voluptasque inde percepta. Et dicitur. Et ar. nūm quiddā est. Per hæc ſapimus, & ſentimus recte, ad Deum rite conlimus, ſi animum purgatum omni vitio tanquam macula parauerimus. Ornandum donarijs templum; Mens verò disciplinis. Vti ante magna myſteria, parua ſtatuenda, & ante Philoſophiam purgatio diſciplinarum. Fructus terræ per annum redditur; Philoſophiæ vero qualibet horæ particula.

Eſt & typus docendi, & monendi alius ſententiarius, Pythagoræ orū proprius, & in verſibus aureis. Hæc elabora, hæc meditare, quæ amare te conueniunt. Hæc te diuinæ virtutis in veſtigia ponent. Per hæc enim ad omnia optima inſtituta, & præcepta cohortatur. Neque parcere oportere laboribus putans, nec villam prætermittere curam ad amorem, & promptum

tudinem virtutum incitans, & cuncta ad optimas institutiones dirigens, nō
 quaslibet, se l ad eam virtutem, quæ nos quidem ab humana reuocat natu-
 ra: sed ad diuinam essentiã, & cognitionem diuinæ virtutis, & possessio-
 nem ipsius adducit. Atqui in spectatricem sapiam p ea vocat. Hæc tenēs
 noris immortalium Deorum, mortaliumq; hominum concordiam. His non
 sunt mirabilia alia bene natis, ad excuandum ad spectatricem Philoso-
 phiam. Deorum enim cognitio; verus; & sapientia est, & felicitas ab-
 soluta, nosq; Dijs similes efficit. Humanorum vero scientia, virtutes huma-
 nas dat, & rerum nostrarum peritos nos reddit; qua etiam vitia, & cō-
 traria diiudicat. Et hæc quidem seruat, illa vero defendit. Et omnino cō-
 stitutionem, quæ est humanæ vitæ, sermone & re perdisce. Illud etiã mi-
 rum docet, secundum quid insolubile, & sine impedimento transit. Singu-
 la enim in nobis, quotquot sunt melioris sortis, & secundum quid vincitur,
 & impeditur, vt nequeat facile exire anima, vinculisq; absolui. Altera post
 hanc sententia in Philosophiam facit hortationem, & omnem circa eam
 speculationem. Huius nempe natura semper est similis secundum eandem
 circulationem similiter circuens. Quam si quis ediscat, non inopinata vnq;
 expectaret, neq; ignoraret quippiam eorum, quæ necessariò ei essent euen-
 tura. Aliæ verò ad hæc sententiæ, à voluntaria in nobis vita faciunt inci-
 tamentum, vt noris homines spontanea infortunia habentes miseros. Siqui-
 dem enim principia actionum sunt homines, & vim habent ex eis propriã
 in delectum bonorum, & malorum fugam, non vtens huiusmodi vi, datus
 à natura sibi muneribus dignus non est. Dæmon & fortuna, homini bo-
 mo. Vera bona nec cernere est, nec audire. Mens sola videt, auditq; omnia.
 Malorum solutio, quam perpauci spectant, vrget in dissolutionem à corpo-
 re, & vitam animæ propriã, quam mortis studiū appellamus. Alius etiam
 monedi typus à calumnia malorum. Non enim tolerabile est, Cyndris fa-
 miles ex alio in alia ferri, infortunia habentes. Violentum enim, & irra-
 tionabile, & temere latum, & alio tempore alterum, & maxime infinitū
 malitia præstat, quæ fugere in primis oportet. Altera sententia huiusmodi
 est, Iræ nempe comes contentio, nocens latuit innata, quam nō oportet præ-
 cedere, sed fugere cedentem. Hic duplex vis humanæ naturæ ostendit. Et
 iunctum nobis à generatione alienum animal, quod nonnulli quidem multo-
 rū capitum seram, alij vero mortalem quandam vitæ speciem, alij verò na-
 turam generationis effectricem esse vocant. Hæc autem linem innatam co-
 gnominarunt, non vti æqualem ordinem habentem nostri ad maxime pro-
 priam

Philosophia,
 mortis studiū.

priam vitam, sed uti comitem sequentem vetustiore vitam. Hanc igitur monet fugiendam, & pro hac permutare actionem intellectualem, contrarietatis expertem. quæ vita non perniciofa, sed bona est. Non inclinat ad malum, & calamitatem, sed salutis præbet initiū. Et eā quidem aduentitiam, & secundum cōsequentem hypostasim, tanq̃ alienam extra dimittit. Hanc vero primariam, & à se ipsa, & in se ipsa omnia tenentem, confusatissimam assumpsit vitam p̃ cuncta hæc. Illam quidem uti breuissimam corripere dignum: hanc vero præcedere ut plurimum. Itaq; in vitam intellectualem huiusmodi hortamenta potissima, & ad diuinam perfectionem, & cum Dijs consequentem optimā constitutionem, statum, & ordinem tales sententiæ vocant, O Iupiter q̃ multis malis omnes eripueris, si omnibus monstraris, quo dæmone vtantur. Sed confide tu, quia diuinū genus mortalibus est. In his vna quidē optima aduocatio in diuinā beatitudinem, mixta precibus, & inuocationibus deorum, & maxime regis eorum Iouis. Secunda aduocatio, est dati, & sorte accepti, nobis à Dijs, Genij demonstratio clara. Et per ipsum rursus Genium ad deos reductio. Non enim aliter poterit quisq̃ ad diuinissimum ipsius & opportunissimum essentiæ recurrere, nisi huiusmodi Genio vtatur duce. Quem quidem Genium oportet, omnem amatorem deorum, rite purgare: à quo etiam prima malorum quies panditur, malorum (inq̃) nobis ab ortu, genituraq; inferiorum. Deinde erit cognitio nobis vera felicitis, & genialis vitæ, quanta sit, & qualis. Quæ cū ascendentes princeps diuinum genus hominū spectabimus: et in ipsum eleuati finem habebimus propositæ à Dijs hominibus beatissimæ vitæ. In fine igitur ad translationem animæ excitat, & ad vitam ipsius, quæ per se ipsam est, secundum quam absoluitur corpore, & corpori connexis naturis. Itaq; inquit, aurigam rationem statue superne optimam. Nam cū, relicto corpore, liberum in ætherea veneris, eris immortalis & incorruptus, nunq̃ interiturus. In supremo igitur ordine optimam mentem præscribere, ducem animæ, puram similitudinem præseruat ad deos. Relinquere vero corpus, & transferri in æthera, mutare naturā humanam in deorum sinceritatem, & pro mortali vita immortalem eligere vitam; in eandemq; essentiā restitui præstat, & cū Dijs periodū, quam habebamus, & prius q̃ introiretur in humanam speciem.

Rō, auriga.

At si deinceps oporteat & i interiores, & scitas cohortationes inflammati; primas illas aggrediamur, quæ & substantias docent primas, maximq; proprias: simul & incitant ad theologicam, & intellectualem ip̃

Archylæ lib.
de sapientia.
Sapientia, sol.

farum excogitationem, & doctrinam: atq; demum ad antiquissimam sapientiam inuiant. Archytas igitur in eo, quem inscripsit de sapientia libro, ita statim exordiens monet. Omnibus in rebus humanis tantâ sapientia præstat, quâ reliquis sensibus visus, mens animæ, sideribus sol. Nam oculi vix longissime patet, potestq; præter cætera sentiendi organa: et suprema mens est, ratione & intelligentia, quid expediat, proficiens, & visio, & potestas nobilissimorum existens. Sol equidem oculus sunt, & anima naturam habentium. Eo enim videntur, fiunt, sciuntur omnia. Condita quoq; & genera aluntur, ac augentur, & fouentur. Præclara hæc, & plena sapientie vox, qua naturam diuinæ lucis, actionemq; planè perspicimus. Primum omnium hortatur ad mentem, idq; à notissimis. Quis enim nesciat visum omnibus excellentiorem se habere, solem astris, mentem animæ? Hinc docet Archytas eminentissimam sapientie arcem ad cunctas humanas res, ut veritas disci facile queat, & capi audientibus, quod absconditum in obscuro. Tum & à prærogatiuis vniuscuiusq; cognitio sapientie, atq; excitatio ad eam docetur. Vt enim est visus longissimus, & acutissimus; et est sapientia secundum eadem, remotissima, & præsentia cernit, & omnium, quæ sunt, species comprehendit in semetipsa. Hac fit mens suprema ratione, & intelligendo, quid expediat perficiens, & visus, & vis nobilissimorum existens. Atqui profus excedit rationem & intellectum sapientia ipsa, & simplicioribus, quæ huiusmodi ratio & intellectus faciunt, notionibus, quæ sunt, spectat, ac à se ipsa discernit bona, & perficit in se ipsa, intellectualiumq; visus est, & vis diuinissimarum & perfectissimarum actionum existens. Hoc est sol, oculus sunt & anima naturam habentium. Constat ex his, quem admodum oculus, vixq; existit rerum intellectualium sapientia; facitq; ut videantur omnia, quæ noscuntur, & ut fiat omnia quæ sunt. Totius etiam opificij princeps in mundo fit & generationis primæ, & ordinis et in nobis.

Sapientia.

Sapientia oculi.

Alterâ adhortatio ad sapientiam ab homine capitur. Homo (inquit Archytas) omnium animalium sapientissimus factus est; utpote qui speculari entia possit. Et prudentiam ac scientiam accepit à cunctis, quo & designauit atq; notauit diuinam ipsius constitutionem, vniuersi sermone, in quo & species omnes entis insertæ sunt, & significationes nominum, & verborum. Somus enim ad voces locus determinatus est, Guttur, Os, Nares. Sicut vero sonorum, per quos nomina ac verba expressa enunciantur, Homo factus est organum; ita & conceptionum in eundem contemplandus sapientie opus, organa natus est homo huiusmodi, & vires diuinitus. Vnde con-

stat si (Archyta teste). homo sapientissimus factus est ; oportere ipsum quærere omnes philosophiæ partes, tam spectatricis, q̃ actuosæ, & theos logiæ, & logiciæ. Item circa omne ens. quia ens, spectatricem appellere sapientiam debet, et principia, & iudicium omnis cognitionis perdiscere prudenter, circa omnia generæ entium, & mathematicas.

Tertia adhortatio ab utroq; Naturæ enim priuatæ cōmunē cōmiscuit. Viuendum secundum diuinā rationem. Non enim aliter viuemus secundum naturam (quod omnes in primis appetimus) nisi secundum rationem viuamus diuinam, & humanam. Sapientia non circa quoddam diffinitum est Sapientia circa entium, sed simpliciter circa omnia entia. Et oportet non modo sapientiam ca omnia. primam ipsam, principia ipsa inuenire, sed communia entiu principia. Sic enim se habet sapientia circa omnia entia, sicuti visus circa oia visibilia.

In fine oratio ad ipsum summum reducit sic. quisquis igitur resolueret potest omnia genera sub vnum, idemq; principium, & rursum componere, & connumerare; is videtur mihi & sapientissimus esse, & omnino verus, etiam pulchram speculam inuenisse, a qua poterit Deum intueri, & omnia comparatione illius. Et hanc viam pergens anima, recte currit principia finibus iungens; & noscens, q̃ deus principium, & finis, & medium est omnium, quæ iure & recte fiunt. Non ergo standum in pluribus principijs, & omnibus entis generibus; sed resoluendum quicquid est sub vnâ idemq; principium; quoniam maxime vnitatem & sapientiam cupimus: hortans ad huiusmodi scientiam, & vnius Entis contemplationem, quod Vnum ens. quidem finis est omnis speculationis. Si omnis veritatis, & felicitatis, & essentia, & causæ, & principiorum, Deus dux existit, in hunc omnia sunt studia conferenda. quærendaq; in primis illa scientia, per quam veniunt in purum, & per quam latitudo reperitur accessus ad ipsum, & per quæreda scia, quam finis principijs connectantur. Perfectissima enim huiusmodi vita, et, qua itur ad felicitas nō diuisum amplius, vltima à primis secernens; sed in vnâ vtraq; purum. hæc complectens, principia scilicet, & finem, & medium simul continens. Huiusmodi enim ē diuina causa, quam eos oportet suscipere, qui futuri felices sunt.

Omnes homines bene agere volumus. Bene aut agimus, si nobis adfuerint Demonstrationes multa bona animi, corporis, externa. Quorum bonorum possessio hominibus certissime sola non beat, sed vsus, & quidem rectus. Sed hæc bona proprie & per oratoricæ ad se, nec bona nec mala sunt, nisi per vsus. Sola itaq; sapientia, bonum. In Philosophiâ. docilitas, vero malum. Philosophia, studium & possessio scientiæ est. Quæ

non solum bona, quæ videntur, possidet, facilius; sed etiam ijs utitur, quæ facit. Siquidem igitur aliæ quidem scientiæ omnes venatoriæ, & paratrices bonorum. Sola vero perfecta iustitia, & prudentia efficiunt usum cū dignitate, & referunt prudentia & iustitia usum ad ducem mentem.

Altera methodus per diuisionem, est anima in nobis, est et corpus. Hæc imperat, illud seruit. Hæc utitur, illud quod subest vsui. Hæc diuinum, & proprium nobis bonum: corpus vero alienum aduenit, conglutinatum ministerij cuiusdam gratia, ad cōmunis vitæ usum. Oportet igitur maiorem multo habere principantis rōnē, vtpote diuinioris, & magis proprij nobis.

Oīa pp aīam. Omnia nostra tripartita, anima, corpus, & quæ corporis. Horum prima, secunda, tertia. Agenda omnia propter animam. Et enim corpus curare oportet, referentes ipsius curā in animæ ministerium. Et tenere fortunæ decet gratia corporis. Cuncta gratia animæ instituenda, & gerēda, & virium animæ imperatium. Recte vtendi omnibus principium, iustitia, prudentiaq; existit.

Ex Alcibiade diuisio. Rerum quædam ipsi sumus, vt anima. quædā nostra, vt corpus, & quæ corporis. Sic scientiæ tres, quæ corpus, & corporalia curant, & cognoscunt, se non cognoscunt, cuius generis medici, coloris, & omnes artes mechanicæ. Sola temperantia est cognitio animæ. Et Virtus, quæ reddit meliorē verè nostra virtus illa sola, quæ animam reddit meliorem. Hæc igitur maxime seruare oportet, volentes secundum consentaneam suæ essentiæ rationem ornare etiam vitam.

Alia partitio ex quinto Legum. Nostrarum passionum post deos, anima diuinissima, & maxime propria est. Nostra gemina, meliora & imperantia, inferiora & seruientia. Anima omnibus alijs post deos anteponenda. Antepōnit vero, qui ipsam nō deteriolem ex meliore reddit, nec malis implet; nec labores honestos fugiens, & metus, & dolores, & mœrores; vilem enim eam talis facit. Neq; fugiens mortem. Is enim solutionem animæ à corpore, & vitam quæ p se est, odit. Vnicus ergo honor animæ habendus: hoc est, vita secundum rationem rectam, & secundum mentem perfectio animæ, & æmulari similitudine, quæ sunt optima exemplaria, & q̄ deteriora ad exempla meliorum sese instituunt, & componunt, quotquot reddi meliora queunt; & fugere quidem malum, vestigare vero & eligere omnium optimum; & cum elegerit, rursus in communi cohabitare reliquum vitæ. Hoc autem nihil est aliud, q̄ philosophari. Igitur omnibus modis philosophandum volentibus beari.

Triplex in nobis anima sua est. qua sapimus, qua irascimur, qua cupimus. Et suus cuique motus. Quod in ocio degit & suorum motuum agit silentium, infirmissimum fieri oportet. Quod vero exercetur, robustissimum. Vnde summa ope nitendum, ut motus inuicem habeant temperatos. Et præsertim primaria animæ species, quam Genium deus cuique dedit; & quæ à Genio cuique à Deo. terris nos tollit in cælestem naturam, cum planta non terrena, sed cælestis sit. Exercenda ergo hæc anima, & imbuenda rerum diuinarum & immortalium disciplinis, quo ad eius fieri potest. Beatus is, qui & diuinum semper curat, & habet contubernalem suum Genium recte cultum, & institutum. Hinc ὁ δὲ πρῶτος dicitur. Cura erit suas cuique reddere enutritiones, & motus diuino illi, quod est in nobis. Cognati & proximi motus existunt vniuersi cognitiones & circulationes. Has vnūquēque imitantem oportet periodos à nobis circa generationem in capite corruptas corrigere, descendendo vniuersi harmonias, & circulationes. Rei verò intellectæ iam animo sese assimilare, secundum priorem vitam, finemque tenere proposita hominibus à Dijs optima vitæ, ad presentia, & futura tempora. Non enim expedit omnifariam belluam sicuti cupidinem conuiujs confirmare. Neque leonem, ut iram, & quæ circa leonem alere, dignum, & confortare in nobis. Fame vero necare, & infirmare quæ hominis propria sunt, vitula rationem; & trahi quidem quoquo vis leonis, & sensuum impetus belluinus impellit, & nihil alterum alteri facere intellectum, neque amicum. At multo magis diuinum in nobis hominem, quam multorum capitum feram roborare decet, ut nostras quidem cupiditatum species mansuefaciat, agrestia coercens, sociam addens naturam affectus, & communiter omnia curans, & amica inter se hæc concilians, & sibi ipsi per omnia optimus erit; qui contra, nihil planè habebit sani: honestumque in ea re admodum nitet. Subijcienda quippe est proculdubio diuino imperio natura belluæ. Sin minus, maxima turpitudine. Solum beati futuri sumus, si diuinum & sapientem ducem sequamur. Ita enim in robur omnes similes erimus & amici, si ab eodem directi fuerimus. Ita lex vult. Mentis igitur particeps, omnia sua ordinans in hoc, viuere. Primum doctrinas colet. Alia spernet. Deinde habitudinem corporis, & educationem non ad ferinam conuertet, & irrationalem voluptatem. Semper harmoniam gratia symphonice, in anima concordans videbitur. Si velit vere musicus esse, omnia pro vno commutanda. Hoc est possidere prudentiam, & cuncta gerere, seruiendo rationi, & mentis imperio; id est nihil aliud, quam philosophari. Omnis natura cognoscens, nil operatur

Bonus genius
beat.

Bellua multo
rū capitū cupidas.

temere. Immo curat natura finem, explodēs temeritatem, & artes; quādoquidem naturæ sunt imagines. Cum ergo homo per naturam ex animo constet, & corpore; melioris vero gratia deterius, & corpus animæ gratia: animæ vero, aliud quidem habet rationem, aliud non habet; iecirco & deterius: Itaq; rationis expers, gratia ē habentis rationem. In habente vero rationem, mens. quare mentis gratia omnia esse cogit demonstratio. Mentis itē opera, cognitiones, visiones exsistentes intelligibiliū; sicut actio visus, videre visibilia. Mentis igitur, & intelligentiæ causā, omnia homini appetenda. Mens, optimum animæ. Omnia vero, optimi gratia. Cognitionum, illæ liberæ, quæ propter se. Melius, quod propter se, q̄ quod propter aliud. Actionum domina mens. Cognitionum virtutes propter ipsum solū speculari meliores his, quæ vilia ad alia. Propter se autem contemplationes & virtus. In his sapientia mentis. In contemplationibus secundum sapientiam standum, non quibuscunq;. Non enim omnis simplex apprehensio, bonum: sed ea quæ est principantis, qui est sapiens, & rerum omnium principij. Manens in mente, deo persimilis fit. Totus intentionis oculus & amor menti iungendus, & deo. Non enim contemplari fas est, quæ circa deum, & diuina. Nam non licet polluerē obtutum rei diuinæ seruiendo necessitati, & vsui humano. Omnes actiones & alia in mentem, & deum referenda, idest bonum, sapientia, libertas, felicitas. Philosophandum, si volumus in Republica recte versari. Si sola iudicādi rectā obtinens lancem, & ratione vtens, & omne bonum contemplans, quæ quidem est philosophia, vti omnibus & imperare secundum naturam potest. Philosophandum ergo omni ex parte. De natura possumus capere scientias, & de alia veritate. Semper enim cognitiones priora posterioribus, & meliora secundum naturam deterioribus. Nam in termino rerū, & ordine magis, scientia est, q̄ contra: & causarum potius, q̄ euentuum. Sunt autem definita magis, ac ordinata bona, q̄ mala. Causæ autem potius priores, q̄ posteriora. Sublatijs enim, auferuntur etiam, & quæ ex illis essentiam trahunt, vt latitudines numeris, superficies latitudinibus, solida superficiebus. Si itaq; melior anima corpore est, nanq; natura prior & antiquior. Circa corpus vero artes & prudentiæ sunt, vtpote medicina, & gymnastica. Constat, q̄ & circa animam, & animæ virtutes, est ars, & cura, quam etiā consequi possumus: scientia magis est priorum, q̄ posteriorum. Omnium optimum philosophari, & sapere. Prudentia omnium potentissimum. Non decet fugere philosophiam: si quidem ē philosophia possessio, vsusq; sapiens

Oīa propter
mentē.

Functionū do-
mina mens.

Amor cū mēte

Bonum, Deus.

Philosophia
vsus sapientiæ

tia. Neq; oportet pecuniarum gratia ad columnis Herculis nauigio venire, & periclitari toties. Amore verò prudentiæ nihil laborare. Ad philosophandū, organis non egemus, ad opera vt alia indigemus, Neq; locus, sed vbi vis terrarum posuerit quis intellectum, similiter vndecunq; tanq̃ præsentem attinget veritatem.

Sapere, & nasse, propter se appetenda. At qui siue viuere beate, vel in gaudio sit, vel virtute, vel in prudentia, per hæc omnia philosophandum: hæc enim maxime per philosophiam nobis eueniūt. Corpus animæ vti organum subijcitur. Vnumquodq; recte, per virtutem afficitur. Anima corpore melior: antiquior enim, & prior. Si simplex quoddam animal homo, & per rationem & mentem constituta est eius substantia; non aliud eius opus, q̃ sola exactissima veritas, & de eusibus verum exquirere. Felicitas, vel prudentia est, vel non est sine prudentia. Sapere, & contemplari, opus virtutis; & id in primis mortalibus hominibus eligendum, vt arbitror: si, aut & oculis cernere. Vnumquodq; propter quod alterum appetitur, altero melius: sed prudentia desideratur propter veritatem, veritas igitur potius eligenda. Sed viuere, sensu discernitur à nō viuere, vt præsentia sensus ac vi fit constatq; vitæ ratio. Sublato sensu, viuere dignum nō est, vt sublato viuere propter sensum. Sensum nobilissimus, visus, propter manifestationem: ob idq; & cernere valde amamus, si viuere propter sensum eligendum. Sensus vero cognitio quædam, atq; vt per ipsam cognoscere possit anima, eligimus. Et iam diximus, q̃ si duo sunt eligibilia, & vnum propter alterum, id, propter quod alterū, est magis eligibile. Sensum oportet nobilissimum, & maxime eligendum visum. Nemo vellet viuere extrapudentiam, & demens. Igitur imprudentiam omnes fugiunt. Ergo est prudentia appetenda per illum canonem, Contrariorum si vnum fugiendum, alterum prosequendum. Omnium eligibilium optimum, prudentia. Somni quidem est voluptas ingens, nulla tamen electio, etiam si cōcesserimus omnes dormienti adesse voluptates. Nam visa per somnum, inania. Vigiliantibus verò, vera. Nam hoc interest inter vigilias, & quietem nocturnam, eo q̃, experrectis, mens veritatem sæpe videt, dormientibus vero nunq̃. Et fugere mortē quā plurimos, arguit animi ipsius docilitatē. Fugit enim quæ non nescit, tenebrosa & obscura: sequiturq; suapte clara, & perspicua. Vnde & valde causas nobis cernendi solem, & lumen dicimus, Oportere in primis venerari, & colere parentes ipsos, tanq̃ bonorū maximorū causas. Causæ vero sunt sciendi, & videndi. Accirco & gaudemus familiarit

Felicitas aut
prudentia aut
nō sine ea.

Videre valde
amamus.

bus, & rebus, & hominibus: atq; amicos eos vocamus, notos scilicet. Patet hinc qd cognitum, & manifestum ac perspicuum, amabile. Omni studio igitur, & labore enitendū homini volenti beari, vt prudentiam teneat, cōtemplatricem veritatis. Nouerit vero & hoc quispiam, & ab his, si speculauerit humanam vitam. Comperiet enim vmbas omnia esse, quæ hominibus magna videntur. Vnde & recte dicitur, Nihil hominem existere, nihil rerum humanarum solidum. Robur enim, & magnitudo, & forma rursus est, & nullius dignitas. Si quis oculis linceis posset aspicere, videret hæc omnia, nugarum plena. Intuenti quippe sempiternorum aliquid, solidum putabit versari in huiusmodi. Pœnas hic anima dat; & in ultione viuimus quorundam magnorum scelerū, sicut ē apud veteres scriptum diuinitus. Tale certe aliquid videtur connexio animæ ad corpus. Quemadmodum enim in Tyrthenia memorāt torquere sæpe captos, deuincientes viuentibus mortuos, corpora corporibus, ora oribus, manus manibus, singulas singulis partes partibus cōponentes: ita affecta videtur anima, & alligata omnibus sensitiuis corporis membris. Nihil ergo diuinum aut beatum inest homini, præter illud solum dignum studio. Quantum est in nobis mentis & prudentiæ, hoc nempe solum omnium rerum nostrarum immortale videtur, & solum diuinum, & præter qd cōmunicare posse virtutem eiusmodi. Atqui cum sit vita misera natura, & grauior; sic tamen iucunde administrabitur, vt præ alijs videatur homo deus. Mens enim nostra, siue Hermetinus, siue Anaxagoras dixit hoc. Et qd mortale eum, partem habet dei cuiuspiam. Vel philosophandum igitur, vel Vale vitæ dicentibus, abeundum hinc, tanq̃ alia omnia nuge videantur, & somnia.

Philosophandum.

Eorum quæ fiunt, aliorum principium ars, aliorum natura origo, aliorum rursus initium fortuna. Quæ fortunæ, sine vacant. Quæ ab arte, propter aliquid fiunt, & ratione, quæ est idea operantis ex arte. Et id, propter quod operatur, melius q̃ id, quod ars operatur per se, et nō per accipiens. Finis artis, optimum. Etiam à fortuna, bonum quandoq; venit. Interminatum verò semper, quod ab ea fit. Opera naturæ propter aliquid, et melioris gratia semper constant, q̃ ab arte profecta. Imitatur enim nō natura artem, sed ars naturam. Et ars adiuuat, suppletq; vbi natura deficit. Homo pluribus ad salutem artibus eget. Quod præter naturā, malum. Omnia membra animantium, & partes, natura digressu ad finem suum. Nobilissimum animalium, homo. Igitur perspicuum, qd natura est, & secundū naturam. Et illud est optimum, cuius gratia natura nos condidit. Ac deus

finis

Rō, idea operantis.

A fortuna bonum.

Arist. 2. Phy. c. 1.

finis hominis, secundum Pythagoram, & Anaxagoram, contemplari cælū, solem, sidera; & naturam: & huiusmodi contemplatio, prudentia est. Sed hunc finem vltimo assequimur. Senes enim sapimus. Et finis semper vltimo generatur. Conditus itaq; diuinitus homo est ad sapientiam, & speculationem. At id cognobile, an mundus sit, an altera natura quædam, considerandum forte posterius. Tantum iam dictum sit.

Si secundum naturam finis, prudentia; optimum omnium erit sapere. Quædam necessaria, quædam bona. quæcumq; enim propter alterum desiderantur, sine quibus viuere non est, necessaria & concausæ dicenda: quæ propter se, bona. In appetendis, status. Solum speculari, est vita libera. Si cui iustitiæ (viti poetarum inquit sapientes) ad inferos dona ferimus, ita prudentiæ munus ad Fortunatorum insulas deportamus. Prudentia, bonum, & propter se. quemadmodum si in Olympiam pergeremus visendi gratiæ, nō relinquitur quicquid ab actoribus, sed etiam addentes, alia permulta spectacula eligeremus; ita speculatio omnibus præferenda.

Philosophos oportet eos esse, & qui priuatim hominum, et qui rerū publicarum corpus recte curare volunt: magis tamen legislatores, quibus salus ciuiū, felicitas & calamitas tota tribuitur. Vt enim in alijs artibus inueniuntur, à natura optima organorum, sicuti in fabili perpendiculū, regula, circinus, ad diiudicandum rectum ab obliquo: sic & vrbis decet, terminos certos tenere à natura ipsa, & veritate, quibus norit quid æquum, quid honestum, & quid conducens. Quod certe præstare nemo potest, nisi Philosophus, & cognitor veritatis. Solius philosophi leges ratæ, & opera recta, & honesta. Solus enim ad naturā spectans, viuit, & ad diuinū: & vti gubernator, quis ex sempiternis, & legitimis, cum attigerit vitæ principia, mouetur, & viuit per se ipsum. Est ergo spectatrix scientia hæc. Præbet autem nobis fabricare per ipsam omnia. Sicut enim visio effectrix, & cōditrix nullius est, nam suæ tantum interest iudicare, et indicare vnus quodq; visibilem; nobis autem præstat, vt aliquid per eam exerceamus; & affert adiumentum ad actiones maxime, immobiles nempe ferme effectus, orbatu visu: ita si contemplatrix rerum scientia sit, innumera per eā gerimus, & alia quidem capimus, alia fugimus, & prorsus per ipsam cuncta bona possidemus.

Quod igitur eligentibus vitam secundum rationem, contingat etiam iuscunde viuere, hinc patet. Videtur dici viuere bifariam, secundum potestatem, & secundum actum. Cernere quippe dicimus quæcumq; animalium

Deus, finis
hominis.
Finem vltimo
assequimur.

Vita libera.
Iustitiæ dona
ad inferos.

Philosophus,
curator omnium

habēt visum; & quibus est innata cernendi vis. Similiter scire & nosse vigilantium, & dormientium, videntium, & potentium. Sed viuere, sentire, nosse, videntium actu & agentium, non dormientium. Sentire potentia, non est sentire. Nec potentia scire, proprie scire. Sicut nec viuere, nisi sapientes, perfecte non viuunt. Si vero viuere cuius animantium idem, quod esse, constat quod erit maxime omnium sapiens. Et tunc præsertim, quoties actu speculabitur entium illustrissimum, & notissimum; quin opus perfectum in se ipso continet voluptatem, & gaudium. Actus ita contemplandi erit omnium iucundissimus. Iucunde viuit anima sapiens. Vita ergo suauis, & voluptaria, & vere gaudium solis Philosophis adest. Verissimarum quippe cognitionum actio, & quæ à maxime entibus expletur, & tegit semper inditam perfectionem, ipsa omnium est & ad lætitiā accommodatissima. Felicitatem ponimus, vel prudentiam esse, vel sapientiam quandam, vel virtutem; immo enim maxime voluptatem. Vt cunq; soli sapientiæ studiosi philosophi feliciter viuunt. Philosophandum igitur omnibus valentibus licet hic, eo quod præter naturam forte est genus nostrum, difficile discere, & contemplari. quum vero reuerterimus, unde exiimus, suauius, molliusq; id fiet cunctis. In astro enim constituto philosophabimur, viuentes verissime, & intuentes visiones nullo impedimento formam cernentes anima ad veritatem apta, & spectantes Deorum principium læti, & gaudentes perpetuo, voluptatem tenentes extra omnem tristitiam.

PHILOSOPHIA.

Philosophari est mori.

Mors, animi liberatio.

Philosophari fugere corpus.

Ideas nemo vidit oculis.

Age, iterum, sic aggrediamur. Videntur quicunq; accedunt ad veram philosophiā, latere alios, quod nihil aliud ipsi docent, quam obire mortem, & iure optimo. Latet enim vulgus, quemadmodum moriuntur, & digni sunt morte, & quam morte, veri Philosophi. Mors ergo est nil aliud quicquam, quam animæ à corpore liberatio. Atque illud est esse mortuum, Corpus scilicet ab anima abiunctum per se factum, & animā item separatam à corpore, per se ipsam esse. Hoc si ita se habet, non erit Philosophi viri dare operam corporeis affectibus. Apparet in his philosophus absolvens, & abiens, animā à corpore, eiusque consortio eripere. Sensus & corpus impediunt sapientiam, & veritatis intuitum. Igitur cadet anima prorsus à veritate, si auxilio corporis contendat contemplari. Igitur hic animus philosophi maxime aspernatur corpus, & fugit ab ipso, & per se ipse esse desiderat. Maxime autem erit hoc perspicuum à contemplatione idearum. Equum enim ipsum, & pulchrum, & bonum, & omnia quibus formamur, quid sunt, oculus nunquam vidit ullus, neque alius corporis sensus quispiam. Philosophandum puro, &

si necro intellectu ; sopitis, & emortuis sensibus. Corpus perturbat mentem ne affequi possit veritatem & sapientiam. Donec itaq; mersi & mixti huiusmodi cæno erimus, nunq̃ satis possidebimus quod cupimus, scilicet, verū. Obstant quippe vitæ necessitudines, morbi, amores, cupidines, metus. Omnia mala propter corpus, ut bella, seditiones, rixæ. Et si quādo nos in ocio ad speculandū quippiam conuerterimus, corpus inturbat. Si quid igitur pure intueri volumus, colligendus est intra se animus, prorsus a corpore separatus : tum demum sapiemus. Duorū alterum, vel minime est consequi scientiā, vel id licet solis mortuis. Tunc per se ipsa erit anima a corpore libera. Prius autem non. Et dum viuimus, sic videbimur scientiæ proximi, quum rerum corporearum consuetudinem, societatemq; declinauerimus. Neq; nos expleuerimus natura corporis, sed puri erimus ab ipso, donec nec deus ipse nos absoluerit. Atq; ita puri, alieni a corporis imprudentia, ut est dicens, cū ijs erimus & cognoscemus per nos ipsos omne purum, hoc est verum. Non parū enim, contingere purū, nefas. Purgatio autem huius, quod iam in sermone dicitur, per separationem animæ, eo q̃ per se separata subsistit ; perq; ipsius cōsuetudinem soluendi a vinculis corporis : idq; vocatur mors solutio, & separatio animæ a corpore. Soluere autem ipsam contendunt semper recte philosophantes. Atq; hoc est studium Philosophorum, solutio et separatio animæ a corpore. Quare maximum nobis bonum philosophia præbens liberationem in anima, & genitura vinculorum maxime in primis studio complectenda est. Iis maxime consentit fortitudo, & temperantia. Mors apud vulgus, malum putatur. Hic sunt umbræ virtutum, quicunq; non initiatus ad inferos ierit, in cæno iacebit. Purgati vero, cum Dijs habitabūt, cuiusmodi sunt philosophantes. Si igitur & virtutem perfectam, & purgationem animæ Philosophia sola potest largiri, sola hæc comprehendenda. In Deorum enim genus non philosophanti, & omnino puro abeunti, non fas peruenire aliq̃, q̃ studioso. Sed horum gratia recti philosophi abstinent ab affectibus, nec his sese dedunt. Philosophi paupertatem nequaquā metuunt, nec exilia, nec cōuitia. Tum honores minime ambiunt. Per interpretes anima rerū scientiā comparat, non per se ipsa. Per philosophiam mittitur anima soluere sese, & scit q̃ plena errorum est per oculos contemplatio : per aures etiam, & per alios sensus. Persuadetur quoq; ex his secedere, quatenus ipsis non eget. Per philosophiam admonetur anima, in se ipsam colligi, & nulli credere aliq̃, nisi sibi, eo q̃ noscat ipsa per se, ipsum per se eniū. Quicquid vera per alia confideraueris ens

Oia mala a corpore.

Philosophia soluere vincula.

Philosophia animi libertas
Hic, locus virtutum.

Philosophia soluit vincula

Sensum fugit veritas. aliud, nullum debet estimare verum. Ens vero aliud nō verū, dicitur sensui subiectum, & visui. quod vero videt ipsa, intellectuale, & inuisibile.

Voluptas clauus. Omnium malorum maximum, voluptas, qua tanq̃ clauo, & fibula anima corpori neclitur; putatq; vera, quæ & corpus suadet: & ita spoliatur rerum diuinarum aspectu. Philosophos decet sortes esse, & temperantes; &

Cibus animi veritas. tranquillos animo; vt videant veritatem: vnde anima alitur, & viuut. Es fac oportet, donec vixerit; & cum obierit in cognatam; & in huiusmodi diuinam rem veniens, aberit; procul soluta ab omnibus malis; & vinculis: & reduceretur ad ens, & cognitionem veritatis entis, quod est felicitas: quoz mam immortales anima videtur. Nulla via est fugendi mala: nec vlla salus, q̃ optimam fieri, & sapientissimam. Nihil enim aliud habens ad inferos vadi anima, præter disciplinas, & educationem. Quæ quidem & dicuntur maxime iuuare, vel damno afficere, statim i principio peregrinanz di illuc. Melior enim anima cum deo habitas, & per celum incedit. Aniz

Bona aia cum deo habitas. ma vero, qua iniqua attingit opera & impia, in subterranea iudicia veniēs pœnas lucti condignas. Quapropter nihil est prætermittendum, vt prudentiam in vita comparemus, ac virtutem. Optimum enim præmium, & spes ingens. Contrā, omnia corporca contemnenda. Propriū animæ ornamentum, est modestia, iustitia, fortitudo, liberalitas, veritas. Non igitur circa cultam corporis, nō circa colores, & opes; sed circa prudentiam & virtutem animi prorsus laborandum, & insudandum. Non enim ex pecunijs virtus: sed ex virtute pecunie, & bona hominibus omnia, & priuatim, et publice. Hæc est veritas, quod non erit viro bono malum vllum, neq; vicio, neq; mortuo: neq; huius res à Djs relinquuntur.

Bono viro nō erit malum.

Et à vita summorum in pbilosophia virorū oportet, iuxta Pythagoræ instituta, efficere admonitionem. Ii enim ab incunte etate primū nescire foram, nec vbi tribunalia, vel publicus quispiā vrbis confessus. Leges autem, aut suffragia dicta, vel scripta, nec vident, nec audiunt. Corpore tantum versabantur in vrbe, intelligentia vero omnia hæc exigua putans, & nullo modo estimans, passim voluit, teste Pindaro. Et quæ super terras, & plana geometrizans, & supercelestia contemplans, & totam omnino scrutans naturam entium, cuiusq; totius in ea, quæ proxima sunt, non se immittens. Sicui & Thalem astra spectantem, lapsūq; i foueam, Thrassa quædā arguta, & lepida serua momordisse dicitur, quod cum celi vias intenderet, quæ sub pedibus teneret, nō cerneret. Quid iuuat proauis iactitare, quans do-auorum & progenitorum millia cuiq; fuerunt, & ferè innumerabili

Mens voluit. Pindarus.

multitudo, in quibus diuites, inopes, reges, mancipia, barbari, & græci. Philosophis nobilitas generis minimæ curæ.

Malum oportet esse; contrariū nempe quippiā bono semper esse oportet. Mala tamen procul à Dijs: sed circa mortalem naturā versantur. Vnde & tentandum hinc, illuc ad deos fugere. Fuga vero, assimilatio diuina, quo ad fieri potest. Assimilatio vero, iusticia fit, & sanctitate, cū sapiētia. Deus nullo modo iniquus, sed iustissimus. Sed nihil deo similis, q̄ si quis nostrum iustissimus. Cognitio dei est sapiētia, & virtus vera. Ignoratio vero, impietas. Cum sint in Ente exemplaria, alia quidem diuini felicissimi, alia miserrimi: solidi non vidētes sic sese habere, ruunt in deum inēntiam vltimam, hārentiq; miserie per iniquas actiones. Locus à malis purus, non recipiet eos, qui à grauitate non fuerint alieni.

Sapiētia, dei
notio.

Idea in ente.

Post hæc licet cōparare naturam disciplinæ & indocilitatis huiusmodi dispositioni, sicut in habitaculo speluncæ ad lumen introitū habentem longum apud speluncam. Hic à pueris existentes in vinculis, & cruribus, & ceruicibus. Itaq; manere ipsos, ut ante, solum queant cernere. In circumuero mouere capita propter vincula non possunt. Lumen autem ipsis ignis desuper, & procul ardens post ipsos. Inter autem ignem, & vinctos superius viam, apud quam esse paruulum murum constructum; tanq̄ miracula ostendētib; apud homines posita sunt diaphragmata & cortinæ, ubi panduntur mirifica. Vides etiam apud murum ferentes homines, vasa omnium generum supereminētia, murum, & edificium, & statuas, & alia anismalia lapidea, & lignea, & omnifaria machinamenta, ut patet est, alios quidem loquentes, alios tacentes transferentium. Nos ergo vincti sumus, nihil cernentes, nisi vmbra; incidentes è regione speluncæ, decisas ab igne. Quomodo enim cernemus? si immobilia tenere capita cogimur per vitam. Quidquid vero eorum, quæ afferuntur, non videmus. Si igitur colloqui possemus inuicem, non hæc putes eos Entia nominare, quæ viderent necessitate. Quid vero, si & ecchō carcer è regione haberet, quum quis prætereuntem vocaret; vincti ipsi putarent aliud aliquid esse quod sonaret, loquens, & vmbra; transeuntem. Omnino igitur huiusmodi nō aliud quippiam putarent verum, q̄ vasorum vmbra;. Considera igitur ipsorum solutionem & salutem & à vinculis & imprudentia. Quid contingeret eis, quum aliquis esset solutus, & cogere; statim exurgere, & obuertero ceruices, et peragere, & ad lucem respicere. Omnia hæc faciens, doleret: & propter fidē

Spelunca.

Lumen superne.

gores non valeret illa intueri, quorum umbras iam viderat. Quid putas ipsum dicere, si quis diceret, & tunc viderat nugas: nunc vero propior esset enti, & ad magis entia conuersus, rectius spectat. Atqui & vnumquodque transcuntium ostendens ei, cogat interrogans respondere, Quod est; non putes ipsum ambigere, & aestimare quæ videntur veriora, quàm nunc ostensa. Quin si ad lucem ipsam compellant ipsum intendere, dolore afficietur oculi ipsius, & fugiet conuertens ad illa sese, quæ potest perspicere; & putabit hæc vere manifestiora, quàm ea quæ iam ostēderentur. Si vero hinc trahat quis ipsum vi, per asperum ascensum, & arduum, ante quàm sit ad lucem solis euectus; dolebit, & grauius ferret. Et postquam ad lucem venerit, fulgoris habens plenos oculos, nihil videre eorum valebit, quæ dicuntur vera. Quare prius oportet consuescere, volentes suprema inspicere: & primū quidem umbras intueri, deinde in aquis hominum, & aliorum idola. Postea ipsa, ex his quæ in cælo, & ipsum cælum, nocte, quia facilius cornēs astrorum, & siderū, ac lunæ lucem. Vltimo, arbitror solem, non in aquis, neque in aliena sede ipsius phantasmata, sed ipsum per se ipsum in proprio loco poterit contemplari, Qualis sit. Et post hæc, ratione colliget de ipso, quod hic, & horas præstat, & annos, & omnia percurrit, quæ i loco visio principium & causa omnium, quorum imagines viderat.

Amplius, si hæc vera oportet intelligere de ipsis tale aliquid disciplinam, non quale quidam inquirunt esse, eiusmodi etiam esse. Nam ait, non existente in anima scientia, imponere ut cæcis oculis visum imponentes. Nunc vero ratio monstrat hanc inesse cuique in anima vim & organū, quod quisque adiscit, ut si oculus non est aliter, quàm toto cum corpore vertere ad lumen e tenebris; ita cum tota anima ex illo quod sit, circum agendū esse, donec in ens, & entis illustrissimum possit venire. Hoc autem esse bonū dicimus. Artes & virtutes aliæ præter sapientiā fere efficiunt animam præpè quiddam esse rerum corporis. Prudentia vero diuiniore cuiusdam est, quod vim nunquam amittit. A puero amputandæ corporis consuetudines voluptuariæ, quibus animæ obtutus ad inferiora conuertitur. Animo maxime propriū eleuari à generatiōe, & purgare actionē suā ratiocinari potestem.

Si verò & ab antiquis sermonibus, & fabulis sacris, & alijs, & Pythagoræorum admonere audientes, ordiamur hinc. Recte appellantur, qui nibilo egent, beati, & tanquam infinitas habentium cupiditates, grauis vita. Inde Euripides, Quis nouit, si viuere est mori, & mori viuere? Illud animæ, ubi voluptates sunt, ē uti dolium perforatū, Inexplebilis est infelix

Fabule
vix.

citas, ac is ē infernus. Hinc dicitur ab huiusmodi anxietate & dñs quasi
 & dñs omni voluptate & gaudio carens. Miserrimi ergo sunt, quibus
 tales clausum non est. Ferunt rimarum pleno dolio aquam, & perforato
 cribro. Cribrum anima insipientis, vndiq; patens, quo feliciores, modesti
 intemperatibus. Alia similitudo, ut si cum sint duo viri, quorum viriq; do-
 lia multa sunt, & alteri quidē salua & plena, hoc vini, illud mellis, aliud
 lactis, & alia multa rerum multarū. Fluxus vero fundentes rari, & diffi-
 ciles vniuscui usq; horum sint, & multo labore præbentes. Alter igitur, cū
 impleuerit vasa, conquiescet, & horum gratia silens sedebit. Alteri vero
 fluxus non quidem, quemadmodum & illi præbentes vix; sed dolia perfo-
 rata, & marcida, is cogetur die & nocte replere ipsa. Cum ergo haud
 dissimilis vita sit, non erit beator intemperans modesto. Sed contrā, tanto
 hic illo felicior scilicet modestus, quanto vasa sua seruat integriora, ac ma-
 gis clausa.

Cribrum aīa
 insipientis.

Alia methodus per analogiā à corporeis notis ad res animæ bonas, vel
 malas; & à malis separans, & ad turpia abalienans affectum nostrum.
 Bona vero admonens, tota vi capienda; & ad honesta consuefaciēs nostrū
 animū. Si vitia & ægritudines corporis oportet vitare, multo prius etiam
 animæ. Non est recte viuere, cū id quo viuimus, non recte se habeat,
 sed repugnet sibi ipsi. Sicut in corpore modus, & ordo tenendus, ut salus,
 & robur seruetur: ita in anima modus, & ordo, hoc est lex, iusticia, tem-
 perantia. Sicut ægrotātem corpore prohibent medici repleri his quæ appe-
 tit; eadem de anima ratio, cum peruersa facta est, & laborat amentia,
 & intemperantia, & iniustitia, & impietate, coercenda est ab affectibus,
 & trahenda, ut faciat quæ faciens, reddatur melior. Quāto anima cor-
 pori præstat, tantū & bona animi bonis corporis. Non idem iucundum, &
 bonum. Iucundum, quo veniente delectamur. Bonum, quo præsentē boni
 sumus. Virtus ordine constat, & rectitudine. Anima modesta, bona: non
 modesta, mala. Temperans consentanea operatur in deos, & homines.
 Oportet modestū esse iustum, & fortem, & sanctum, & bonum, & ses-
 licem. Oportet felicem futurum, fieri modestum. Et publica, & priuata
 in æquitatem, & modestiam referenda. Sapientes aiunt, & cælum, &
 terram, & deos, & homines societatem continere, & amicitiam, & me-
 diocritatem, & temperantiam, & iustitiam: & totum hoc ob hæc mundū
 vocant, non immundiciā, neq; intemperantiam. Non aduertentem vero
 hæc, latet q̄ hæc æqualitas geometrica & in Dijs, & i hominibus valē

Aīa modus
 ordo.

Virtus, ordo.

Mundus.

de potest. Omnis sciētia separans, & alienans à virtute, impietas, nō sapiētia est. Per se bona omnia inchoanda. Nihil nimis, ad temperatiam referendum. Temperans, beatus. Iniustus, etiam si Mida & Cinira ditior, infelix. Primum felicitàis, sanitas: secundum, pulchritudo: tertium, diuitiæ: quartum, recta sensuū dispositio: quintum, dispositio tyrannidum. Iustus optima omnia: bonus bona omnia. Si male viuit, circa & iniuncte. Idem optimum, & incundissimum. Partes philosophiæ connexæ. A nobilissimis incipimus primum, ut oportet religione, quam non præstat nisi philosophia. Soli enim philosophi spectatores veritatis sunt. Etiam virtus per philosophiam acquiritur, & per philosophiam contemptus mortis docetur. Ad finem optimum ducunt, primo, bona natura: secundo, desiderium boni & amor: tertio labor: quarto, disciplina: quinto, tempus. In primis tamen id seruandum, ut qualis quisque vult videri, talis existat. Gloria non exoritur subito, sed multa post tempora capit auctoritatem. Multo tempore opus est ad fidem faciendam, & optimam hominū opinionem. Nec nisi optima præcesserit educatio, & auctio, eos nempe qui sunt statim diuites, vel boni, vel sapientes, vel fortes, non recipiunt libenter. Homines hæc omnia per philosophiam comparantur. Cupidum omnium virtutum, oportet videre, qua ratione sit optimus, proliquis alijs, præsertim propinquis. Utendum recte omnibus in vita rebus, philosophia id dictante. Desideratur vita, ut sit animantia. Desiderantur pecuniæ propter morbos. Senii pericula repentina, propter ambitiones. quicūque autem vir vere bonus est, hic nō alio ornamento circumposito gloriam quærit, sed sua virtute. Per philosophiam mors floccifit. Imperium, et potentatus, & societates hominum seruare necesse est iustitiam, & legum æquabilitatem. Equum per se appetendum. Legum obseruantia & publice, & priuatim optima: transgressio verò perniciosissima. Incipiamus ab obseruantia legum. Prima fides ex ea, sit maximum omnium hominum adiumentum, & optimum. Cōcordia enim, & legum obseruatione, parue res suppetunt; sine quibus etiam maximæ non sufficiunt. Deinde fortune, eadem virtute gubernantur. Tempus præterea hominibus, propter Eunomiam ad res quidem ociosum, ad opera vero vitæ actiuum. Tum præstat concordia sub eisdem legibus, abesse à cogitatione molestiarum tristissima, & manere in incundissima actionum contemplatione. Somnum etiam, & quietem intrepidam, & securam, excipereque diem venientem suauiter, & libenter ad honestas vitæ actiones excēdas. Mala transgressionis legum, & præuicationis, sequitur turba rerum.

Oēs numeri
felicitatis.

1. Sanitas.

2. Pulchritudo.

3. Diuitiæ.

4. Sensuū
uacitas.

5. Imperia.

Religio à Phi
lophobia.

Ad finem bo
num ducunt.

1. Bona na
tura.

2. Amor.

3. Labor.

4. Disciplina

5. Tempus.

Fides.

Eunomia bo
na lex de ve
ro & bono.

rum mæfiffimarū, fortuna vilis, bellum infidiæ. Tristes fomni, & infidi, tyrannidos. Non est, homines sine legibus, & iustitia vivere. Sublato iudicio, & lege, tum in vnum iam recedere curam horum & tutelam. Quo modo enim aliter in vnum monarchiam constituat, q̃ nō lege pulsa, necessaria multitudini? Oportet enim virum, qui ius, & leges soluit communes hominibus, adamantinum fieri. Si auferat hæc à multitudine hominum, is singularis ab alijs. Non aliter sælices erimus, q̃ per legum obseruantia, & nisi quis legem proprie constituat vite. Lex autem, est ratio recta, dictans quæ oporteat agere; dissuadens quæ non oporteat, in vniuerso orbe, in vrbibus, & domibus, & apud se ipsum. quæ omnia per philosophiam parantur.

SYMBOLA PYTHAGORÆ.

Postremum institutionis genus, ac hortatoriū, per symbola tripartitū. Proprium secretæ, & arcanum ad cæteras inductiones. Populare alterum & commune. Mediū tertium, non omnino vulgare, nec omnino Pythagoricum, non tamen alienum prorsus ab vtroq̃. Nos genus illud symbolorum selegimus, quod memoria dignum putauimus, & quod ad philosophiæ studium incitandum facere cognouimus, interpretantes. quatenus igitur exoticas quasdam solutiones, & communes omni philosophiæ, & imponemus, per hoc censendum abhorreere à Pythagoræ instituto, quatenus et virorum horum maxime proprias de quacunq̃ re opiniones immiscebimus, secundum hoc rursus proprium Pythagoricorum, alienū verò ab alijs philosophis, recte habet ponere ipsum. Ideo gradus quidā sit, & pons ex imis ad arcem perducens legitime intendentium animos. Antiquissimi nempe, et contemporanei Pythagoræ, ac docentes typo dicendi vtebātur nequaquā cōmuni, & interpretatione: sed per institutum silentium Pythagoræ mysteriorum, per symbola & loquebantur, & scribebāt; secus quisquis etiam maxima differuisset, anilia censebantur, atq̃ ineptiarum plena. Dabimus ergo suam cuiq̃ symbolo interpretationem, secundum exoticicum, & aug

Symbolorum
enucleatio.

ditorum docendi genus.

Symbolū pri-
mum religio-
nis.

Symb. 2. ad re-
ligionem.

3. Symb.
Discaiciatus
. 1. liber sacri-
fica.

4. Symb.
DEO nil diffi-
cile.

Omnia symbola cōmuniter quidem ad omnem virtutem, priuatim vero singula ad singulam virtutem, & ad partes philosophiæ. & mathematicum, alia aliter bōtantur. In templū abiens procide, nihil aliud me-
dium sæculare neq; dic neq; fac. Vt prima statim ad pietatem, cultumq; diuinum ac religionem, ac diuinam animant scientiā. Abeuntem enim in templum adorare, nihil aliud temporaneum neq; dicere, nec ge-
rere, seruat diuinum, quatenus est per se immixtum, purum, & puro pu-
rum connectere assuefacit, & efficit, vti nihil contrabatur ab humanis ad diuinam rem: omnia enim aliena sunt, & contraria ad eam se habent. Idem symbolum, & ad scientiam valde confert. Nihil nanq; fas est ad di-
uinam scientiam huiusmodi aliquid asferre, quale est humana cogitatio, vel curam temporaneam habēs. Nihil igitur iubet in his aliud, q̃ sermones sa-
eros, & diuinas actiones non commiscere hominibus, & instabilibus mor-
ribus. Huic consonans est sequens ac secundum symbolum. Non obiter introeundum in templum, neq; in via adorandum, neq; si ante fores ipsas altiteris. Si enim simili simile amicum ē & respon-
dens, constat q̃ & cum primam in vniuersis essentiam habeant Dii, primā ipsorū oportere fieri curam. Si verò alterius rei gratia quis ipsam habeat, secundum & posterius sic statuet, quod est omnium primum, & totius cu-
ræ ordinē, & cognitionis euertet. Amplius nempe honesta bona nō oportet humanorum vtilium in secundis ponere, neq; nostra quidem in ordine finis statuito. Accessoria verò, neq; opera, neq; consilia, potiora sunt. In idem verò adhortatio, & a consequenti symbolo fit. Illud enim, disca-
ciatus sacifica & adora. Vnū quidem significat temperanter & mo-
deste, & non superexcedens in terris ordinem deos curare, ac cognitio-
nem de Dijs fieri. Alterum oportere absq; vinculis, & solutus, liberisq; cu-
ram, & contemplationem Deorum gerere. Hæc vero non in solo corpore pronunciat symbolum agenda, verum & i animi actionibus, vt neq; actio-
nes ipsas ab affectibus trahi teneriue, neq; a corporis imbecillitate, neq; a circumnata extra nos generatione, sed soluta omnia habere, & parata ad participationem deorum. Et aliud quoddam est ijs simile, ad eandem vir-
tutem promouens eiusmodi symbolo. De Dijs nihil admirabile diffi-
das, nec de diuinis dogmatibus. Satis quippe institutum hoc, piū & religiosum est, ac deorum excellentiam profert, comminiscens, q̃ nō no-
strum instar coniectare oportet, & diuinam vim. At nobis quidem, vi pote

corporeis, genitisq; & interituris, ac tempori obnoxij, & subiectis mor-
borum varietati, & domus angustijs, & lationis, in medium gravitati, &
somnia, & egestati, & superabundantiæ, inscitie, imbecillitati, &
animi impedimento, & alijs, vi par est, impossibilia quedam sunt. Atqui
multa sic de natura habemus electa. Sed tamen à Dijs deficimus, & neq;
vim eandem, neq; virtutem æqualem ad eos tenemus. Cognitionem igitur
deorū maxime hoc exprimit, & inducit, tanq̃ oīum potētū. Propterea de
Dijs nihil diffidendum pronunciat: Propositum est autem, neq; de diuinis
dogmatibus, quæ Pythagoræ philosophiæ videntur. Hæc nanq; à mathe-
matibus, & scita cōtemplatione firmata, vera & infallibilia sunt, demon-
stratione omnia, & coactione antiquata: eadem hæc possunt ad scien-
tiam de Dijs excitare. Admonet siquidem scientiam huiusmodi assequi, per
quam nulli eorum increduli simus, quæ de Dijs referuntur, & de diuinis
dogmatibus possunt persuadere eadem, & per mathematicas currere. Solæ
etenim hæc oculos præbent, & lucem de entibus omnibus contemplaturo, &
spectaturo ipsa. Ex participatione enim mathematicum, vnum ante omnia
constituitur, nō esse incredulum de natura deorum, nec de essentia, nec de
potestate, nec de Pythagoricis dogmatibus, quæ monstra videntur loqui, nō
introducitis, & mathematicis non initiatis. Quare quod dicitur in symbolo
Incredulus ne sis, est, ac si diceret, aggredere, & posside illa, per
quæ nō eris incredulus, hoc est mathematica. & scientiam parientes demon-
strationes. Puto autem, q̃ in his illud in idem conferri. Populares vias
declinans, per semitas perge. Et enim hoc popularem quidem, &
humanam vitam dimittere suadet. Secretam vero, & diuinam consecrari
dignam censet. Et sententias quidem communes despicari, inquit, oportere.
Proprias vero, & arcanas, pluris facere. Et oblationem quidem fren-
tem in homines spernere. Successum vero diuinæ voluntati consentaneum
multo charius pendere. Et mores quidē humanos relinquere, tanq̃ vulgæ
res. Deorum vero cultus, tanq̃ excellentes supra vulgarem vitam amplecti.
Persimile huic est, & illud sequens symbolum. Abstine melanuro:
mortalium enim est deorum. Alia quidem igitur de ipso in libro de
symbolis dicemus, quæcumq; in admonitionem cōueniunt. Suadet cælestem
suscipiendam viam, & intellectualibus iungit Dijs, atq; à materia natura
separat, & inducit ad immaterialem, & puram vitam, & Deorum curā
vti optimam, & maxime primis Dijs conuenientem. Hæc ergo ad deorum
cognitionem, & pietatem faciunt adhortationem. Ad sapientiam vero hu-

Dei omnipotētia.

5. Sym.

Populares des-
clina vias.

6. Sym.

Abstine melan-
uro. i. à cor-
poris.

iustmodi. Linguam ante alia continere, deos sequens. Primam enim est sapientie opus, rationem convertere in se ipsam, & assuefacere non extra prodire, perficique per se ipsum, & in conversione ad se ipsum; & post hoc in Dijs festandis. Nihil enim aliud adeo mentem perficit, quam si conversa in se ipsam deos confectetur. Illud vero symbolum dicens. Venis flantibus, echo adores. Et hoc diuine sapientie est theorema. Innuit enim quomodo oportet diuinam essentiarum, & verum similitudinem amare; & si agam consonam actionibus, eorum sermonem, magno studio venerari, & colere. Ense ignem ne credito. Hoc symbolum, est prudentie hortatorium: excitat enim nobis mentem conuenientem, ex eo quod non decet igne repleri, & ira hominem: nec opponere sermonem acrem, neque contendere. Sepe namque sermone mouebis indocilem, & perturbabis, & persuadebis grauius, & acerba. Testis horum Heraclitus. Ira enim (inquit) bellum gerere graue. Nam eo quod gratificatur, anima iuuatur. Atque id recte dixit. Multi nempe gratificantes permutant suam animam, & morem reddunt iucundiores, lingua domita, & ex quiete, & sublata contentione, fit amicitia, extincto iracundie igne. Et ipse non imprudens esse videberis, acrimoniam elidere a te ipsa. Ad quem ira fuerit conuersa, captus eris. Et hoc vni prudentia suadet, & non iracundia. Acutum enim animi, quod irascibilem appellamus, ratione nos, & prudentia priuat. Fernet enim ira, tangit lebes, igne succensus. Vnde in prius actum cogitans, sententia redit. Oportet igitur in tranquillitate constitutere animam, & auertere ab impetu irae, capere se ipsum uti resonans ac tactu. Passionem hanc itaque ratione decet edomare. Viro imponente pondus, simul eleua. Non simul adiuues deponentem. Huiusmodi symbolum ad fortitudinem vocat. Omnis enim imponens onus, laboris & actionis significat negotium. Tollere vero sive lenare a pondere, quietis & remissionis indicium est. Ac si diceret symbolum. Ne fias tibi ipsi, nec alicui desidia, et molis ocy occasio. Laborare quippe omnes facultates capiuntur. Herculeum autem Pythagorae nichil hoc symbolum esse ipsa, insignitum ab illius operibus. Quando enim versabatur inter mortales, saepe ex igne, & omnibus grauissimis redibat, desidiem refugiens: ex actione enim, & negotijs rectus fit & officium, non autem segnitie. Ad calciandum, dextrum indue pedem: in peluim, sinistram. In actum prudentiam adhortatur. Studiosus quidem actiones uti dextras circumponere profuerit symbolum, prauas vero uti sinistras deponere prorsus ac abijcere. Maxime

7. Symb.

Echo adores,
sapientie monita.

Echo similitudo
diuinorum.

8. Symb.

Ense ignem ne
ferias contra
iram.

Heraclitus

9. Symb.

Pondus cum leuante
eleua, cum
deponente non
deponis.

Ad fortitudinem.

vero de Pythagoræis sine lumine ne garrias. Hortatorium est in prudentiæ mentem. Hæc enim luminis assimilatur anime, & indeterminatam ipsam determinat, circumducitq; tanq̃ ex tenebris à lucem. De omnibus igitur in vita bonis ducem mentem præstituerè oportet. maxime de Pythagoricis dogmatibus. Ea quippe sine lumine non est nosse. Stateram ne supergradiare. Hoc symboli iuste agere iubet, & præferre equas bilisatem & mediocritatem mirificæ. Et perfectissimam virtutem cognosce re iustitiam, cuius reliquæ sunt complementum, & sane qua aliarum nullus usus. Et nõ obiter ipsam oportet intelligere, sed per theorematia, & scientiæ parentem demonstrationem. Hoc verò nullius alienius artis officium est. & scientiæ, præterq̃ solius philosophiæ pythagoricæ, quæ quidē ante alias mathematicas honorat. In idem recidit & illud symbolum. Peregre è domo proficiscens ne cōuertere. Funis etenim transeunt. Et enim hoc ad philosophiam citat, & ad innatam negociationem secundū mentem, significatq; & præstatur plantæ symbolum, q̃ philosophari cogitans, se ipsum separa ab omnibus corporeis & sensibilibus; et vere mortis curam gerit ad intellectuā & immaterialia: & semper secundū hæc, & eodem habentia modo, sine uerginatione progrediens, per conuenientes mathematicas. Peregrinatio quippe, translatio loci. Mors vero, animæ separatio à corpore. Hoc vero philosophari, tanq̃ vere & sine sensu foris, & corporeis actionibus, pura mente vi ad comprehensionem veritatis entiam, quæ quidem cognita est sapientiā esse. Philosophari vero cogitans, ne retrorsum conuenire, nec deirabere ad priora, & an simul tecum adulta tibi proficiencia corporea. Pœnitencia enim ex hoc multa tibi continget impedito ad sanas comprehensiones à rerum corporearum tenebris. Pœnitentiam autem, furiam & exanym vocans, cognominant. Ad solem ne micturēs. Illud suadet nihil animale cogites facere. Philosophare autem, & lum spektans, & solem lucemq; tibi veritatis putato, ac nunq̃ memineris humilium, sapientē esse qui capis in Philosophia. Ad deos vero, & sapientiam per celestium contemplationem recurrere, & philosophiam inueniens, teq̃ ipsam eleuans lumine in ea veritatis, & conuersus ad huiusmodi institutionem, Theologiamq; & Physiologiam, & sphaerarum cognitionem, & sermonem de causis. Super hæc omnia nihil animale quicq̃ fac, nec bellus dignū. Illud vero sibi ipsi annunciat. Et lapide sedem ne abstergas. Non enim solum quoniam purgatius lapas, ex eo q̃ plurimum ignis participat, tanq̃ id quod dicitur diuinū, sud-

10. Symb.

sine lumine ne garrias de diuinis.

11. Symb.

Stateram, ne transalias, i. in stitue mēsurā, & sapientiā,

12. Symb.

In via ne respexeris, i. nūquā terga deo obuerias.

Diuina vi semel attingeris, nunq̃ terga veritas.

Farid, p. quilibet
tia vltim.

13. Symb.

Ad solem mectere ne fas. nil cogites aliud.

14. Symb.

Lapide sedē ne absterferis. pulchranō cōspurcanda.

Lampas, phi-
lophobia.

15. Symb.

Gallū enutri,
igniculos mē-
tis ale.

16. Symb.

Diuina nō pi-
grē tractāda.

17. Symb.

Nil armatum
vncis vnguib9
educa. Fuge ra-
pacitatem.

des non sedare ipsum, quod per naturam à sordium notis alienum existit. Neq; contra pugnare naturæ aptitudini ipsius, inquinantem id, quod in-
quinata detergit: sed magis nō miscere, nec confundere sapientiæ propria
cum sensualitate. Fax enim & lampas propter splendorem, Philosophiæ
assimilata est: sedes vero, propter humilitatem, sensualitati. Gallum
enutrias, sed non sacrifices: lunæ quippe, & soli consecra-
tus. Consulit nobis nutrire simul, & augere, & non negligere, quæ pes-
reunt, & corrumpuntur, & quæ sunt mundi unitatis, & concordie, cons-
ensus & conspirationis magna argumēta. Iecirco admonet vniuersi cons-
emplationem suscipere, & philosophiam. quoniam vero arcana secundū
naturam veritas de vniuerso, & difficilis ad speculandum satis, quæren-
da homini tamen & vestiganda maxime per philosophiā: p̄ aliud quippe
aliquid institutum ita fieri nullo modo potest. Ipsa verò philosophia exi-
guos quosdam igniculos à natura capiens, & tanq̃ viaticū. vegetat autem
ipsos, & auget, & fortiores suis maibematibus reddit. Philosophandū er-
go est. In semodio ne sedeas. Magis pythagoricum exciperet quis
spiam ex eisdem superiorum motus. quoniam enim corporeitate, & sen-
sualitate, non semodio metienda alimonia, non quiescas, neq; non imitatus
philosophiæ perseuera; sed in ipsam te ipsum dans, illud magis provide,
quod diuinius in te est, quod est anima, & multo prius in anima mentem,
quorum cibus non semodio, sed cōtemplatione, & disciplinis metiri decet.
Nil educes quod vnguibus instructū aduncis sit. Magis py-
thagorice consulat, benignus esto, & dapilis; atq; huiusmodi esse alias
cura, dare quippiam, & accipere, nulla malignitate, nec vlla inuidia cō-
suefaciens. Sed nec omnia oportet improbe capere, dare vero nil. Nam eo-
rum, quæ vnguibus vncis instructa existunt à natura organa, ita affecta
statim capiendi, & facillime condita sunt. Dimittendi aut, aut iradendi
non amplius, propter impedimentum curuorum vnguium. Quemadmodum
& creaturæ naturam sortitæ sunt rapiēdi quidem ocryssime: dimittendi ve-
ro ægre, nisi quis valde inclinet, & explicet ipsos conuertens. complana-
tis vero nobis à natura manibus, ut per ipsas demus vltro, accipiamusq; &
sermone communicandi gratia, & digiti simplices quodam modo, & nō
curui manibus innat. Quod cum ita su, in his non imitanda curuis vngu-
bus instructa, alio modo condita ab opifice; sed magis communicandum
inuicem & participandum admoniti ad hoc ab ipsa nominum institutorip-
bus, qui Δεξιῶν dextram manuum, digniorem appellaturos, non solum
ἀπὸ τῶν σέξο, δοῦν, quod ē accipere, sed etiā ἀπὸ τῶν δεκτῶν

Dextra ape-
rienda.

ὁ πᾶσι εἶναι .i. ab eo quod est receptā esse in tradendo. Iuste igitur agens
 dum. Per hoc vero philosophandum. Permutatio enim quædam & retris-
 butio, & superabundans & deficiens, retribuens per vicissim donationem.
 In via non scindas. Significat, & vnam, quidem extat verum; valde
 autem scissum, falsum. Perspicuum vero inde fit, quoniā vnumquodq; vno
 tantum modo dicitur. Si quidem sanè dicatur. Et vnumquodq;, quod sanè
 non dicitur, infinitis modis dicitur. Via, philosophia videtur esse. Ait er-
 go, & eligas philosophiam illam, & viam in philosophiam, in qua scissio
 nulla sit, neq; sententiæ repugnantes. Sed capias, probesq;, quæ stant, &
 eadem sibi ipsis demonstratione ea firmata, quæ scientiam pariat per ma-
 thematicas, & speculationem. Quod idem est, ac diceret, Pythagorice phi-
 losopheris. quoniam per corporea sensata progrediens, philosophia, quam
 iuniores satis vsurpant, & deum, & affectiones, & animam, & virtus-
 tes; & in vniuersum omnia quæ in entibus causæ potissimæ sunt, putan-
 tes corpus esse, lubrica est, & facile euertitur, & indicant id argumenta
 varia eorum, qui videntur de ipsa aliquid loqui. Ea verò Philosophia, quæ
 rerum & corpore carentium, & materia, rerumq; semper secundū eadem,
 & eodem modo se habentium, intellectualium, sempiternarū, nunq̃, quan-
 tum ē in ipsis, corruptionem vel mutationem habentū, similis (in q̃) phi-
 losophia subiectis ipsis, nunq̃ excidit, semper stat. firma, atq; incommuta-
 bilis demonstrationis artifex. Consulto igitur nobis hortamēti, quam phi-
 losophamur, viamq; facimus, iam dictā fugere rerum corporearū, & val-
 de scissarum cogitationem: assue fieri vero corporum substantiæ, quate-
 nus sibi inuicem consonat propter veritatem, quæ natura ipsis subest, &
 firmitatem. Dei typum annulo ne imprime. Iuxta antea exposi-
 tam intentionem huiusmodi vititur monito. Philosophare, & incorporeos
 in primis censere deos esse. Atq; id existit præcipua radix dogmatum Py-
 thagorearum. Hoc est unde omnia ferè pendent, & sub quo tanq̃ sine con-
 tinentur. Ne putes eos vti figuris, quæcumq; corporeæ sunt; neq; assumere
 hypostasin materialē, atq; ea amicitii tanq̃ vinculo materiali corpore, si-
 cut reliquā animantia. Sculpturæ vero annulorum, huiusmodi vinculum
 per ipsum annulum significant, & corporeum quiddā, & sensibilem for-
 mam, & maxime si formam indiderit cuiuspiam in parte animantium per
 faciem impressam: ex quibus abstrahendum & separandum potissime deo-
 rum genus, tanq̃ sempiternum, & intellectuātē, & secundum eadem &
 identidem semper se habens, sicut in eo in quo de deo proprie & plenissime

18. Symb.

In via ne scin-
 dito. In philos-
 sophia, vera
 sectare, vbi
 vnitas.

Via, philosop-
 phia.

19. Symb.

Dei typū an-
 nulo non im-
 prime. Deos
 sine figura
 corporis cogita.

20. Symb.
Ad laternam
.i. sensum non
speculare.

tractatur. Circa laternam ne speculari. Magis Pythagorice cons-
ultat philosophare non incidens in sensorias visiones. quæ quidem lumen
certe quoddam, at laternarium circa comprehensiones, & nō naturale neq;
verum efficiunt: sed magis vere mente & scientia. Vide lucentissimus
splendor quidam, & inconcussus circa animæ oculum constat, ex omnibus
conceptis, & intellectuabilibus, & ex contemplatione circa hæc, & non ex
corporeis, & sensibilibus. Perpetuo enim fluunt hæc, & mouentur, neq;
prorsus manent, nec eadem sibi ipsæ existunt, ut & firmam & scientiæ

21. Symb.
De diuinis ni-
hil nō creden-
dum.

parentem comprehensionem, & cognitionem. De Dijs nihil tam ad-
mirabile ē, deq; diuinis dogmatibus, quod nō credas. Ad-
monet aggredi, & possidere eas disciplinas, per quas incredulus nō eris de
Dijs, & de Dijs, & de diuinis dogmatibus habens mathematicas, & des-
monstrationes, quæ scientiam pariant. Intolerabili ne tenere risu.

22. Symb.
Immodico ne
cōcuiare risu
.i. affectibus
frena præ-
scribe.

Ostendit affectus esse coercendos per rationē philosophiæ, continerēq; im-
mutabiles fermē affectus, compara te recta ratione. Neq; in prosperis laxeris.
Nec in aduersus deprimere. Neq; in alterutra mentem mouens. Risum
super omnes affectus nominauit, q̄ solus maxime planē ostenditur, tanq̄
quiddam, quod floret vsq; ad frontis dispositionem. Forte vero persuadet,
quoniam hominis proprium ad alia animalia risus hic. Diffinit ergo qui-
dam, animal ipsum ridendi capax esse. Significatur à symbolo, non per-
tinaciter et immutabiliter humanitati hæreas; sed similitudinem diuinam,
quo ad fieri potest, posside per philosophiam. Penes sacrificium ne sis

23. Symb.
Sacris ne in-
terfis, cæsis
vnguibus. non
spernēdos affi-
nes.

cæsis vnguibus. In amicitiam admonitorium est: nostrorum enim, &
domesticorum, ac nobis iure sanguinis attinentium. quidam propinquissimi
genere sunt, puta fratres, & liberi, & parentes, membris his nostris fami-
les, quæ ablata dolorem non mediocre præbent, & perturbationem, ut
digiti, manus, atq; huiusmodi, quidam longo intervallo attinent, ut nasi pars
cruelibus, & affanes, vel huiusmodi similes eis nostri corporis particulis.
Quibus remotis, nequāq; dolemus, ut capitis, & vnguibus, & similibus.
Volens igitur eos cognatos significare, alio tempore neglectos propter lon-
ginitatem, vnguibus usus est. Et dixit, Ne deponas prorsus hos. Sed ad sa-
crificia, quæ alio tempore sunt neglecti, adduc ipsos ad te, & renoua fæ-
miliaritatem. Dextram non cuius facile iniice. Ne porrigas fæ-

24. Symb.
Dextram ne
quilibet. i. non
iniurato porri-
ge sapientiam
arcana.

cile (inquit) dextram. hoc est, ne extrahas, ne largiri aggrediare dextrā
porrigens indignis, & non initiatis etiam per disciplinas, & doctrinas, quæ
multo tempore probatis, & dignis participantur. probatis (inq̄) continen-
tia

tia, & quinquennali silentio, et alijs tentamentis, ijs vix dantur. Stratis
 exurgens complica ipsa, & figuram confunde. Hoc admonet,
 & philosophari cōcipiens, intellectualibus te & incorporeis cōsuefacias. Ex
 ignorantia igitur somni, & nocturnarum tenebrarum exurgens, nihil con-
 trabe tibi ipsi corporeum ad philosophiæ splendorē diurnū, sed omnia som-
 ni illius vestigia, ex animo purges & deleas. Cor ne vores. Significat
 non oportere cōmunionem vniuersi, & conspirationem dissipare, & etiam
 magis ne sis inuidus; sed humanus, & cōmunitatis amans. Ex hoc philo-
 sophari docet. Sola enim ipsa philosophia parens scientiarum, & artium;
 neq; alienis tristatur bonis, neq; propinquorum clade lætatur; tanq̃ natu-
 ra cognatos & domesticos, eademq; patientes, et cōmuni subiectos fortunæ,
 impræsumq; futurum habentes homines omnes æquæ enuncians & signi-
 ficans. Vnde & compati sibi inuicem, & adamare admonet, societatis vti
 veræ studiosum, & rationabile animal. Huic est persimile. Cerebrū ne
 comedas. Et enim ipsum hoc præcipuum est sapiendi organum. Innuit
 igitur quatenus par non est recte consultas res, & sententias deridere, neq;
 mordere: recte vero consultæ erunt, quæ per mentes, ac per præcipuū in-
 telligendi caput considerata, & per scientiam. Non enim organis ratione
 carentis animæ, corde, & hepate: sed per purā rationem huiusmodi sunt
 comprehensa. vnde inscitia est, eis detrabere: atqui potius venerari iubet
 symbolum, mentium fontem, & intelligentiæ proximum organum, quo &
 speculationem, & scientiam, & vniuersam nanciscuntur sapientiam; &
 quo demum recte philosophamur. Et non detinere, nec delere, quæ per ip-
 sum vestigia sunt. Vnguim, criniumq; præsegmina ne com-
 mingito. Inquit hoc in despecta, innata quidem tibi, sed quæ animū mis-
 nus attingunt, sicut pretiosiora, quibus magis inest anima, sic quidem &
 quum philosophari concipis, præpone ea, quæ per animam & mentem
 absq; sensorijs demonstratur per scientiam spectatricem. Sperne autem &
 respue, quæ existimantur sine intellectuall lumine per innata solum senso-
 ria, quæ non perueniunt ad mentis æternitatem. Rubicundum ne as-
 sume. Videtur ad nominis etymologiam solam cōuenire. Non erubescen-
 tem enim, & inuerecundum ne capias hominem, vel contrā stupidum, &
 in omnibus prorsus erubescensem, & vilem ingenio, ac infirmo intellectu,
 per hoc significatur, ne huiusmodi sis ipse. Ollæ vestigium ne obli-
 teres. Innuit confusionem & crassitatem, quod est corporarum & sensu-
 bilium demonstrationum, obliuisci, philosophari aggredientem. Intellectuæ

25. Symb.
 Stratis exur-
 gens figuram
 cōfundito. i. in
 philosophiam
 assurgēs, om-
 ne corporeum
 ex aio dele.

26. Symb.
 Cor. 1. Sym-
 pathiam vni-
 uersi, ne vos
 res, diffians.
 27. Symb.
 Cerebrum. i.
 sapientiæ opus
 perfectum, ne
 comede mor-
 dens.

28. Symb.
 Præsegmina
 ne cōmingito,
 ad philosophiā
 hortatio.

29. Symb.
 Rubicundū. 1.
 stupidum ne
 assume.

30. Symb.
 Ollæ vestigiū
 ne oblittera, re-
 linque crassa
 materiæ.

Cinis.

libus vero uti potius demonstrationibus. Cinis verò pro pulcre tabularum capitur, ubi demonstrationes perficiuntur.

M A T H E M A T A.

Vfus mathe-
maticum in oēm
philosophiam.

Mathematicæ mentem in vniuersam ducunt philosophiam. quin etiā ad omnem de his quæ sunt, & de intellectualibus scientiam. Mathematicæ res incorporeæ p se subsistentes inter essentias impartibiles & medio ordine constitutæ, his puriores, illis magis variæ, cōpositione utentes, & diuisione: æternis rationibus compositum, & diuisum contemplantes intellectualibus essentijs inferiores, naturis priores; forma, ordine, subtilitate præstātes visibilibus, portitrices & traiectrices ad cognata sibi impartibilia, à corporibus mersa nostra ingenia ad diuinam substantiā euehentes, per quasdam quasi scalas ad fastigium ferunt. Oportet igitur non ab vno solo genere entium conuenientem in hæc secundam essentiæ incorporeorum dationem, sed ab omnibus quæcumq; sunt in vere ente, & mente genera speculari. Descendit enim ab omnibus his i medias naturas mathematicarum, mediocritatq; causarum, & eorum quæ perficiuntur ab ipsis, coniungitq; quæ sunt ad ea quæ sunt. Et cōmunionem illorū ad inuicem efficit. Huiusmodi scientia, cum su capiendā à purgatis, & abstractis à sensu, ac ijs qui affueti sunt incorporeis. Sinceritas intelligendi, & per abstractionem a speciebus materialibus.

Principia omnium mathematicarum, sunt finitum, & infinitum. Et principia sunt etiam omnis mathematicæ essentiæ, ut Pythagoreis videtur. Sed horum utrumq; non vna ratione, neq; in omni substantia eadem lege, sed in formis intellectualibus, & immaterialibus rationibus, alia existunt huiusmodi principia, intellectualia prorsus, & à materia separata, & quæ per se sunt impartibilia. In mathematicis vero, quæ sunt multitudinis, & magnitudinis, diuisionis & distantie causæ, erunt diuisibilis naturæ participes, & propria genera fument cōuenientia totis mathematicis, compositionemq; participabunt. & iudicabunt intelligentia altera existente circa potestatem, simplices & impartibiles, & intellectuales substantias. Motū vero principijs huiusmodi mathematicarum nonnulli quidem forte dābunt, quot quot in anima, & animæ vitia, & viribus, principia hæc supponunt. Me-

lius autem animam quidem in alio genere substantiæ ponere, mathematica verò principia, & mathematicā essentiam immobiliter opinari. Stant enim eorum semper species, & eodem modo ipsa speculamur, & secundū eadem. Media vero quedam sunt ipsa principia infiniti, & finis, vincens te semper idea termini infinitum, & circumscribente ipsa in se ipso. Vnde *Idea termini.* & procedit in infinitū semper. Finitum autem a finiente. Huiusmodi principia differunt ab ijs, quæ in mente sunt, eò q̄ tradūt diuisionis, & multitudinis causam a se ipsis, ab his quæ naturæ differunt, & animæ rationibus per immobilitatem. Et quia intermedia incorporea per se subsistunt a materia separata, et cōmunitas scientiæ mathematicæ extenditur ad omnia.

Numerorum mathematicorū duo prima & suprema supponendo principia. Vnum, quod nec vnq̄ fas nominare, eò q̄ simplex est, & principium entium. Principium vero nunq̄ eiusmodi est cuiusmodi ea sunt, quorum est principium. Et aliud principium multitudinis, diuasio. Ex quibus vno, scilicet & principio multitudinis, primum genus numerorum conficitur, ex virisq; conflatum. Cuiuslibet numero inest diuasio, & magnitudo, & quale. Terminatum vero, & vnū est principium indistinctum, & insectile. Vnū *Vnum.* neque bonum, neq̄ pulchrum, vocandū. Est enim hoc supra bonū, & pulchrum. Procedente quippe lōgius ab his, quæ sunt in principio, natura primum quidem apparuit pulchrum. Secundum vero, & maiorem distantiam obtinentibus elementis, bonum. In numeris elementum, vnitas. In magnitudinibus, punctus. Ea, vnde numeri, nec bona, nec mala. Ex compositione vero vnus, & causa multitudinis, materia. Subsistit quidem numerus. Primus autem in ijs ens videtur, & pulchrum. Deinde, ex elementis linearum geometricæ substantiæ apparentis, in qua eodem modo ens, & pulchrum. Vbi nil turpe, nil malum. Postremo in quartis & quintis compositis ab elementis vltimis, maliciam fieri, non primo: at eo q̄ excidit, nec obtinet quæ sunt secundum naturam.

Ordinem, & pulchrum in mathematicis speciebus, quam scientiā pariter, contemplantur, nullum determinans huiusmodi pulchrum. Iam enim *Pulchrum.* huiusmodi scientias quæ sunt in parte attingit, & quantum ipsum aptum, & firmum in esse suo, nec mutabile, nunq̄ inuentum extra essentiam propriam, nec nunc sic. Rursus verò aliter intelligitur, & id communia substantia mathematicæ scientiæ ratione comprehendit.

Si quis singula mathematicum queat capere, fructus ingens sumeti secundum modum nascetur: sin minime, deum eminentiorem appellare debebis

mus. Is verò modus. Oportet enim hoc tantum dicere, omnem figuram, & numeri constitutionem, & harmoniam vniuersam, & rursus astrorū analogiam omnium vnā aperta esse secundum modum, condiscendi. Lex discendi, mens, his mathematicum seminis ad felicitatem itur. Eum (in q̃) sapientissimum, qui omnia hæc ita sit natus. Naturam enim omnī pulcherrimam, & diuinissimam, quantam hominibus dedit deus conspicerem, nunq̃ absq; dictis poterit. Adde q̃ in vnum, & in species adducendum, in singulis mathematicum notionibus, donec vniuersum mundū inueniamus. quem instituit ratio omnī diuinissima visibilem. quem felix primum quidem est admiratus, deinde discendi amore arsit, quantum humano ingenio fas ratus optime. Sic & beatissime victurum, ac mortuum ad loca virtuti parata venturum, oportet constantes in mathematicis esse, & acutos, & alia habere, quæcumq; naturæ optimæ cōueniunt. Si cordatos, & bonæ mentis homines erudierimus, saluas respublicas tenebimus. Mathematicæ purgant oculum animæ ad res diuinas intuentes. Ac sunt tanq̃ pontes, & ductus, ab eo quod sit, animam leuantes, ad id quod est. Per sensus nihil sanè ius dicamus: nil certe, cum sensus ipse nihil magis hoc, q̃ cōtrarium promat, sue proxime, sue longe sit. Ratio excitat animum ad verum, & sanum iudicium veritatis; discernit quæ sensibus sunt confusa & incerta.

Mathematica vsum incredibilem suppeditant ad scientiam, propterea q̃ substantiam attingunt à generatione soluentes; præbentq; facilitatem conuersionis à natura ad veritatem, & essentiam. Atqui acutiores reddūt capientes; & etiam multo labore comparantur. Considerari vero oportet, et si quid ad illud pertingit, vt efficiat facilius animū contemplari boni ideam. Mathematicæ compellunt conuerti animum ad locum, in quo est felicissimū entis. His solis veritas cernitur, sublato ad superiora oculo. Huiusmodi aut illa sunt mathematica, quæcūq; circa ens versantur, & inuisibile, & quæ ratione & intelligentia capiuntur, visu vero minime. Et exemplis quidem vtendum apparentibus, in quibus tamen veritas non consistit. Est vsum mathematicum, si ea societate & vinculo discantur, quo iunguntur inuicem, et sine proprio mathematicarum, scilicet ad cogitationem honesti & boni. Est enim finis solutio à vinculis, & conuersio ab vmbis, & idolis, ad lucem: & e terrenis, & sensibili in lucem redditur, & bonum: & illuc ad animantia, & plantas, & solis lucem. Amplius eget ijs infirmitas visus nostri, ac intuendi puras species, & genera. Ad phantasmata vero in aquis diuina, & vmbas entium, sed non idolorū vmbas, per alterā huiusmodi

Lex mens.

Felix.

Admiratio.

Amor.

Mathematicæ purgant.

A' natura, q̃ verum.

Vsum mathematicum ad moralia.

lucem ut ad solem iudicare adumbratas, omnis hæc negociatio artium quas docent, hanc habet vim & introductionem optimi in anima ad speculationem optimi in entibus, sicut manifestissimi in corpore ad intuitum clarissimi in incorporeo loco, & invisibili.

Flos flore color-
ligitur, optimus
optimo.

Infinitum nullis scientiæ terminis comprehensibile. Nam (teste Philo-
lao) eorum quæ infinita sunt, principia inuenire non est. Sicut ergo geo-
metriæ subijcitur quantum stans, ita & sphericæ. Vnde propter subiecto-
rum societatem, & Archytas, & Plato binas has artes sorores appellauere,
& iunctæ sunt, instar catenarum. Omnia mathematica quisquis teneat,
sapientissimum Plato commemorat. Mathematica eligenda sunt, siue faci-
lia, siue difficilia. Si quidem continui, & discreti comprehensio, sapien-
tia. Sapientiæ studium philosophia. Sola verò omnium artium & scientiarum
philosophia, finem hominis proprium, & felicitatem tribuit.

Philolaus.

Archytas,
Plato.
Geometria,
spherica sorores.

Finis hominis,
philosophia.

Methodus perueniendi ad rem propositam est diuisio. Intellectualia omnia tripartita. proprie intellectualia. & scibilia. & intelligibilia. Et prima quidem sunt intellectualia, secunda autem, & inferiora, quæ per eam partem animi, quæ *διὰ νοῦν* dicitur, capiuntur *διὰ νοῦν* dicta. Rursus ab ijs altera substantia sensibilem extat. Et horum quedam sensibilia proprie, quæ & opinabilia. Alia vero coniectabilia. Opinabilia quidem, & proprie sensibilia particulata corpora, ut lapides, ligna, elementa. Hæc vero sunt sensibilibus prima: post quæ infirma alia, & non similia, coniectantur tamen prima. Sunt vero hæc, vmbrae. Etenim vmbrae consequuntur corpora, sine quibus videri non possunt, nec esse. Simulachra igitur vmbrae, & in aquis, & speculis, in alijs non per se subsistentia, vel apparentia. Huiusmodi vmbrae, ob eas causas genere quidem numero sensibilibus ascribuntur, cadunt quippe sub sensum. Sed tamen coniectabilia verius, & credibilia, quam scibilia: credibilia tamen fide, non demonstratione, sed fide infirma. Nam huiusmodi vmbrae si absint à speculo vel aqua, nullæ erunt omnino. His videntur persimilia, & quæ eo percipiuntur principio, quod *διὰ νοῦν* dicitur, scilicet habentia rationem ad scibilia, & intelligibilia, quam habet coniectabilia, ad sensibilia & opinabilia. Ideas enim quasi per contactum habet mens: quæ quidem sunt vere entia. Imaginabilia vero, quæ sunt geometrica virtute, quæ *διὰ νοῦν* dicitur, comprehenduntur per descensum mentis ab ideis, media ratione; sicut vmbrae visuntur non nisi vel in speculo; vel in aquis. Sic igitur & mathematica tanquam ideis videntur cogitari, & illis innituntur. Non enim oportet à sensibilibus per

Vmbrae.
Corpora.

Fides.

Ideæ mente
atinguntur.

Ab ideis men-
tis descendunt,

Idea.

ablationem ipsa mathematica cognosci, descendente ab ideis, idola habere ab illis, assumere & magnitudinē, & in distantia cogitari. Quod quidem in sensibilibus idolis debile, & per se non subsistens, hoc in intelligibilibus magnitudinem habet & distantiam. Sed quomā & hoc festinat in impartibilibus, & conquirere videtur in impartibilitate idearū, ut umbra in sensibilibus repercussione. Sicut igitur cogitabilia ab intelligibilibus separata sunt, ita et cogitatio ab intellectu. Vnde Brontinus i libro de mente & cogitatu, separans ipsa ab invicem, Hæc (inquit) cogitata, mente minus quippiam est, & cogitabile, intelligibili: mens enim simplex, & primum intelligens & intellectum. huiusmodi autem est idea: quia impartibilis & simplex, & primum est aliorum. Virtus vero cogitatrix si idcirco est multiplex, & secundum cognoscens. Scientiam enim, & rationem assumpsit. Similiter vero, & intelligibilia. Hæc autem sunt scibilia, & demonstrabilia. Et omnino, quæ sunt sub mente, per rationem comprehensa, in his maius appellat vim cogitatricem, & cogitationem, non virtutem, sed multitudinem, & e contrario se habent hæc ad invicem. Discriminat autem ipsa a mente, & intelligibilibus, eò quod mens, & quod mente capitur, sunt simplicia, illa vero composita. Item hæc primò noscunt, & noscuntur: illa secundò. Hæc impartibilia, illa partibilia. Hæc Brontinus Sed Archytas præ-

Brontinus.

clarior in libro de mente & sensu. Arbitror his esse perspicuū, quemadmodum iuxta quatuor entium differentias, totidem sunt etiam iudicandi principia. Et quod ratio medium tenens, attingit duo extrema, intelligibilia, & sensibilia, in finis ordine ad mentem, & sensum collocata, uti sua principia, & ab eis perfecta. Est vero hoc axioma de omni virtute cognitrice, quod simili simile noscitur. Insunt igitur huiusmodi vires animæ. & licet in ambobus ambo, & ab alteris altera perdiscere, æquasque divisiones communiter, & proprie, par est fieri in ipsis, & ordinem transitus ab alteris ad altera, hoc est ab humilioribus ad superiora, et ascensum omnium, & coordinationē ad mentem, quomodo oportet fieri distinxit. Post hoc lineam sec-

Archytas.

cat unam, ut unum cognoscituum spectemus. Ipsam vero bipartitur secundum primas entium differentias. Et ipsas in eadem dualitate diuisas, virtutes iudicatrices, differentias ponit has, mentem, scientiam, opinionem, sensum, rationem. Mens, & sensus sunt principia rationis. Fines vero, scientia & opinio. Sed simile semper similis cognoscituum. Vnde intellectus, intelligitibile: scientia scibibile: opinio, opinabile: sensus, sensibile. Proceditur vero a sensibilibus ad opinabilia, et ab his ad intelligibilia. Præ-

Linea secunda.

ceditur vero a sensibilibus ad opinabilia, et ab his ad intelligibilia. Præ-

mum diuidit sensibile, vt notius: & sumit ipsius secundum similitudinem
 à sensibilibus apparentem hypostasim, scilicet idola in aquis, & speculis,
 tanq̃ vnam quandam naturam diuidens. Alteram vero distinguit partem.
 Verum quorum hæc idola sunt imagines, vt plantæ & animalia, ab his si
 quidem similitudo fit idolorum secundum reuerberationem, in hæc vertente
 se sensu, & sic ipsa cognoscente per secundum modum, sicut etiam idola
 secundo modo subsistunt. Sed sensus insensibilia sese perse fert, quemad-
 modum & subsistunt primo. Iconibus nempe genera mathematica sunt ana-
 loga, & cognitiones ipsorum expressionibus idolorum. Ab intellectioibus
 enim sumit actum, & ab intelligibilibus ad mathematica, & icones tran-
 seunt, suppositionibusq; vtuntur, & causam non sciunt. Et hoc est censoriū
 mathematicum, alterius rei existens præcognoscitiuum: sed non intelligibi-
 lis, & altera cognitione comprehendens, sed non actu mentis: ipsa enim
 mens, dialectici censorium est, & per ipsam entia, & formas, & sine vlla
 suppositione omnia contemplatur, & rationem habet de omnibus dare:
 sensibilem vero nullo vtitur, sed intellectualibus formis. Cum igitur qua-
 tuor sint vires censoriæ, ordo quidam ipsarum consideratur, & actiones
 distinctæ. In supremo quidē mens. Secundo, vis cogitatrix dicta διδωίρα
 Tercio, fides. Coniectura, quarto. Textus Archytæ. In nobis enim ipsis
 (inquit) per animā cognitiones sunt quatuor, mens, scientia, opinio, sen-
 sus. quorum due quidem rationis principia sunt, vt mens, sensus. Duo ve-
 ro fines, vt scientia, & opinio. Simile autem simili noscitur. Manifestum
 existens q̃ intellectus quidem in nobis intelligibilem cognitor, scientia sci-
 bilium, sensus sensibilem, opinio opinabilem. Vnde proceditur à sensibi-
 libus ad opinabilia, & ab his ad intelligibilia. Hæc vero consonantia, quæ
 spectatur per ipsa vera. Determinatis vero ijs, quæ post hæc oportet nosse,
 quemadmodū enim lineam bisectam, & æquales rursus vtrarumq; sectio-
 nes, diuisas per eandem proportionem, & sic diuidatur & itidem visibile.
 Et rursus vtrunq; sic distinguatur, & differens manifestatione, & obscu-
 ritate alia. Eodem igitur modo altera sectio sensibilem, & idola quæ in
 aquis & speculis. Altera vero pars, quorū hæc sunt imagines, plantæ &
 animalia cum intelligibili analogiam habent, vt Icones quæ sunt circa ma-
 thematica genera. Nam circa omnia mensuram supponentes, impar ei par,
 & figuras, & angulorū tres species, ex his negociantur reliqua. Res ve-
 ro relinquenti tanq̃ scienti, rationemq; non habenti, damus neq̃ ipsis, neq̃
 alijs: sed sensibilibus quidem, vt par est, vtuntur. Quærēt autem, nō hæc,

4. potius ius-
dices.

Archytas.

neq; horum gratia faciunt sermones : sed diametri gratia , & ipsius tetragoni. Secunda sectio est intelligibilis, circa quod versatur dialectica . Ipsa quippe vere sumit hypotheses. Sed hypotheses, & principia, & ascensum facit, donec ad principium in quocunq; suppositione carens veniat : neq; viitur vlllo sensibili, sed ideis ipsis p se ipsas. In his verò quatuor segmentis recte habet distribuere & passiones animæ . Et vocetur, in supremo,

Idearū origo

sine origine.

Mens

Ratio.

Fides.

Coniectura.

Anima, oīa.

mens. In secundo, vis discurrendi. In tertio, fides. In quarto, coniectura. Hæc Archytas in libro de mente & sensu. Anima ipsa non recte poneretur unū genus entium, particulata enim sic fieret de mathematica essentia, cognitio. Vnde neq; ideam rei, vnde cunq; partibilis, neq; numerum per se mouentem, neq; harmoniā in proportionibus subsistentem. Neq; aliud vllū huiusmodi priuatim determinare liceret de ipsa. Sed anima est omnia genera rerum mathematicarum. Est quippe idea numeri, & p numeros harmoniam comprehedentes subsistit. Est omnes commensurationes, & proportionales. Ipsa est analogia geometrica, & arithmetica, & harmonica. Et cum principijs entium habet quandam cognationem, & omnia attingit essentia, & in omnia similitudine transferri potest, vnde & harmonias exaudiat anima, & gaudet cōcentibus. Quoniam ipsa est harmonia, habetq; ex numeris, & alijs huiusmodi mathematicis mensuris substantiam. Ipsa etiā cognationem recepit ad intellectuales ideas, & ad sensibiles substantias, & formas in materia. Et (vt summam totius sententiæ colligamus) anima existit omnia mathemata, iudicatorium ipsorum tenens : habetq; vim generatricem, & effectricem ipsorum incorporeorum metrorū. quibus & opificium potest quispiam accommodare, mercarum specierum, & ipsam quæ est per icones factionem, ex arcanis in lucem prodeuntem, contingentemq; externa interioribus. Anima, vel mixta est ex omnibus entibus mathematicis, vel ipsa omnia constituit. Si est commixta ex vniuersis, præexistunt illa, ex quibus coeuntibus miscetur : & ita amplius non erit principium mathematicæ substantiæ. Si vero ipsa anima ē principium mathematicæ essentia, & deducit hāc ex se ipsa, erit itaq; & antiquior ipsa, & vii in causis ratione præcedit. At id cōtra pugnat præsentī opinionī. Nobilior enim sic fieret anima entibus, quæ sunt in mathematicis. Melius igitur dicere, q neq; anteit, neq; sequitur. Sed concurrit simul ad ipsa, & coexistit comprehedens, & continens in se ea omnia.

Officium vero huius scientiæ est non determinatum, neq; secundum eandem & eodem modo se habens, quemadmodum mentis opus, nec a seipso prorsus

proptus cognoscere habens, sicut menti hoc insitum est. Exterius autem excitatur ad cognitiones, & recipiens ab alijs principium reminiscencie. Sic ipsum a se ipso proponit, firmumque non est, iuxta unam actionem, sicut mentis, sed in motu magis procedit a se ipso, & in se ipsum. Scientie huiusmodi sunt, doctrina precedere. Cuius principium docens præbet. Deinde Inuentio. de inuentione consequente, quæ coniungitur iactis a docente principijs: secundum enim hæc principia reminiscitur animus veras in mathematica ideas, Ideæ. & proponit proprias ipsarum rationes. Quandoque etiam communiter ex ambobus actio fit. Vnde Archytas in libro De mathematicis inquit, oportet quippe Archytas licet
pe discatorem ab alijs, vel ipsum inuenientem, quæ scit scire, quæ didicit ab bro mathematicum
alijs, & aliena, quæ inuenit per se ipsum, & propria inuenire, non querentem egerant, & rarè, querentem autem diuicè & facilem: non sciens Non querens,
tem autem querere impossibile. Expositio Lamblichi vult, Archytas ex his egenus.
scientias mathematicas prius doceri, & disci ab alijs, & id est initium huius
ius scientie. Postea per inuentionem perfici, licet inuentio antecedat ut quo
ad nos tamen est secunda. Nam cum in generationem inciderimus, oportet
ab alijs rememorari prius. Est igitur & ut duos hos modos scientiæ capiens
dis, arbitrari. Est etiam ipse, ut ratione unam comprehendere. Cum enim vult Vnum.
ab alio, & aliena participauerimus mathematica, tum ipsa tanquam propria, &
peculiariter ipsi per nos contrectamus. Neque ab inuentionibus id facile dis
scitur, tanquam enim habentes ipsa in se ipsi, inuadentibus ipsa, & cognoscis
mus inuentis. Et ubi inquisitionibus etiam idem spectatur. Nam si non sciens,
querere nullo modo potest tempus erat quæ hæc sciebamus, & non præsens
hæc nunc quippe ipsa ignoramus prius tanquam etiam notamus. Et propterea quæ
rentis nullus & facilius mathematica ad inuentionem, non querenti aut
difficilia & rara. Vnde in animis inest quidam modo, & erat quandoque
prius circa ipsas animas, in scientia secundam actionem, cognitio mathematica
coram. Itaque igitur querendo ad inuentionem, & ad discendo in inuagationem
& inuentionem, in negotio mathematico. Vnde & nomen sumpsit mathe
ma. A quo non potest initium primū dære scientia. Et sine quo fieri minime
potest, nisi per discendo, in ipso, ab eo est appellata. Compleures equidem virtutes
mathematicæ. Sed ille in primis, quæ a multitudine remanet, ad idem
vnumque principium, & quoque ab vno partiuntur in multitudinem, quos
nam enim ex ternario, & infinitudine constans, & vno & multitudine,
et de de sunt paribilibus, & imparibilibus. Et secundum eandem rationem sub
stantia in participationem, & collectionem, & diuisionem. Mathematica etiam

Mathematica di
sciplina a dis
scendo.

Vnum.

circa ens, sicut dialectica. Sed dialectica simpliciter ens contemplatur, & hoc colligit, vel diuidit. Sunt & virtutes, pulchrum, & modum mathematicarum contemplantes. Habent enim secundum propriam naturam modestiam, & perfectionem, & quaecumque conueniunt bona formis mathematicis. Ea compluribus immota videntur esse, & circa immota operari. Sed id minime placet. Sunt enim quedam mathematica, quae motus numerum, & metra, ipsaque per se ipsa, & adinuicem quomodo se habent ordine, & commensuratione considerant, & animae incorporeae periodos, quibus & caeli numeros & cuncta huiusmodi spectat, in quibus & astrorum, atque harmoniae scientia continentur. Duplices igitur mathematicae virtutes, & ea quae circa motus versantur, & aliae fixae formarum immutabilium & rationum contemplatrices. Ordo vero harum virtutum & potestatum, & essentiae subiectatum rerum, quas ipsae percipiunt, respondet. Siquidem aliqua praesentent, quaedam subduntur etiam iuxta honesti, & pulchri dignitatem, quoniam haec antiquissimum quidem & summum bonum speculantur, illa vero inferius. quoniam omnis scientia ex elementis primis obtinet firmitatem, cum fuerint terminata & aeterna, tum à propriis quoque generibus accommodata sibi rationum, & demonstrationum inuenit modum. Idcirco etiam in mathematicis vestiganda communissima elementa sunt, & genera maxime propria. Genera & elementa huius scientiae esse finis & sempiternas optimas philosophiae consentiunt. Et demonstrationes mathematicae, unum & quoddam titulum, finis & infinitum, idem & diuersum. Elementa, & genera scientiae sunt, & rerum in scientia cognitarum, & principia etiam principia ut causa: elementa, ut partes essentiae genera, ut communia. Sic nobis infinitum, & terminus bono iure, & in principijs, & elementis, & generibus constituantur. Differunt vero haec ab intelligibilibus principijs, & elementis, & generibus, quia deficiunt ab eorum perfectione, & puritate, & simplicitate, & ambitu, & pulchritudine, & bonis omnibus. Praestant autem rebus incertis, ordine, mensura, immobili, stabili, natura. Et hinc constat huiusmodi disciplinam esse inter virtutes scilicet rerum immortalium, & mortalium. In mathematicis nulla figura disci potest, nisi designata altera simili, & demonstrationes per Leonum similitudinem sunt. Simile, & dissimile in mathematicis non existit per qualitatem, quae est in compositis, ubi subiectum alterum est ab eo, quod accidit. Simile autem, & dissimile, ut de eo iam loquimur, est ante omnem compositionem. Simile, & dissimile in tota quidem substantia mathematica, in totum ipsius ens, in parte

Bonum summum antiquissimum.

Vnum. Multa.

Infinitum. Terminus.

Ordo. Mensura.

ricularibus vero mathematicis, in particulares ipsorum hypostasies. In vere mathematicis entibus nullā penitus multitudinem, vel diuisionem, vel vnionem, vel identitatem, vel diuersitatem: possibile ē subsistere, nisi præeunte secundum essentiam similitudine & dissimilitudine. Hæc scientia potissima omnium, quæ quidem eandem similitudinis causam & dissimilitudinis in prioribus, & posterioribus similiter reperit. Spectat ea etiam in differentibus similitudinem, & in indifferentibus dissimilitudinem. Simile & dissimile non inuascuntur, & fiunt sicut species circa materiam. Sunt enim connata hæc, & immutabilia substantiæ mathematicæ nec insunt, ut in nata corporibus, ut calor in igne; etenim videtur i eis compositio & differentia, quatenus participantur ut diuersa. Illa vero participant, ut alia. In existentibus vero secundum substantiam, in mathematicis entibus est simplex quoddam esse, per totam se ipsam simplex. Quanto enim magis incorporea est, & abstracta à compositis & diuisibilibus magnitudinibus, tanto simplicius, & per se, & purius subsistit differentia similitudinis, & dissimilitudinis mathematicæ, ab eisdem rerum intelligibilium & sensibilium primo accipitur, secundum tres substantias ipsorum. ijs enim differentibus & quæ in eis formæ tripliciter differunt. Amplius interstitio quodam distinditur ab illis extremis. Item mediant mathematica inter hæc & illa, ut inter principia, & principia.

Vbiq; sapientes viri mathematicis vtuntur in rerū contemplatione: mathematica enim entia incorporea cum sint, mediq; & quæ quadrare & assimilari omnibus quæcūq; entibus, in oēs philosophiæ scientias nobis plurimum opitulatur. Theologiæ nempe adyta aperit, ad eamq; purgatione subducit: quæ purgatio absoluit vincula, iungit entia, & per formam, ordinemq; pulcherrimum speculatorum in ea scientia, appropinquare facit ad intellectualia. Ad Physicam etiam confert commensurationem eorū, quæ natura constant, docens & proportionem & ordinē. Ad Politicam deinde iuuat, erudiens & ostendens actionum motum ordinatum, & æqualitatem, & consensum. Ad Ethicam, proportionem virtutum continens, & æqualitatem, & consensum. Et in exemplis, mathematicas exponens formas, ut amicitie & felicitatis, aut aliterius maximorum bonorum. Proponeit quoq; & omnium quæ in vita exempla mathematica, & fecunditatis, & sterilitatis. Vnde & vbiq; exemplis vtendum mathematicis & proprijs in suo genere. Permeat igitur tota mathematicæ essentia, & genera eius, & elementa, & principia per omnem philosophiam, comunicat cum par-

Vsus mathē
maticū i oia.
In theologiā.
In physiologiā
In politica.
In ethica.

ibus eius, quatenus tenet quandam ad eas similitudinem, & usum praebet, operitq; ad eas accessum. Ea pergi facile potest in rerum aeternarum, & laetentium cognitionem, quando inter eas medio gaudetur interstitio.

Dat omnibus artibus.

Dat omnibus artibus scientiae soliditatem, principia vniuersales, diffinitiones, mensuras, iudicia: recta docet, & obliquum, & principia vtriusque. Nam cum seorsum essentiam materiam speculetur, vniuersis rationibus abstractis, & alienis à turba rerum labentium, causalior est, & principalior artibus, materiam contrestantibus. Spectatrices igitur artes purgat & perficit. Facilius adest in ordine exempli. Astrices excitat ac mouet ad suas ideas flantes. In toto vero rationes abstractas applicat formis immerfis. Et sicut architectonica omnibus imperat.

Idea.

Priora, sunt simpliciora.

Duplex ordo, natura, & doctrina, in hac scientia. Si enim ordinat alias, quanto magis in se ipsa ordinem continet? Ordo naturae mathematicae tum praeposit simpliciora uti priora, ut arithmeticae ante geometricam. Alii quando vero & ad doctrinam eadem praecedunt, cum ab elementis fiat compositorum disciplina. Sed quandoq; propter nos, composita simplicioribus erunt in disciplina priora, si fuerint notiora. Si quis itaq; obscura relict per nota explanare, alienum non erit ea uti modo. His bifariam partitis, utrumdum quidem vtriusque. At his quidem tantum magis scientiam parientibus, illis vero, ut notioribus. Si altero solo uti oportuerit, accommodatior anteposnetur, & magis conducens modus ad id, quod sciri proponitur. In quibus igitur consonant scientiae duo modi, in his vtriusque utendum. Spectare tamen ingenium debemus discendum, & quid quisque potest capere. Haec ideo praediximus, ut methodo quadam, videntes in ordine mathematici negotij duo contempleremur & animaduertamus, & naturam rerum, & discendum vires: & vtriusque pro opportunitate utamur, & si sint haec inuicem consona, vtriusque ex aequo utendum.

A primis principiis exorfi, primum consuebat mathematicorum ideas rematum cumulum, tantum ab ipsa prima essentia ipsorum agentes intellectus ratiocinationes, & in ipsam referentes vltimam totam mathematicam conceptionem. Deinde praecipiebatur demonstrare primas inuentiones abconematum. Erat & alius apud ipsos modus, per symbola mathematica, ut iustitiae quonarius, eo quod omnes species infusum symbolice significat. Eo utebantur in omnem philosophiam. Nam symbolis omnia docebant, & putabant hunc modum esse. Dico proprium, & accommodatum naturae. Amplius verentibus, & diuinis annibus, & anima habitibus, & viribus, & ijs quae

Prima inuentiones.

Symbola.

Quinarius ius

Stillic symb.

in celo apparent, & periodis astrorum, & clementis naturæ, & mixtis materiæ, & materia constantibus, applicabant semper theorematum mathematicæ, problematum amplectebantur cognitionem, vixit per quam rerum scientia reperitur, & inuentio: & magis veritatis indagari infudabant, & conceptibus entium. Amabant in doctrina finitum semper, & compendia. Interdum ordinem rerum, & connexionem. Et quum oportebat, spectabant quid quisque posset capere.

Primum genus est theologicum, essentiarum deorum, & virtuti, & ordini, & actioni consentaneum, iuxta quandam accommodatum similitudinem, quod & maximo censetur studio dignum apud viros. ut in numeris, qui nam numeri, quibus Dijs cognati sunt? Alterum, intelligibile vere ens est id, circa quod Pythagoræi negociabantur, & circulum intelligibilem, & numerum idearum. Tertio circa substantiam se mouentem, & sempiternas rationes, et numerum se cipientem. Quarto circa supercælestia, circuitusque errantium, et non errantium siderum. quinto circa rationes materiata, et formas coniunctas, quo pacto subsistunt, & quomodo à principio exiunt. Est animi hoc mathematicæ proprium, scire formam. Sicut in mathematicis nascuntur secunda à prioribus, ita in potestatibus animæ ad præstantiores vias, & actiones earum ascensio fit.

Vultur ergo mathematicus ita methodo diffiniendi. cum facta diuisione fuerit in genera & species, tum relictas à diuisione differentias colligit diffinitiones, rationemque vnam ex omnibus constituit. Idem etiam resolvendo facit. Quum enim resolutio in simpliciora, & communiora reducat cognitionem, & genera, & differentias discernat, quatenus apta nata sunt singula, tum collectina compositio cogens in vnam differentia, & simplicia, diffinit vnumquodque. Diuisio igitur, vnam, multa: diffinitio multa, vnam efficit. Secundum vitæque necesse est mathematicum vnum spectare à quo cietur, & ad quod refertur. Hoc finis & forma huius discipline, Vnum, idem, & bonum, & pulchrum, cui iungi diuisa properant. Idcirco in mathematicis infinito, & particulato vale dicimus, in commune, & terminatum venire festinandum, donec in vnum omne, totumque negotium mathematicum resoluerimus. Et hic est finis.

Pythagoras accepit à Thalete huius principia non pauca. Deinde cum Aegypti esset versatus, à quibus multa sumpsit. Postea cum Assyrijs, postremo cum Chaldeis diu moratus, ab ijs magnam scientiæ huiusmodi partem mutauit. Multa deinde addidit acceptis à Barbaris. Initium philosophandi pro-

Terminus.

Ordo.

Connexio.

Numeri Dijs cognati.

Circulus intelligibilis.

Numerus 9 Idearum.

Resolutio, in simplicia.

Diuino vnum, in multa diffinitio. Multa, in vnum.

Vnum, bonum pulchrum.

Ad vnum propera.

Vnum, finis, Assyrijs, Chaldeis.

**Monumēta viz
ua non scripta** Prium Pythagoræ, per symbola mathematicis inuoluebat theologiam theos
rematis. Quia eximia q̄ plurima apud eos notissima, in monumentis vizis,
nulla scriptura condita, seruabantur, oportet ex quibusdam igniculis rerū,
& sententiarum secundum Pythagoram conficere corpus, hæc disciplina
Pythagorica maxime fuit ab ipso Pythagora instituta, & suscepta ad purgandum men-
purgatur mēs tis oculum, & faciens primarum formarum, & causarum inuentionem. Ea
tis oculum. maximum vsum præbet ad sincere, & subtiliter cernendas corpore caren-
tes substantias, & ad res. Homini etiā ad vitam ordinē tribuit & ad affe-
ctus sedandos honestos reddit mores, reperitq; quæ humanæ vitæ non me-
diocriter profunt. Vtebatur mathematica exercitatione, & institutione ad
omnem vitam, priuatim & publicè, in toga, & armis. Mathematicam ad
modum ingenuum & liberalem redegit. Subtilitatem addens demonstratio-
num, ad omnem philosophiam. Vsus huius scientiæ ad virtutem & pulchrū.
Virtus. Cælestia theoremata eximia arbitrabatur. Mathematica innata est philo-
Pulchrum. sophiæ, ideo magno eam studio prosequerentur Pythagoræi. Huius vsus etiā
Cælestia spe- ad mundi contemplationem.
culata.

Multum innitebantur abesse à sensibilibus. Per eam gradam ad puras
essentias contendebant. Scalæ eis erant mathematica, ad intellectualia, alie-
nantes eorum scientiam à populari cognitione, & traditionem efficiebant
Arcana pau- ipsorum per eadem in arcanis, & paucis eas disciplinas communicabant.
cis cōmunicat. Et si quid visū foret æditum in vulgus, illud prophanium execrabatur, inde
indignos eiciebant. Putabat enim Pythagoras non esse cōmunicandam om-
nibus philosophiam, per mathematicam: sed solis illis, qui tota ferè vita
probatissimi fuissent. Arcana solis tacitis differebat. Existimabat naturæ
principia inscrutabilia, propter motum. Principia maxime inuenire stude-
bant. Exercitamenta in his scientijs logica faciebant mira doctrina, simplis-
ciora præferebant cōpositis. Purgare animos affectibus in primis amabat.
Arcana taz- Italicæ philosophiæ duo genera esse constat. Italicæ inq̄ Pythagoricæ dā-
citurnis. tæ secundū duo genera adiscientium eā, Acusmatici, & Mathematici. Et
Inuenienda Acusmatici negabat alteros Pythagoræos esse. Hippassus exploditur à Py-
principia. thagora, eò q̄ primus spheram. 1. 2. angulorū edidisset. Theodorus etiā
Purgandus Cyrenæus, & Hippocrates Chius geometra eicitur. quoniam quidam ex
animus, ea quæstum faciebant. Geometria à Pythagora Hystoria appellabatur.
Auscultatorij. Pythagoræi numeros, entium principia ponebant. Et per hōs demonstrā-
Mathematici. tiones iaciebant.
Sphæra. 1. 2.
angulorum.
Geometria, ly-
storia.

Quidam mathematicas nullo dignas calumniantur. Quidam contra am-

plectabantur, ut philosophi. Et inane omne studium ante mathematicæ ibemata opinabantur. Omne bonum re, & usu existit, non in cognitione. Esse bonum est bene agere. Multi norunt artes. Sed non recte operantur. qui de sciunt à rectis actionibus, à maximis bonis absunt. Hæc illi qui mathematicis contradicebant. Alteri ita ratiocinabatur, dicentes esse scientias mathematicas. Semper enim notiora utraq; priora posterioribus, & meliora secundum naturam deterioribus. Terminatorum enim, & ordinatorum scientiæ sunt. Sunt vero ordinata & terminata, quæ sunt in immobilibus formis mathematicis, & sunt magis causæ priora posterioribus. Illis enim ablatis, & quæ ex eis auferri oportet. Quæ autem scire mathematica optimū, & utilissimum existat, hinc liquet: ratio namq; & prudentia anteit bona, canonq; & terminus exactissimus bonorū nullus alius est, q̃ sapiens, quæcunq; is expetit bona, mala quæ refugit. Scientia mathematica vincit oīa pulchritudine, & subtilitate. Post diluuium posteriores inuentæ mathematicæ, ergo perfectiores. Tum nos docent abstrahere, & separari à sensibilibus. Sed maximus usus, & Pythagoræ proprius mathematicarū, erat purgatio animæ immortalis, & eleuatio ad intellectualia, et participatio entis.

Bonū, usu.
Esse bonū, est
bene agere.
Maxima bona
recte actiones.

Rō prudentia.

Purgatio animæ.

Docti est iudicium, an recte vel ne doctrina tradita fuerit. Oportet in mathematica esse terminos quosdam, ad quos referēs recipiet erudius modum eorum, quæ demonstrantur. Petere necesse est iuxta subiectam essentiam rationes, & modum demonstrationum proprium efficere. Necessitas demonstrationum secundum varias materias capiuntur, ut puta simpliciora, illa vero in compositione potius. Et quedam penitus immota. Alia mouentur, ut quæ in numeris & harmonia, vel quæ in geometria, & astronomia: & eorum quidem mens principium illorum vero, ratio. Aliorū etiā, sensus, ut rerum supercelestium. Dijudicandum etiā, si plures causæ sunt, de quibus necesse est mathematicum dicere, & quænam earum prima, quæ secunda. Multi ea, quæ secundum eundem semper se habent modum, subiecta mathematicæ putabant. At nos multas fatemur essentias, & alias innotas, & æternas non solas mathematicas, immo etiā ipsis antiquiores, & præstantiores. Amplius nō omnium rerum principia mathematica, sed quædam.

In vniuersum igitur præcognoscendum quemadmodum consentiunt, & coniunguntur mathematicæ contemplationi theologia, & naturalis. Scientiarum Pythagoræi circulum, & catenam statuebant, etiam indissolubilem. Multa de rebus intellectualibus tradebant per mathematicas, multa de

Catena scientiarum.

natura, multa de moribus. Rationes mathematicæ nullo pacto mutantur aut redarguntur.

Dialecticæ maiora theoremata sunt, mathematicæ se ipsa illa inuenit, & perficit, nec ulla scientia eget ad proprium speculatum, & quæ ei subiungitur, modos demonstrationum complures efficit, & iudicat de melioribus. Eius partes gemina iudicatrix, & inuentrix, in diffinitione, syllogismo, diuisione. In his omnibus propria ipsius existit inuentio, & usus, & iudicium, nec aliunde petito eis opus est apparatus.

Iudicium.
Inuentio.

Non est mathematica ea, quam vulgus sectatur. Illa enim scopum non habet vnum, neque pulchrum: & bonum intendit. Nam Pythagorica subtilius, & altius contemplatur, & ad finem vnum refert sua theoremata, et pulchro, ac bono coaptat proprias rationes, & ad ens eleuat. Hinc excitata distinguit per se ipsam recte, quæ nam contemplationes ad theologiam sunt quadrantes, ordinē & mensuras diuinas potentes recipere & participare.

Finis vnus.

Theologica.
Ordo.

Mathematis vti-mur, eisdem sæpe ad multas res naturæ, & diuinas vel ad generationem vel ad elementa, vel quæcūq; ad opus generationis pertinet, vel ad composita, vel ad simplicia, numeris ad omnia hoc vtitur, & harmonijs, & figuris. Quandoque plura simul eisdem significatiua concipit, ut anime numeros, harmonias, figuras. Quæ vti-mur, eisdem mathematicis ad plura, causa est, quia multiformes existunt naturæ cuiuslibet mathematicum, & cuiuslibet mathematicæ essentia. Quæ vero pluribus ad idē vti-mur mathematicis, ideo est, quia res constant ex multis essentijs. Nam anima ita circū naturæ mediæ omnes multis docentur mathematicis, vtiq; ad varias mathematicas essentias similes adiungi possunt.

Numeri.
Harmonia.
Figura.

De quatuor elementis ratiocinari possumus geometricæ, arithmetice, vel harmonice, & de alijs iidem. Cum enim priora sint natura mathematica speculata, & à prioribus natura excutitur, propterea & syllogismos conficit, vti ex prioribus causis demonstrantes, idq; nouem modos. Primo per ablationem & abstractionem formarum à materia. Secundo per adaptationem rationis mathematicarum ad Physicæ. Tertio secundum perfectionem, cum replet formarum corporearum defectus. Quarto secundum assimilationem, quam æqua & mediocria in generatione secundum quid, maxime assimilantur mathematicis formis. Quinto secundum participationem, quam puras rationes, in alijs existentes, ratione secundum quid participat. Vel secundum emphasim, quam vmbatile vestigiū mathematici apparet circa sensibilia speculamur, vel secundum diuisionem, quando nam &

Partes rationes.

impari

impariabilem formam mathematicam, quæ diuiditur circa singularia & multiplicari intelligimus. Vel secundum pythagoram, quodres puras mathe- Puræ formæ.
maticarum formas concipimus & quæ in sensibilibus. Vel secundum causam, quam per priora. Multa uero in mathematicis non manent, vel propter ætenuum propositum, vel cognationem ad sensibilia.

Perscrutinium de genera maxime proprio omnium mathematicum, quo cognito, cognitio fiet exactissima. Id genus est medium inter intellectualia, & sensibilia, complectens in se quamuis varias species sensibilibus & generis, puritate uero et subtilitate vincens sensibilia ipsa. Atque & vires comprehendit omnes, quasdam quidem ad ea quæ sunt euehentes, alias ad naturam mouentes: et cognitiones similiter. Hoc uero toti unum ponentes, differentias ipsius contemplanur secundum bipartitiones. medietas huius naturæ de ente & de sensibili, medietas est mathematica natura etiam secundum utramque speciem, alios & alios terminos capiētes, medium sumemus genus mathematicum: differentia uero accipiat per accessum & recessum ad ens. Unde denominata mathematica: & quis character ipsius: & quibus oportet intendere, in diiudicanda specie mathematicum. Mathematica dicta est, quoniam ab intellectu intelligibilium quis descendit in eam, mathesis, & est ad ipsam propria hæc speculatio. Circa quæ autem est intellectio, & scientia, circa hæc eadem & mathesis. Et huiusmodi sola sunt dissimilia, unde & mathematicæ. Videbantur Pythagoreis, tanquam propria organa fuisse tradita hæc Mathematica, Mathema, or-
mathematica, ad aperiendum entium naturam tollendasque speculationes ganum ad na-
rum omnes tenebras, ad spectandam purissimam ueritatem ipsam, ad compos- tutam rerum.
nendos mores, ad intelligendum ordinem uniuersi, & celestem harmoniam. Harmonia
Amplius multa, uti per speculæ claritate differentia, vestigat idola naturæ Idola nature.
celi. operum. Habet itaque ratio mathematica, & puritatem, & scientiæ firmi- Sincera inteli-
tatem. Priorque uidetur prisca esse physico mathematicus. Ex hoc enim pen- ligentia.
dere putabant aliorum sinceram inuelligentiam.

EPILOGVS.

Postquam communem exegimus de mathematicis speculatum, iam tempus poscit in unum uniuersa colligere. Primum omnium de scopo totius discipline. Deinde de principiis, & communibus, & propriis, in his de his quæ mathematicis subiiciuntur uerba fecimus. Deinde de usu optimo ipsorum, & scitis in eis. De uirtutibus iudicatricibus ipsorum. De eorum essentia

ta terminata. *quomodo spectetur illa . quodnam mathematicæ opus ? quæ vires ? quæ elementa cōmunia & proprii ? & q̄ omnia hæc communicat cum philosophia, quantum conferat artibus . Et quo ordine in introductio- ne progreditur . quoniam proprii Pythagoræ institutionis modi . Quæ dis- cussio mathematicæ . Et quoniam diffinitiva mathematica . quæ eximuntur secundum Pythagoram ab huiusmodi speculatione . quæ peculiaris medica- tio . Et q̄ non frustra Pythagoræ ea plurimum produxerunt . qui mos ver- sandi in mathematicis . Et qui apud eos mathematici . Susceptiones mathe- matum, & cœlumnæ . Quid petendum à mathematico . Discretio pro- blematum . De modo demonstrationum . De syllogismis, divisioni- bus, diffinitionibus mathematicis . Quæ communicatio Philoso- phiæ ad Pythagoræum . Quid cōmune, quid propriū sci- entie mathematicæ . Et quot habet divisiones . Posses- imp de nomine . Hæc satis esse puto .*

F I N I S .

E R R A T A .

Fig.	Lin.		
5	17	hominem	homines
7	11	accommodassurus	accommodatissimus.
10	1	medium	milium
10	25	ger sine	pertinet.

INDEX EORVM QVAE IN Vita Pythagoræ continentur.

A

Aetæris sacerdos Apollinis. 6.
Adolescentes à seniorum latere non
discedere. 2.
Agrorum diuisio cur inuenta. 10.
Alcibiades. 30.
Amicitia. 21. 58.
Amor omnibus in rebus. 4.
Anima in nobis triplex. 31.
Anima, omnia. 58.
Anima bona cum Deo. 38.
Animū offerentium spectant Dij. 8.
Anima purgatio, mathematica. 64.
65.
Anima insipientis, cribrum. 41.
Apollo. 3. 23.
Apophthegmata Pythag. 11.
Aquila alba. 9.
Arcana. 29. 64.
Archytas Tarentinus. 18. 28. 56.
55. 57. 58. 59.
Arcus mirificus. 6.
Aristæus successor Pythagoræ. 24.
Aristoteles de Pythagora. 2.
Artes ab Italia à Græciâ delatæ. 11
Astrologia ab Aegyptijs, & Chaldeis.
10.
Auscultatoria. 14. 64.

B

Bonitas. 15. 60.
Bona maxima, actiones rectæ. 65.
Bonum à Deo querendum. 5.

Bonum à fortuna. 34.

Brontinus. 6. }

C

Cambyfus. 1.
Calliopæ musarum antiquiss. 12.
Catalogus Pythagoræorum. 24.
Catena scientiarum. 65.
Cerebrum non edendum. 7.
Cibus Pythagoræorum. 6.
Ciuiilis scientia. 8.
Circulus intelligibilis. 63.
Consilium, res sacra. 5.
Continentia. 19.
Cor non absumendum. 7.
Cupiditas bellua multorum caputum
31.

D

Definitio. 63.
Demosthenes. 15.
Deus in humana forma. 2.
Dij incorporei. 49.
Dei omnipotentia. 45.
Deus finis hominis. 35.
Demonstrationes hortatorie ad Philosophiam. 29
Dialectica. 12. 66.
Dialecticæ munus. 13
Dialecticæ symbolum. 12
Diluium. 65
Dion Syracusius. 18
Dionysius Areopagita. 18
Disciplina. 39

Discipuli Pythagoræ. 7
Diuini oculi. 4
Diuisio. 63
Doctrina Pythag. diuinitus tralis
ta. 1

Dorica lingua antiquiff. 22

E

Ens vnum. 29
Empedocles Pythagoreus. 8
Empedocles & Parmenides primi
de rebus naturæ differuerunt. 11
Epicharmus. 11

F

Fabris abstinere. 8
Fabulæ sacræ. 40
Felicitas. 33
Felicитatis numeri. 42
Fides. 57
Fortitudo. 20. 46
Funera sumptu maximo. 8
Furia. 47

G

Genus cuiq; à Deo. 31
Geometria, hiftoria. 64
Græcia magna, Italia. 2. 11
Graijis, auctore Pythagora, optimus
Reip. status. 2

H

Harmonia è fonitu fabrorū depres
benta. 8
Harmonia, pulcherrimum quid. 5.
67.
Hemicyclion. 1
Heraclitus. 13. 46
Herculis symbolum. 46
Hippafus. 6

Hortatio ad philosophiam. 19

I

Ideæ verè entia. 55
Ideæ in ente. 39
Ideæ non videntur oculis. 36
Ideæ termini. 53
Ideæ malorum in deo non sunt. 20
Idola naturæ. 67
Incorporea solum esse, reliqua
æquiuoce entia. 10
Intelligētia sincera. 67
Ira. 46
Italia Magna Græcia propter Py
thagoram appellata. 2. 11
Italia plena philosophis. 11
Iupiter Themis. 3
Iuramentum Pythagoræorum. 10
Iustitia. 14. 15. 16. 47
Inuenta genialis. 3
Iuuenum exploratio. 4. 6.

L

Legumlatores optimi. 8
Leges scriptæ ab Italia in Græciā
delatæ. 11
Libertas. 17
Libri in magno pretio. 18
Lucina partur præst. 14
Lyra, organum Pythagoræ. 8

M

Magi Chalcidenses. 10
Malum à corpore. 37
Mansuetudo. 14
Manus. 48
Mathematicum vsus 61. 67
Melanūrum non tangere. 8
Memoria. 11

Mens domina. 32
Mens exemplar. 12
Mens videt, audit. 20
Mercurius pingitur geminis draco-
nibus mutuo sese spectantibus, &
cur. 12
Modestia. 9.
Monita pythagoræorum. 6
Monumenta vna. 64
Mors, animi liberatio. 36
Mos vngendi corpora. 6
Mundus. 41
Musica. 8
Musica vis. 4
Musica bona. 8

N

Naturam esse, perspicuum. 34
Nicomachus de Pythagora. 23
Numerus sapientissimū quid. 5. 63.
Numerus origo omnium. 9
Nuptia. 17

O

Ordo disciplina. 39. 64
Organa musica. 8
Orpheus. 9. 14. 23.

P

Philolaus. 18. 58
Philosophia. 36. 47. 48. 49
Philosophia nomen à Pythagora
inuentum. 3
Philosophia velanda. 5. 7
Philosophia, mortis studium. 26
Philosophia, vsus sapientia. 32
Philosophia finis hominis. 55
Philosophus regula omnium. 35
Phocio. 15

Pietas. 15
Pindarus. 38
Plato Pythagoreus. 24
Poeta complures in Italia. 11
Potentie iudices. 57
Princeps. 17
Principis scopus. 16
Principia mathematicum. 52
Prudentia virtutum domina. 11
Pudor. 20
Pythagoras, tantū numen. 2
Pythagoras ciuiliſ scientiæ reperi-
tor. 8
Pythagoras cū Cambyse captiuus. 1
Pythagoræ peregrinatio. 23
Pythagoræ auditores. 7
Pythagoræ successores. 24

Q

R

Ratio, idea operantis. 34
Ratio, auriga. 27
Ratiocinia & numeri à Phœnicib.
10.
Religio. 42
Religio à philosophia. 42
Rerum diuisio. 30
Respublica. 16
Reuelantes arcana sepeliendi. 22.
Risus. 50

S

Sacrificium. 10
Sacrificare discalciatus. 5
Sapientia. 25. 28. 29
Scientiæ ciuiliſ reperiatur Pythagoræ
tas. 8

Scientiarum catena. 65

Scipio. 15

Sella Pythagoræ. 25

Sententiæ Pythagoræ. 25

Sicilia. 8

Silentium. 4. 6

Sophistarum septem sapientia. 5

Spes. 9

Succeffores Pythagoræ. 24

Symbola Pythagoræ. 43

Symbolica philosophia. 7

T

Temperantia. 3. 17. 30

Temporis distributio in lectionibus.
6.

Thales. 38

Themistocles. 13

Theologia ab Aegyptijs. 10

Theologia per numeros. 6. 9

Theophrastus. 16

Thus litare Dijs. 9

Tymucha mulier Pythagoræ. 18

V.

Veritas. 12. 38

Vestis candida. 9. 10

Viro bono nullum malum. 38

Virtus per se appetenda. 37

Virtuti fidendum. 25

Virtute anima melior. 30

Vita instituendæ modus. 6. 7

Vita beatiss. à Dijs. 27

Vita per se, solutio animæ à corpore.
re. 30

Vnitus cum Deo. 21

Vrfa Daunia. 4.

Vfus mathematicus. 52. 61

FINIS.

